

ÅRSREDOVISNING 2018

Sollentuna kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 25 april 2019

SOLLENTUNA KOMMUN

www.sollentuna.se

Innehåll

Inledning

Det här är Sollentuna.....	2
Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	3
Hänt 2018.....	4
Fem år i sammandrag.....	8

Förvaltningsberättelse

1. Förutsättningar och utmaningar	12
2. God ekonomisk hushållning.....	15
3. Mål och resultat.....	18
4. Kvalitetsredovisning.....	28
5. Internkontroll och riskhantering.....	37
6. Finansiell analys kommun och koncern.....	38
7. Driftredovisning.....	43
8. Investeringsredovisning.....	53
9. Resultaträkning.....	57
10. Balansräkning.....	58
11. Kassaflödesanalys	60
12. Noter	61
13. Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.....	73
14. Välfärdstjänster i extern regi	75
15. Miljöberättelse.....	76
16. Personalberättelse.....	79
17. Bolagen	82

Nämndernas verksamhet

I. Kommunstyrelsen.....	90
II. Stadsbyggnadsnämnden.....	92
III. Barn och ungdomsnämnden.....	94
IV. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.....	96
V. Vård- och omsorgsnämnden.....	98
VI. Socialnämnden och Familjerättsnämnden.....	100
VII. Kultur- och fritidsnämnden.....	102
VIII. Miljö- och byggnadsnämnden.....	104
IX. Trafik- och fastighetsnämnden.....	106
X. Överförmyndarnämnden.....	108
Revisionsberättelse.....	110

Det här är Sollentuna

Sollentuna har ett attraktivt läge nära både storstad och natur. I takt med att kommunen växer ökar behovet av nya bostäder, miljösmarta färdvägar och möjligheter till rekreation och grönområden. Här pågår en stadsomvandling där de centrala kommundelarna förtätas och får ny karaktär. Totalt byggs 300–500 nya bostäder varje år. Ett stort projekt är Väsjön, som kommer att ha cirka 4 400 bostäder i form av villor, stadsradhus och flerbostadshus när det är färdigutbyggt.

Sollentuna har en miljö- och klimatpolicy med en handlingsplan som kommunen arbetar aktivt med. Där ingår både att miljöanpassa kommunens egen verksamhet och att underlätta för alla invånare att leva mer miljösmart.

Så styrs Sollentuna

Sollentuna kommun styrdes fram till valet i september 2018 av en majoritet som bestod av Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Parti	Mandat
Moderaterna	22
Socialdemokraterna	12
Liberalerna	6
Kristdemokraterna	4
Sollentunapartiet	4
Vänsterpartiet	2
Miljöpartiet	5
Centerpartiet	3
Sverigedemokraterna	3
Totalt	61

Sollentuna – Sveriges mest attraktiva kommun

Sollentunas vision är att vara Sveriges mest attraktiva kommun. Det sammanfattar vad vi vill uppnå och beskriver vad vi arbetar för; att göra det bästa vi kan för alla invånare och företag i Sollentuna och bli lite bättre varje dag. Arbetet genomsyras av ett stort ansvarsstagande för att varje skattekrona används så effektivt som möjligt, med långsiktighet och hållbarhet i verksamheterna.

Sollentuna i siffror

ÅRETS RESULTAT

77

miljoner kronor

INVESTERINGAR

622

miljoner kronor, varav 267 mkr i skolfastigheter
och 43 mkr i Edsbergs sporthall

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

” Sollentuna är en kommun som växer med kvalitet. Vi står för en hållbar tillväxt – socialt, ekonomiskt och miljömässigt.”

NÄR DET ÄR dags att summera år 2018 konstaterar jag att det är ett år som inneburit en fortsatt positiv utveckling av kommunen och en fortsatt stark ekonomi. Eftersom det var ett valår har det även inneburit stort fokus på politik och demokrati. I oktober stod det klart att den politiska majoriteten utökades med ett parti varpå en allians bildades bestående av Moderaterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Det totala invånarantalet uppgick den sista december till 72 528 och befolkningen ökade med 680 invånare. Resultatet för 2018 landar på 77 miljoner kronor och vi har nått kommunens mål för soliditet. Sollentuna är en kommun som växer med kvalitet. Vi står för en hållbar tillväxt – socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Vi har under året beslutat om detaljplaner och satt igång planarbete som möjliggör för 800 nya bostäder. Det första spadtaget har tagits för att utveckla Malmparken till Sollentunas framtida stadspark. 495 nya företag startades och vi placerar oss fortsatt i toppen som en av landets företagsvänligaste kommuner. Vi ser en ökning av antalet personer som går vidare till jobb eller studier efter att ha deltagit i kommunens arbetsmarknadsinsatser.

Sollentunas skolor fortsätter att klättra uppåt och når fjärde plats i länet och nittonde plats i landet i Sveriges kommuners och landstings öppna jämförelser. I Lärarförbundets ranking klättrar vi 25 placeringar till plats 45. Det är glädjande resultat som triggas oss ytterligare i att nå målet om Sveriges bästa skola.

Stor vikt har lagts på digitaliseringsarbetet. Med stöd av ny teknik kan vi utveckla våra arbetssätt och höja kvaliteten i verksamheterna. Under förra året fick samtliga hemtjänstkunder digitala dörläs, vilket ger en effektivare och tryggare hemtjänst för såväl brukare som personal.

Vi har outtröttligt arbetat vidare med att öka tryggheten. Under 2018 förnyades vårt samverkansavtal med polisen där fokus ligger på att öka tryggheten i offentliga miljöer och prioritera de platser som invånarna upplever som mest otrygga. Ny belysning har satts upp på fler platser för att öka trivsel och trygghet under hela året.

Jag vill framföra ett stort och innerligt tack till kommunens alla kompetenta medarbetare som står för den samlade kunskapen och drivkraften. Det är er förtjänst att kommunen fungerar och levererar – varje dag!

Henrik Thunes (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Hänt

2018

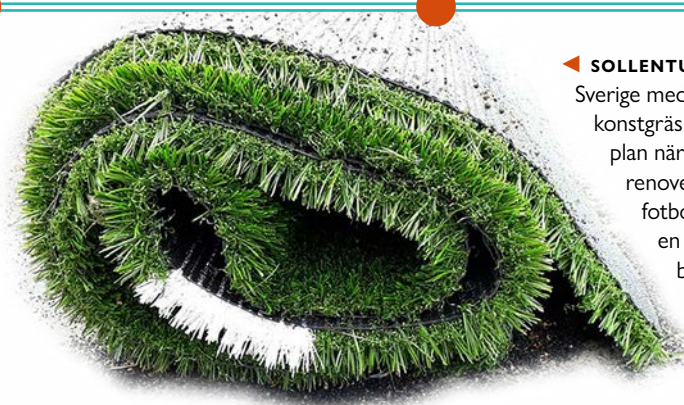

Januari

▲ **VI FORTSATTE** satsningen på Sollentuna som länets bästa cykelkommun och satsade lite extra på vintercyklister. 60 av Sollentunas vintercyklister fick vinterdäck, reflexväst och cykellysen för att kunna cykla minst fem kilometer tre dagar i veckan. Kommunen genomförde också en cykelkurs för vuxna.

Februari

◀ **SOLLENTUNA BLEV** först i Sverige med nytt miljövänligt konstgräs på fullstor fotbollsplan när Helenelunds IP renoverades. Rotebros fotbollsplan fick också en ny miljövänlig beläggning.

► **OLIKA EVENEMANG** fyllde Edsbergsparken med folk. Nära 10 000 besökare kom till parken på nationaldagsfirandet och Schools Out lockade över 2 000 personer!

KULTURSKOLAN har anordnat 44 teaterföreställningar för 1 257 barn i kommunen och 8 000 barn och unga har deltagit i kommunens kostnadsfria lovaktiviteter.

► **41 PROCENT**, eller 135 personer, började jobba eller studera efter att ha deltagit i kommunens verksamheter Arbetscenter eller Möjligheternas kontor. Det är en ökning med 10 procentenheter från 2017.

April

◀ **DEN GAMLA** snötippsbryggan vid Edsviken gjordes om till en tillgänglig solbrygga med bänkar och staket av plexiglas.

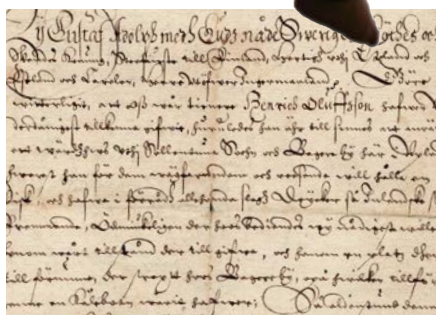
Maj

Juni

UNDER ÅRET invigdes en ny förskola på Bygatan i Tureberg, Ebba/Brages förskola i Rotebro och nya Skälbyksolan, som rymmer verksamheter från förskoleklass till årskurs 3 samt 60 förskolebarn.

▶ **VI FIRADE ATT** Sveriges arkiv fyllde 400 år med 1600-talsdagar på Edsvik, där besökare bland annat kunde se privilegiebrev för Edsbacka krog, undertecknade av Gustav II Adolf. Brevet reglerade verksamheten och gav krogen tillstånd att servera svenskt öl och "hetsiga främmande drycker".

▲ **PÅ EN** temakväll om bostadsinbrott fick deltagarna veta mer om läget i Sollentuna; om polisens arbete, vad kommunen gör och vad man själv kan göra.

▲ **PROJEKTET** Soc för unga utbildar lärare att undervisa om socialtjänsten i Sollentunas skolor, så att fler barn och unga som behöver socialtjänstens stöd ska få kunskap om vilken hjälp man kan få och vart man kan vända sig.

495

nya företag startades och kommunen kom på femte plats i Svenskt Näringslivs nationella mätning av det lokala företagsklimatet.

▲ **ENERGIAGENTERNA** lär förskolebarn hur man bäst sparar energi. Förskolan Igelkotten sparade så mycket så att man kunde köpa in nya cyklar och lekredskap.

◀ **KOMMUNEN SATTE** upp sex smarta sopkorgar som trycker ihop soporna i Edsbergsparken och på Strandvägen. Sopkorgarna drivs med ett soldrivet batteri och skickar ett SMS när det är dags att byta soppåse.

► **KOMMUNEN FORTSATTE** satsningen på badplatser, strandpromenader och natur med plantering av buskar och träd, ökad skötsel av badplatser med ny sand, fokus på promenadstråk och naturnära bostäder.

Juli

Augusti

◀ **I JUNI TOGS** första spadtaget för nya Malmparken. I parken kommer det bland annat att finnas soldäck, hängmattor, grillplatser, lekpark, skatepark, boulebana och beachvolleybollplan. Vintertid kommer det även att finnas en isbana.

September

Nära

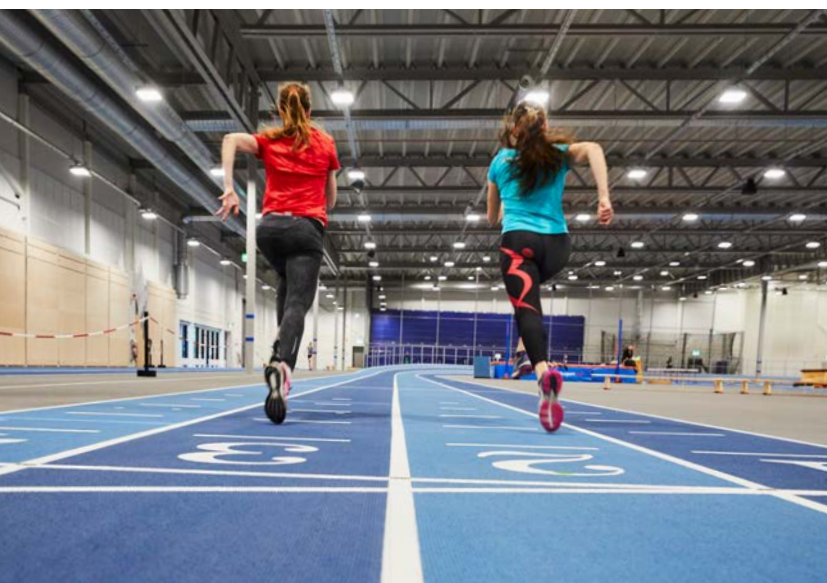
120

ungdomar fick sommarjobb hos oss på Sollentuna kommun. De jobbade med allt från säkerhetsarbete och kommunikation till telefoni och städning.

▼ **SOLLENTUNAVALLEN** blir platsen för ett Prestationscentrum för mångkamp inom Svensk friidrott, tack vare bra förutsättningar med både inomhus- och utomhusarena i vacker miljö och fina löpspår vid vattnet.

▲ **ETT FÖRSLAG** för gestaltning av området kring Malmp lan och gamla Sollentunamässan har valts ut. Förslaget kommer från AB Borätt och Seniorgården AB som vill bygga omkring 200 nya bostadsrätter varav en fjärdedel blir bostadsrätter för seniorer.

ALLA Sollentunas ca 1 600 hemtjänstkunder får digitala lås, som ger en effektivare och tryggare hemtjänst för såväl kunder som personal.

25 NYA TRÄD planterades i Silverdal; rödek, bokträd, jättvitoxel, nya kastanjer och lönnar i starka höstfärger.

KOMMUNENS NATURRESERVAT fick tillgänglighetsanpassade entréer så att fler ska komma ut i naturen. Träd som fälldes i Fågelsångsparken återanvändes och blev bänkar och bänkbord anpassade för alla, oavsett om du kommer till fots, med rullstol, permobil eller rullator.

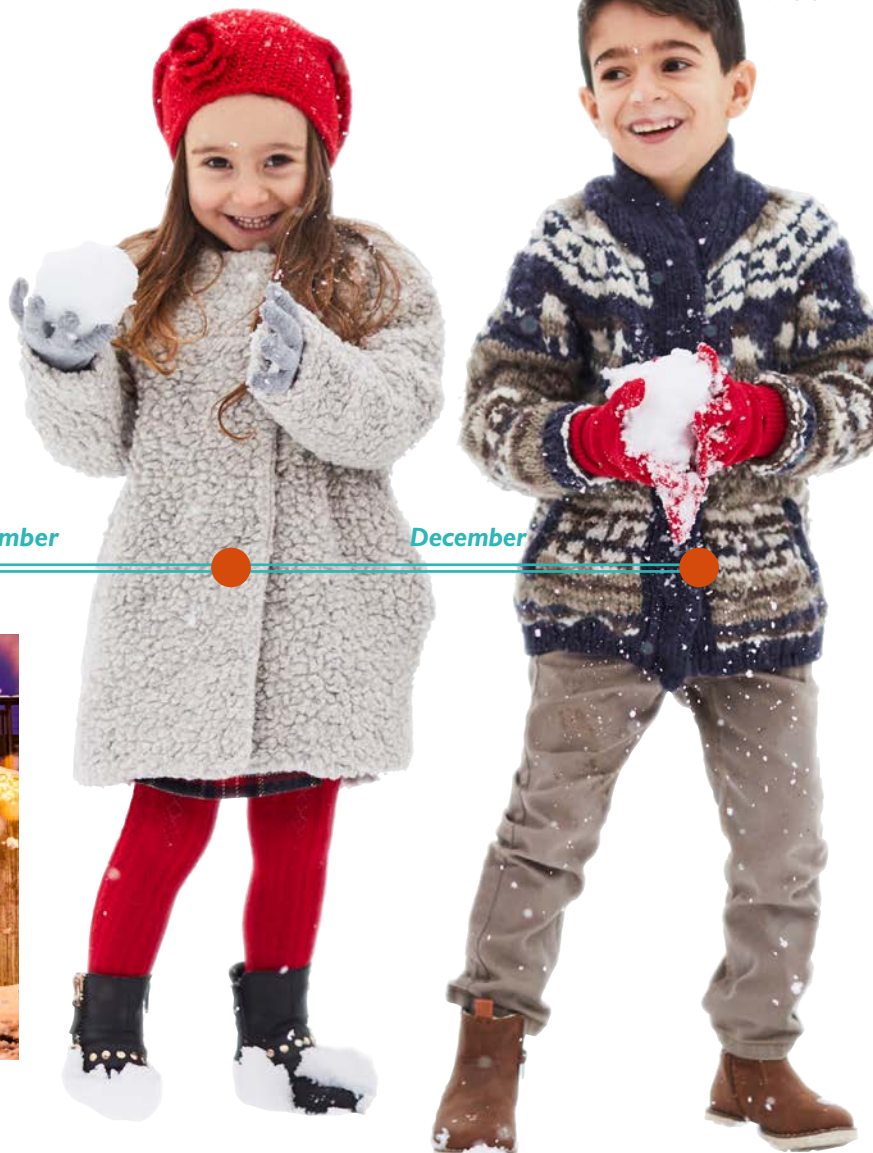
Oktober

November

December

▲ I NOVEMBER sattes ny vinterbelysning upp, på fler platser än tidigare, för att öka trivseln och tryggheten under vinterhalvåret.

KOMMUN-FULLMÄKTIGE antog under året tre olika detaljplaner som möjliggör för 120 nya bostäder i Tureberg och Rotebro. Stadsbyggnadsnämnden har beslutat om planarbete för 280 nya hyresrätter i Edsberg och 200 nya hyresrätter i Rotebro.

▼ **FÖRSTA SPADTAGEN** togs för två nya skolor – Töjnaskolan och Gärdesskolan – och bygget av nya Tegelhagsskolan pågår.

▼ **UNDER HÖSTEN** invigdes en parkouranläggning med fem hinder vid Edsbergs sportfält.

◀ **KONTAKTCENTER** tog emot 77 000 telefonsamtal, 21 000 mejl och 23 000 besök. Flest frågor om bygglov, hemtjänst och ekonomiskt bistånd.

Fem år i sammandrag

	2018	2017	2016	2015	2014
Kommunen					
Befolkning	72 528	71 848	71 023	70 251	69 325
varav 1-5 år	4 455	4 500	4 550	4 633	4 751
varav 6-15 år	10 799	10 770	10 642	10 355	10 080
varav 16-18 år	2 871	2 749	2 612	2 555	2 493
varav 80+ år	2 850	2 783	2 746	2 691	2 647
Befolkningsförändring	0,9%	1,2%	1,1%	1,3%	1,7%
Skattesats kronor	18,12	18,12	18,12	18,10	18,10
Skatteintäkter, mkr	3 704	3 617	3 427	3 210	3 051
Skatteintäkt i kr/invånare	51 070	50 342	48 252	45 698	44 009
Personalkostnader, mkr	1 623	1 576	1 471	1 368	1 396
Antal årsarbetare	2 689	2 631	2 577	2 518	2 454
Antal årsarbetare per 1000 invånare	37	37	36	36	35
Sjukfrånvaro	5,5%	5,5%	5,6%	5,8%	5,1%
Avskrivningar, mkr	-171	-152	-117	-115	-99
Årets resultat, mkr	269	207	157	97	67
Årets resultat exkl realisationsvinster, mkr	77	116	84	31	35
Balanskravsresultat, mkr	117	202	147	96	62
Nämndernas nettokostnad, mkr	3 571	3 462	3 395	3 351	3 230
Procentuell förändring	3,2%	1,9%	1,3%	3,7%	4,2%
Nämndernas budgetavvikelse, mkr	41	55	76	11	-18
Som andel procent av intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning					
Nettokostnad	98,7%	98,0%	99,3%	98,9%	100,0%
Finansnetto	-0,8%	-1,2%	-1,7%	-1,8%	-2,1%
Resultat	2,1%	3,2%	2,4%	2,9%	2,1%
Tillgångar, mkr	6 549	5 964	5 338	5 110	4 743
Tillgångar, kr/invånare	90 296	83 009	75 159	72 743	68 417
Eget kapital, mkr	4 534	4 265	4 058	3 900	3 803
Eget kapital, kr/invånare	62 514	59 361	57 136	55 515	54 858
Soliditet	69%	72%	76%	76%	80%
Soliditet, inkl ansvarsförbindelse	54%	53%	55%	54%	55%

	2018	2017	2016	2015	2014
Investeringar exkl exploatering, netto mkr	533	440	394	375	346
Investeringar exkl exploatering, som andel av intäkter från skatter, statsbidrag och utjämnning	14%	12%	11%	11%	11%
Investeringar, kr/invånare	7 349	6 121	5 544	5 338	4 987
Exploatering netto, mkr	90	144	123	-11	7
Risk och kontroll					
Likviditet exkl kapitalplaceringar och koncernföretagens del, genomsnitt mkr	400	436	110	194	255
Likviditet exkl kapitalplaceringar och koncernföretagens del, som andel av verksamhetens kostnader	9%	10%	4%	5%	7%
Borgensåtagande, mkr					
Borgensåtagande, mkr	1 221	784	196	198	24
varav koncernföretag, mkr	1 212	778	188	189	15
Pensionsåtagande som ansvarsförbindelse, mkr	1 025	1 077	1 109	1 141	1 177
Kommunkoncernen					
Resultat, mkr	389	318	560	190	345
Investeringar, mkr	1 018	1 013	1 007	729	656
Soliditet, %	60%	61%	62%	60%	61%

Förvaltnings- berättelse

1. Förutsättningar och utmaningar

Ekonomiska förutsättningar

Den globala tillväxten i BNP förväntas stiga med 3,8 procent under 2018. De kommande två åren, 2019–2020, sjunker tillväxten något och närmar sig genomsnittet för de senaste 20 åren på 3,5 procent. Utvecklingen drivs av en avmattning av investeringskonjunkturen och högre styrräntor. Det innebär att hushållens konsumtion påverkas då boendekostnaderna höjs och att den offentliga konsumtionen påverkas negativt av högre kostnader för statskuldräntor. Tillväxten dämpas ytterligare för åren 2021–2023, då den globala högkonjunkturen ebbar ut samtidigt som styrräntorna fortsätter att höjas på många håll.

Det mesta talar för att högkonjunkturen i Sverige kulminerade under första halvåret 2018 och att ekonomin nu är på väg in i en avmattningsfas. Sveriges BNP-tillväxt revideras ned för 2018 till 2,3 och beräknas minska till 1,1 procent för 2019. De främsta bidragande orsakerna till utvecklingen är att bostadsinvesteringarna minskar, bristen på arbetskraft och en ökad osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen.

Konjunkturuppgången i Sverige drevs bland annat av en stor efterfrågan på nya bostäder och bostadsinvesteringar steg till historiskt höga nivåer under början av 2018. Sedan dess har bostadsinvesteringarna minskat, delvis som en följd av att priserna på bostäder föll under hösten 2017 och inledningen av 2018. Prisfallet har bidragit till att antalet påbörjade lägenheter har gått ner markant och bostadsinvesteringarna kommer därmed att fortsätta att minska 2019. Även om bostadspriserna nu förefaller ha bottnat finns det en inte obetydlig risk för ytterligare prisfall. Skulle så bli fallet kommer bostadsinvesteringarna troligen att falla än mer än vad som prognostiseras.

Arbetslösheten har minskat de senaste åren i takt med att konjunkturen har förstärkts. Arbetslösheten sjönk 2018 till 6,3 procent (avser åldersgrup-

pen 15–74 år) men förväntas öka under perioden 2019 till 2022 till 6,8 procent. Tillväxten i antal arbetade timmar har stigit med 1,9 procent under 2018 men förväntas avta kraftigt under de närmaste åren. Den höga tillväxttakten i den svenska ekonomin, med en snabb ökning av antal arbetade timmar, har gett positiv effekt på skatteunderlaget de senaste åren. Men tillväxten avtar nästa år när konjunkturen går in i en lugnare fas med mindre sysselsättningsökning. För perioden 2019–2022 minskar ökningen av antalet arbetade timmar vilket innebär en relativt snabb uppbromsning av det reala skatteunderlagets tillväxt. Kombinationen av stor brist på arbetskraft med efterfrågad kompetens och ett mycket stort antal lediga jobb tyder på att det finns betydande matchningsproblem på arbetsmarknaden. Under de kommande åren sker en långsammare ökning av befolkningen i arbetsföra åldrar.

Inflationen ligger sedan en tid tillbaka över 2 procent och Riksbanken beslutade i februari 2019 inleda en serie räntehöjningar. I slutet av 2018 låg reporäntan på –0,5 procent och förväntas öka succesivt under de kommande åren. Prognosen visar att reporäntan uppgår till 1,5 procent i slutet av 2022. KPIF-inflationen (konsumentprisindex med fast ränta) har sedan i mitten av 2018 legat över Riksbankens mål om 2 procent. KPIF förväntas öka under perioden 2019–2021 och falla tillbaka till 2,0 procent 2022.

De svenska kommunerna står inför en utmaning de närmaste åren. Förklaringen är försvagade skatteunderlag samtidigt som demografin ställer

allt högre krav. Demografiskt så ökar både de yngsta och äldsta åldersgrupperna i befolkningen samtidigt som arbetskraften inte ökar i någon större utsträckning. För kommunerna innebär det ökade satsningar av bland annat vård, skola och omsorg. Sammantaget innebär den demografiska utvecklingen att kostnaderna ökar snabbare än skatteunderlaget, vilket skiljer sig markant mot utvecklingen perioden 2006–2016. För att kommunerna ska klara välfärden de kommande åren krävs effektiviseringar.

Sollentuna kommun har under de senaste åren uppvisat en stabil ekonomi och uppfyllt de resultatmål som beslutats av kommunfullmäktige. Den avtagande konjunkturen kommer givetvis att påverka Sollentuna kommuns intäkter och kostnader. På intäktssidan har kommunen genomgått en ekonomisk anpassning till det förändrade systemet för kommunalekonomisk utjämning vilket försämrat förutsättningarna. Kommunen förlorade cirka 140 miljoner kronor i de förändringarna som genomfördes 2014 och 2016. Under en anpassningsperiod har kommunen de senaste åren erhållit ett så kallat införandebidrag som trappats av med cirka 37 miljoner kronor årligen fram till 2019. Dessa belopp har kommunen sparat genom effektiviseringar och prioriteringar. På kostnadssidan möter kommunen delvis samma utmaningar som övriga kommuner. I jämförelse med genomsnittet i Sverige har Sollentuna kommun en relativt ung befolkning, men även i Sollentuna förväntas ökade volymer inom barn- och utbildningsområdet samt inom äldreomsor-

Ekonomiska förutsättningar	2018	2019	2020	2021	2022
BNP, %	2,3	1,1	1,3	1,6	1,6
Sysselsättning, timmar	1,9	0,5	–0,5	0,4	0,4
Relativ arbetslöshet, nivå, %	1,9	0,5	–0,5	0,4	0,4
Timlön, %	1,9	0,5	–0,5	0,4	0,4
KPI, %	1,9	0,5	–0,5	0,4	0,4
Skatteunderlag, reall, %	1,9	0,5	–0,5	0,4	0,4

gen, vilket kommer att skapa ansträngningar på kommunens driftsbudget. Förutom detta befinner sig kommunen i en period av mycket stora investeringar. Kommunen har tidigare år kunnat självfinansiera samtliga investeringar genom sitt eget kassaflöde. De kommande årens investeringar uppgår till så höga nivåer att en kompletterande finansiering måste till.

Kommunalekonomisk utjämning

Grundprincipen för systemet är att alla kommuner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar att erbjuda sina invånare välfärd. För att detta ska komma till stånd när det finns stora skillnader i förutsättningar (skattekraft, demografi, geografi, samt socio-ekonomi) har riksdagen beslutat att det ska finnas ett system för kommunalekonomisk utjämning och ett system för utjämning av LSS-kostnader.

Meningen är att skillnader i kommunalskatt i stort ska spegla skillnader i effektivitet, service och avgiftsnivå och inte bero på skillnader i strukturella förutsättningar.

Nuvarande system för kommunalekonomisk utjämning gäller sedan 1 januari 2005 med vissa ändringar införda 2008, 2014 och 2016. Systemet för kommunalekonomisk utjämning kan delas upp i fem olika delar: inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/avgift. Systemet för LSS-utjämningen gäller sedan 1 januari 2004 med vissa förändringar införda från år 2009.

Effekten av systemet blir att utvecklingen av det egna skatteunderlaget är av underordnad betydelse för utvecklingen av kommunens intäkter. Ökar kommunens skatteunderlag per invånare snabbare än genomsnittet får kommunen lämna ifrån sig merparten av effekten i form av en ökad avgift i inkomstutjämningen.

När det kommer till demografi

möter varje kommun sin unika utveckling. Via kostnadsutjämningen kommer dock samtliga kommuner att möta samma finansiella utmaning. En kommun med en gynnsam utveckling i relation till genomsnittet får hjälpa de kommuner som möter en ogynnsam utveckling.

Befolkning

Befolkningsökningar ställer krav på planering och framförhållning, investeringar i infrastruktur och service, men påverkar också skatteintäkter och verksamhetskostnader i det korta perspektivet. I Stockholms län var befolkningsökningen cirka 36 000 personer under år 2018, vilket är en något mindre ökning än föregående år. Sollentuna kommuns befolkning ökade under samma period med 680 personer, vilket motsvarar 0,9 procent och är en relativt låg befolkningstillväxt. Vid slutet av året hade Sollentuna 72 528 invånare. Folkökningen 2018 består av ett födelseöverskott på 209 personer (fler födda än döda) och ett flyttningsöverskott på 469 personer (fler inflyttade än utflyttade). Både in- och utflyttare är till största delen personer i åldern 20–39 år. I åldersgrupperna 20–24 år och 50–74 år är det fler som flyttar från än till kommunen, och i åldersgrupperna 30–39 år samt barn 0–9 år är det fler som flyttar till än från Sollentuna. I jämförelse med genomsnittet i Sverige

har Sollentuna kommun en större andel barn och unga samt en mindre andel äldre över 65 år.

Bostadsmarknad

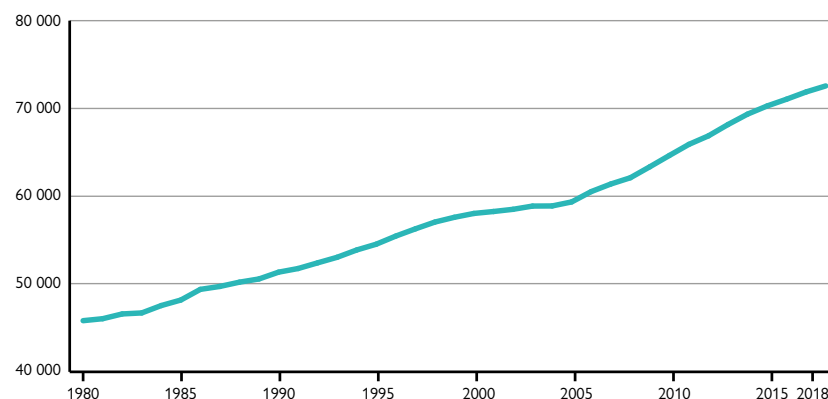
Sollentuna är en del av en sammanhängande arbets- och bostadsmarknadsregion där bostadsbeståndet till en del bestämmer befolkningsutvecklingen. Totalt fanns det cirka 29 740 bostäder i kommunen i början av 2018. Bostadsbeståndet i kommunen består till 43 procent av småhus och till 57 procent av flerbostadshus samt specialbostäder (exempelvis bostäder för äldre). Upplåtelseformerna för lägenheter i flerbostadshus är 40 procent hyresrätter och 60 procent bostadsrätter. Enligt en preliminär uppgift har cirka 250 nya bostäder färdigställts i kommunen under 2018.

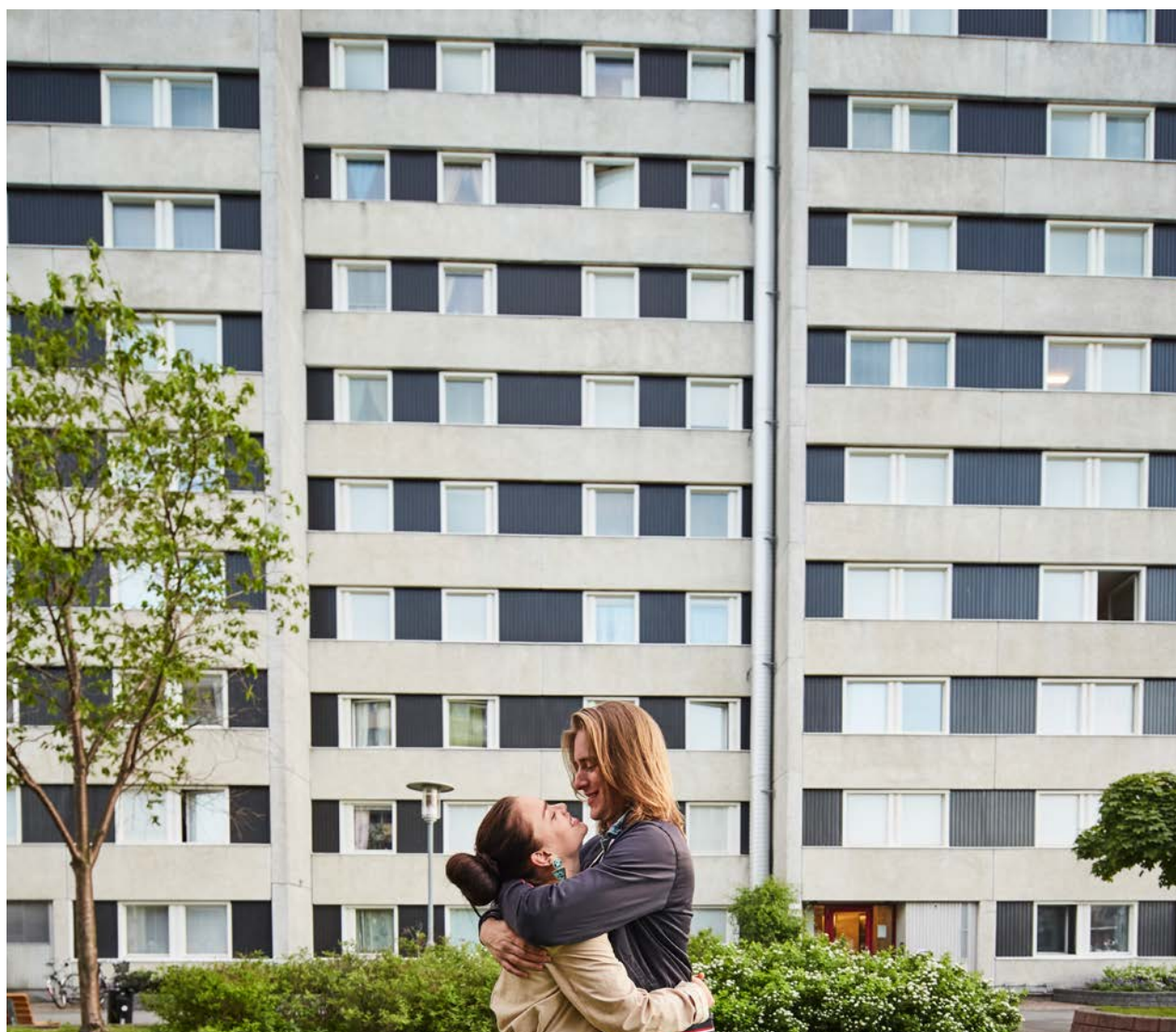
Näringsliv

Sollentuna är en attraktiv kommun att etablera företag i. Läget i Stockholmsregionen, attraktiva bostadsområden samt välutbildad arbetskraft är konkurrenskraftiga faktorer för kommunen.

I Sollentuna kommun finns cirka 7 100 företag, varav cirka 4 200 aktiebolag. Majoriteten av dem är inom den privata tjänstesektorn och det stora flertalet är småföretag. Näringslivets utveckling i Sollentuna är positiv och de senaste åren har cirka 500 företag

Befolkningsutveckling 1980–2018

startats per år. Under 2018 startades 495 nya företag i kommunen.

I Svenskt Näringslivs undersökning 2018 om kommunernas företagsklimat rankas Sollentuna som nummer fem i landet, och som nummer två i Stockholms län. Sollentuna tappar några placeringar i rankingen gentemot 2017. Det är framförallt områden som rör service till företagen och kommunens information som värderas något lägre av kommunens företagare.

Service och bemötande gentemot näringslivet är ett tema som näringslivsarbetet fokuserat på de senaste två åren. Under hösten 2018 deltog samtliga kontor på sex olika workshoppar på temat medveten kommunikation. Under de tre timmar långa tillfällena varvades teori och praktik kring skriftlig kommunikation. Totalt deltog 120 medarbetare på workshopparna och samtliga tillfällen fick genomgående bra

betyg i de utvärderingar som genomfördes efter respektive tillfälle.

En annan fråga där Sollentunas företagare ger ett förhållandevis lägre betyg rör tillgången till medarbetare med relevant kompetens. Näringslivets efterfrågan på arbetskraft är fortsatt hög i regionen och i Sollentuna. Samtidigt har arbetskraftsbristen i regionen inte varit så hög på tio år som under slutet av 2018. Tillväxten för företag i Sollentuna har varit god för många branscher under den senaste tioårsperioden, men kompetensförsörjningen är en faktor som kan bromsa en fortsatt positiv utveckling.

Arbetsmarknad

I Sollentuna kommun förvärvsarbetar 81,5 procent av befolkningen som är mellan 20 och 64 år. Motsvarande andel i Sverige som helhet är 79,1 pro-

cent. I Sollentuna var 5,3 procent av personerna i arbetskraften arbetslösa eller ingick i något arbetsmarknadsprogram vid årsskiftet 2018/2019. Motsvarande uppgift för riket är 7 procent. I jämförelse med genomsnittet i Stockholms län är arbetslösheten något lägre i Sollentuna kommun. I åldersgruppen 18–24 år minskade arbetslösheten något under 2018 till 5 procent i Sollentuna. I Sverige som helhet var arbetslösheten 8,7 procent bland de unga vuxna. Arbetslösheten bland utrikes födda invånare var 12,4 procent i Sollentuna vid årsskiftet 2018/2019. I Sverige som helhet var arbetslösheten bland utrikes födda 20 procent. Bland utrikes födda invånare i åldern 18–24 år är arbetslösheten hög även om den har minskat under 2018: 15,3 procent i Sollentuna, 17,2 procent i länet och 28 procent i riket.

2. God ekonomisk hushållning

ENLIGT KOMMUNALLAGEN SKA varje kommun ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För en finansiell bedömning finns kommunallagens mål för den ekonomiska förvaltningen som omfattar hela kommunkoncernen. Den innebär att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning både i sin egen verksamhet och i verksamhet som bedrivs genom annan juridisk person. I kommunens regler för ekonomi- och verksamhetsstyrning finns Sollentuna kommuns tolkning av kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Det ska finnas ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effektivitet. Sollentuna kommun utvärderar och motiverar årligen i kommunens redovisning om kommunen har en god ekonomisk hushållning. Bedömningen görs utifrån följande:

- Uppfyllelsen av de finansiella målen för kommunen
- Uppfyllelsen av de finansiella målen för bolagen
- Uppfyllelsen av balanskravet
- Utvecklingen avseende nämndernas ekonomi
- Utvecklingen inom de övergripande målen
- Kvalitetssäkring av det grundläggande uppdraget
- Utvärdering av nämndernas internkontroll

Nedan redovisas en genomgång av de olika områdena.

Balanskravet

Lagstiftaren ser balanskravet som ett golv eller en miniminivå för det finansiella resultatet. Balanskravet innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det i förvaltningsberättelsen för det året

anges när och på vilket sätt man avser att göra den i 11 kap. 12 § kommunallagen (2017:725) föreskrivna regleringen av det negativa resultatet. Om fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte ska ske, ska upplysning lämnas om detta. Därvid ska skälen till beslutet anges. Ett uppfyllande av balanskravet är en grundförutsättning för en långsiktig, stabil finansiell utveckling och ett instrument för att förhindra negativ utveckling av kommunens ekonomi. Vid beräkning av balanskravet ska realisationsvinster inte tas med. Årets resultat enligt balanskravet uppgår till 117 miljoner kronor. Den värdeökning som kommer från exploateringsresultatet ingår i balanskravsresultatet. Det innebär att kommunen har uppfyllt lagens krav på balans.

Årets resultat	269 mkr
Avgår reavinster (ej exploatering)	152 mkr
Summa	117 mkr

Finansiella mål – kommunen

Hur en kommun väljer att analysera och kommentera sin ekonomi och balanskravet blir naturligtvis kopplat till om man har ett resultat som väl överstiger balanskravet, ligger i närheten av balanskravet eller ligger under balanskravet. I koncernen finns inga gemensamma mål men Sollentuna kommun har mål för den finansiella planeringen. Av bolagsordningar och ägardirektiv framgår kommunens ramar för de kommunala bolagens verksamhet. Bolagen utfärdar egna riktlinjer för finansiell planering m.m. Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamheter och risker. Om det bedöms som lämpligt av respektive styrelse kan dessa baseras på tillämpliga delar i kommunens riktlinjer. Sollentuna kommuns mål för den finansiella planeringen avser såväl räkenskapsår, budgetår som de efterföljande planåren. Det är tre

mål, vilka också kan uttryckas som mått/nyckeltal.

Målen för 2018 är:

1. Soliditeten innebär ett mått på hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade av eget kapital. Kommunens mål innebär att soliditeten inte bör understiga 60 procent exklusive pensionsförpliktelser redovisade som ansvarsförbindelser. Soliditetsmålet uppfylls för 2018.
2. Årets resultat exklusive realisationsvinster ska vara så stort att det egna kapitalet värdesäkras. Målet definieras i förhållande till skatteintäkterna som används för att finansiera verksamheternas nettokostnader, finansnetto, avskrivningar samt ökning av eget kapital. Med skatteintäkter avses summan av skatteintäkter, generella statsbidrag, inkomst- och kostnadsutjämning samt fastighetsavgift. För verksamhetsåret 2018 är resultatmålet satt till 1,5 procent. Resultatmålet uppfylls för 2018.
3. Finansiering av kommunens verksamhet för egen räkning får inte överstiga 2 miljarder kronor i externa lån. Detta för att inte räntekostnaderna ska ta för stor andel av verksamheternas driftbudget samt att soliditetskravet ska uppfyllas. Finansieringsmålet för 2018 uppfylls.

Det andra målet analyserar det ekonomiska resultatet i ettårsperspektivet, men utgör också förutsättningen för en ansvarsfull och långsiktig god ekonomisk utveckling. De två övriga målen utgör summan av flera års resultat och uttrycker den ekonomiska styrkan, betalningsförmågan, på kort respektive lång sikt.

Mål	Målvärde	Utfall
● Soliditeten bör inte understiga 60 procent exklusive pensionsförpliktelser redovisade som ansvarsförbindelser.	60 %	69 %
● Årets resultat exklusive realisationsvinster ska vara så stort att det egna kapitalet värdesäkras	1,5 %	2,1 %
● Finansiering av verksamheten för egen räkning får inte överstiga 2 miljarder i externa lån.	< 2 000 mkr	200 mkr

Finansiella mål i kommunens bolag

Kommunen äger via Sollentuna Stadshus AB flera dotterbolag med olika verksamheter. För att se bolagsstrukturen hänvisas till kapitlet om bolagen. Bolagen i kommunkoncernen, exklusive AB SOLOM och Sollentuna Kommunfastigheter AB, ska drivas så att resultaten tillåter såväl konsolidering av bolagen som utdelning till ägaren. Bolagen följer kommunens ägardirektiv och har 2017 haft resultat som har tillåtit utdelning till ägaren under 2018 enligt fullmäktiges direktiv samt konsolidering av bolag. För AB SOLOM finns ej krav på utdelning till ägaren.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Verksamhetsperspektivet

Verksamhetsstyrningen ska säkerställa en tydlig styrning av verksamheten från kommunövergripande politiska prioriteringar ner till enskilda insatser. I verksamhetsstyrningen ingår målstyrning, kvalitetsstyrning samt internkontroll.

Målstyrning

Inför 2018 infördes en ny målstyrningsmodell för Sollentuna kommun. Sollentuna kommuns målstyrning utgår från den politiska inriktningen i budget, i syfte att prioritera insatser inom de kommunövergripande målen, trygghet och välfärd genom livet, hållbar och konkurrenskraftig tillväxt samt attraktiv och effektiv organisation. Samtliga nämnder har kopplat mål till de kom-

munövergripande perspektiven där 95 procent av nämndernas mål bedöms helt eller delvis uppfyllda. Nämndernas verksamhet har bidragit till måluppfyllelsen för de tre övergripande kommungemensamma målen. En bedömning baserad på resultat av de 27 utvalda indikatorerna för dessa mål samt nämndernas arbete med att nå dessa, visar att de tre målen är delvis uppfyllda.

Utvecklingen inom de övergripande målen för 2018 bedöms därmed uppfylla kraven på god ekonomisk hushållning.

Kvalitetsstyrning

Under 2018 har ett arbete genomförts för att säkerställa nämndernas arbete med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet i grunduppdraget. Nämnderna har i verksamhetsberättelsen beskrivit det gångna året, vilka åtgärder som vidtagits och resultat som uppnåts. Nämndernas arbete mäts med stöd av bland annat Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) och Kommunkompassen mäter kommunens kvalitet i sin helhet. Av KKiK mätten kan utläsas att kommunen förbättrat över hälften av sina resultat sedan föregående års mätning. Avseende kommunkompassen är det andra gången Sollentuna utvärderas, den förra genomfördes 2015. Kommunens resultat har förbättrats från totalt 551 poäng till 602.

I kommunen upprättas ett barnboksutlåtande för att beskriva kommunens arbete ur ett barnperspektiv. I rapporten *Barnboksutlåtande 2018* som publiceras på kommunens webbplats beskrivs närma-

re hur barnperspektivet tas i beaktning i kommunens verksamheter.

Kvalitetsarbetet som genomförts under 2018 bedöms därmed uppfylla kraven på god ekonomisk hushållning.

Internkontroll

Nämndernas planering och uppföljning avseende riskhanteringen inom ramen för internkontroll har från och med 2018 integrerats i kommunens gemensamma styrprocess.

Varje nämnd har i samband med verksamhetsplaneringsarbetet genomfört en risk- och väsentlighetsanalys inom respektive ansvarsområde. Syftet med analysen är att den ska mynna ut i en internkontrollplan. Samtliga nämnder har under 2018 arbetat enligt den nya modellen och följt upp, vidtagit åtgärder och rapporterat sitt arbete i verksamhetsberättelserna. 96 procent av nämndernas kontrollpunkter rapporteras med mindre eller ingen avvikelse.

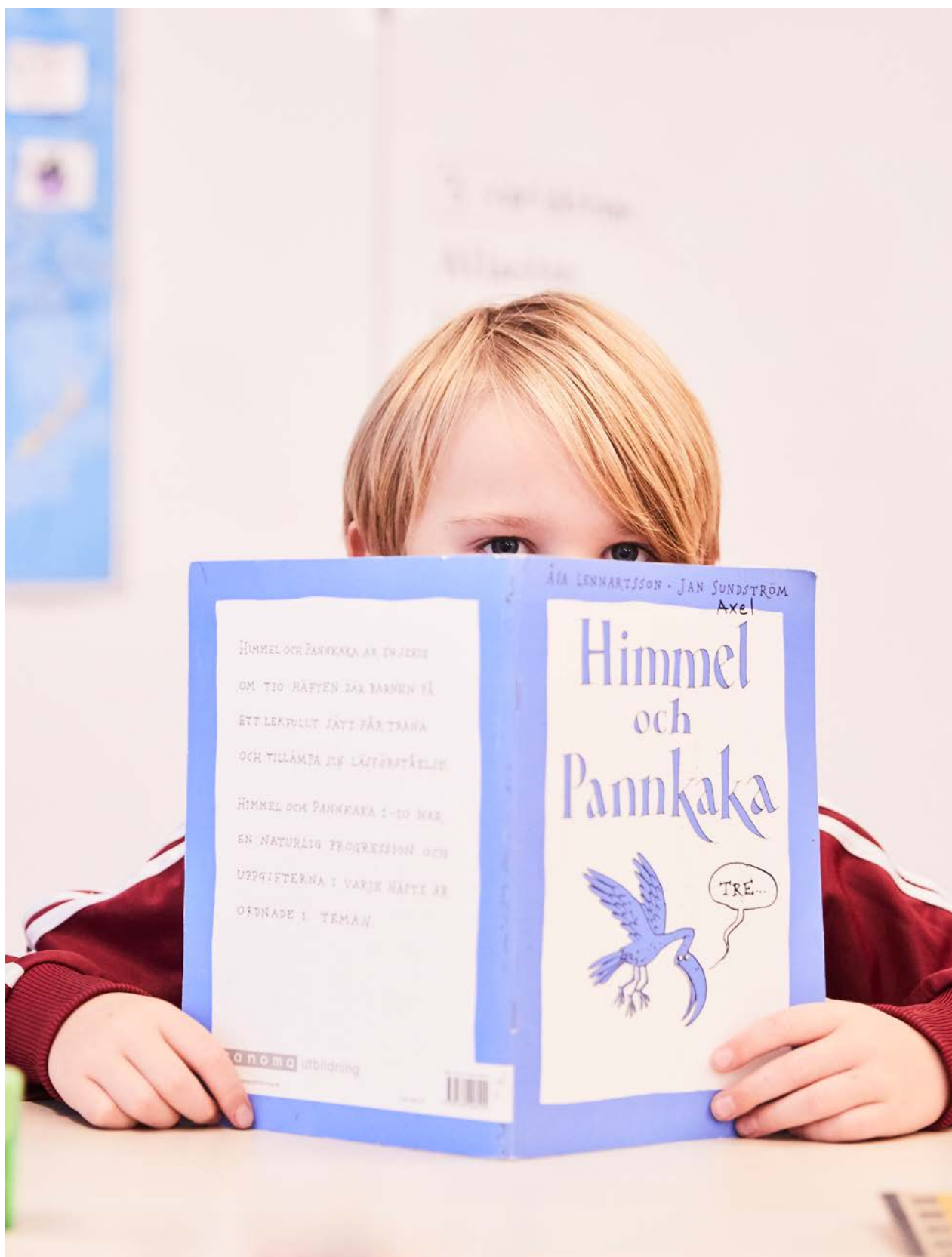
Helhetsbedömningen för 2018 är att riskhanteringsprocessen inom ramen för internkontroll fungerat bra

Sammanfattande bedömning

Styrdokumentet *Regler för ekonomi- och verksamhetsstyrning i Sollentuna kommun* innehåller en bedömning av vad som ska ligga till grund för god ekonomisk hushållning. Bedömningen görs ur perspektiven ekonomi samt mål och riktlinjer för verksamheten. De ekonomiska förutsättningarna på kort och lång sikt ska följas och det ekonomiska resultatet ska vara tillfredsställande. Vid utvärdering undersöks om balanskravet är uppfyllt och de finansiella målen är uppfyllda.

- Balanskravet är uppfyllt för 2018 och alla tre finansiella mål är uppfyllda.
- Samtliga nämnder har kopplat mål till de övergripande målen där 95 procent av målen bedöms helt eller delvis uppfyllda

- Uppföljningen av Sollentunas resultat inom KKiK visar både goda resultat och utvecklingsområden.
- Nämndernas riskhantering inom ramen för internkontroll har fungerat tillräckligt bra.

Mot bakgrund av det som redovisats ovan samt i avsnitten *Finansiell analys*, *Måluppfyllelse Internkontroll och Kvalitet*, bedöms att Sollentuna kommun uppfyller de uppsatta kriterierna till-

räckligt för god ekonomisk hushållning gällande verksamhetsåret 2018.

3. Mål och resultat

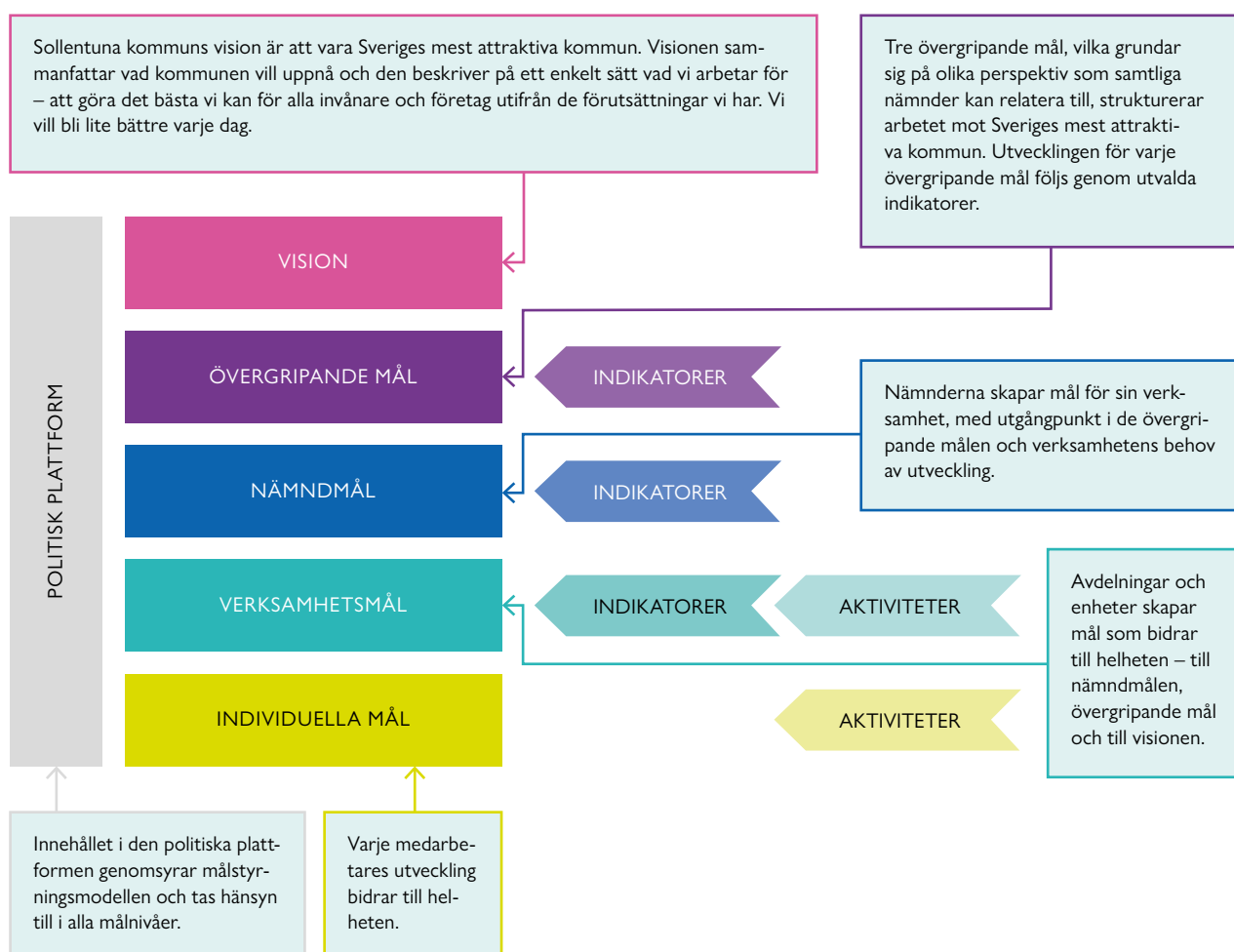
Målstyrning

Från och med 2018 arbetar Sollentuna kommun efter en målstyrningsmodell som genom ett långsiktigt arbete strävar efter att uppnå en vision via mål på olika nivåer i organisationen.

I Sollentuna ska alla känna sig

trygga och nöjda, utifrån sina behov, och alla ska ges möjlighet att styra över sina val. Sollentuna är en kommun som växer och vi vill växa med kvalitet och stå för en hållbar tillväxt – socialt, ekonomiskt och miljömässigt. För oss som arbetsgivare innebär

visionen att vi lockar till oss, behåller och utvecklar våra medarbetare. Hos oss ska medarbetare trivas och känna att de bidrar till att utveckla verksamheten och höjer kvaliteten på kommunens service och tjänster.

Övergripande mål

För att Sollentuna ska bli Sveriges mest attraktiva kommun arbetar kommunen gemensamt för att uppnå tre övergripande mål:

- Mål ur invånarperspektiv: Trygghet och välfärd genom livet
- Mål ur samhällsutvecklingsperspek-

tiv: Hållbar och konkurrenskraftig tillväxt

- Mål ur ett internt perspektiv: Attraktiv och effektiv organisation

Uppföljning av de övergripande målen
Måluppfyllelse gällande de övergripande målen bedöms årligen utifrån

resultatet av de utvalda indikatorerna samt nämndernas arbete med att uppnå målen. För redovisning per nämnd hänvisas till nämndernas verksamhetsberättelser och sammanfattning i slutet av årsredovisningen.

3.1 TRYGGHET OCH VÄLFÄRD GENOM LIVET

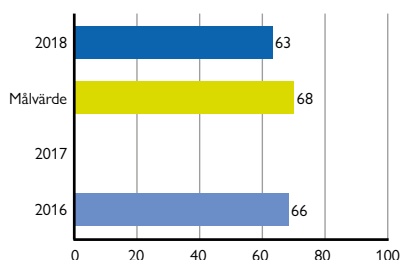
Sollentuna kommun vill ge alla invånare de bästa förutsättningarna i livet. Alla ska känna sig trygga och nöjda med det kommunen erbjuder och det ska finnas möjlighet att leva ett gott liv i Sollentuna utifrån varje individs behov.

Kommunens invånare ska ges möjlighet att själva styra över sina val och kunna utvecklas efter egen vilja och förmåga. Servicen ska utvecklas så den är i samklang med det invånarna efterfrågar, både idag och i framtiden.

ÖVERGRIPANDE

Nöjd Medborgarindex (NMI)

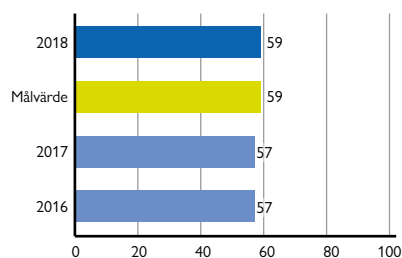
Mäts via SCB:s medborgarundersökning. Mätningen sker vartannat år.

Nöjd-Medborgar-Index (NMI) mäter vartannat år hur medborgarna bedömer kommunens verksamheter. I undersökningen 2018 deltog 111 kommuner och genomsnittet för samtliga kommuner blev 56. Resultatet för Sollentuna kommun blev 63, vilket är lägre än tidigare mätning, men ligger på 12:e plats i Sverige. De verksamheter som fick bäst betyg var vatten och avlopp, räddningstjänst, gymnasieskola, förskola och idrotts- och motionsanläggningar.

Webbesökarnas nöjdhet med kommunens webbplats

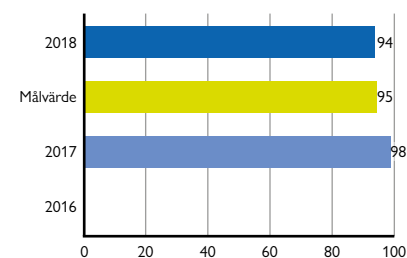
Mäts via Web Service Index (WSI) – Totalt

Vid undersökningen gällande webb- besökarnas nöjdhet med kommunens webbplats bedöms bland annat användarvänlighet, information, design och kontakt. Det totala helhetsbetyget, WSI (Web Service Index), blev 59. Detta är en ökning jämfört med förra året då WSI slutade på 57. Sollentuna kommun ligger fortfarande över branschvärdet totalt sett. Generellt var besökare via mobilen mer nöjda än de som besökte sidan via dator.

Tillgänglighet e-post.

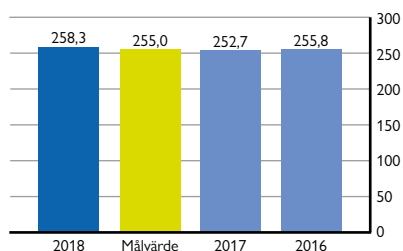
Mäts via serviceundersökning, ingår i KKIK (Kommunens Kvalitet i Korhet)

Resultatet för indikator ”Tillgänglighet e-post” har sjunkit med 4 procentenheter i jämförelse med 2017, men är fortsatt högt i jämförelse med genomsnittet för Sveriges kommuner, 80 procent. Tillgängligheten mäts genom en extern serviceundersökning där drygt 100 e-postmeddelanden skickas till kommunens officiella kanaler, vars resultat bedöms av andelen e-post som besvaras inom en dag.

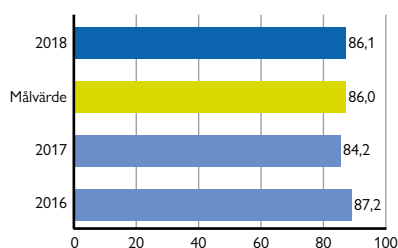
UTBILDNING

Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, lägeskommun, genomsnitt (17 ämnen)

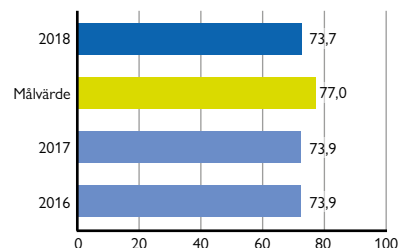
Eleverna söker till nationella program på gymnasieskolan med ett meritvärde som räknas fram utifrån elevens slutbetyg. Meritvärdet beräknas som summan av betygsvärdena för de 16 bästa ämnesbetygen i elevens slutbetyg. Från och med läsåret 2013/14 kan den elev som har läst ett modernt språk som språkval tillgodoräkna sig även detta betyg utöver de andra 16 bästa ämnesbetygen. Meritvärdet har ökat med 5,6 poäng till 258,3 och överträffar årets målvärde. Sollentunas elever ligger på sjunde plats totalt av samtliga Sveriges kommuner. Avgångsklasserna från Sollentuna Musikklasser hade högst meritvärde av alla elever i årskurs 9 i Sveriges kommunala grundskolor med 301,3 poäng.

Andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, lägeskommun

86,1 procent av eleverna i årskurs 9 har uppnått kunskapskraven i alla ämnen, det vill säga fått lägst betyget E. Resultatet är en ökning med 1,9 procentenheter jämfört med läsåret innan. Fram till och med 2007 hade resultatet för Sollentunas elever en likvärdig trend som resten av riket, där 75 till 80 procent av eleverna nådde alla kunskapskrav. 2008 startade en stigande trend och resultaten har sedan 2011 konsekvent legat runt 85 procent i Sollentuna, drygt 10 procentenheter högre än genomsnittet av riket.

Andel gymnasieelever på Rudbeck med examen inom 3 år, Data ur kommunens verksamhetssystem.

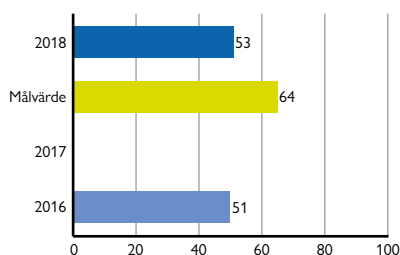
Andelen gymnasieelever på Rudbeck med examen inom 3 år har legat stabilt under de tre senaste åren, men når inte årets målvärde. I jämförelse med både riket (64,3 procent) och medelvärdet för alla kommuner (51,9 procent) ligger Sollentuna högre än snittet. För genomströmningen av den procentuellt största gruppen av elever på Rudbeck, gymnasieelever med examen inom 3 år som går högskoleförberedande program, har det skett en ökning från 79,4 procent 2017 till 80,5 procent 2018.

TRYGGHET

Nöjd-Region-Index, Trygghet

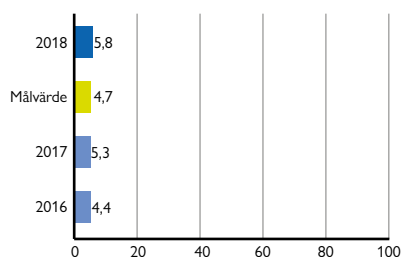
Mäts via SCB:s medborgarundersökning. Mätningen sker vartannat år.

Utfallet av Nöjd-Region-Index (NRI), Trygghet har ökat med 2 enheter mellan 2016 och 2018 för Sollentuna kommuns del men uppnår inte målvärdet 64, enligt antagen trygghets- och säkerhetsstrategi 2015–2018. Det totala genomsnittresultatet för samtliga kommuner som deltog i undersökningen ligger 5 enheter högre med ett utfall på 58. Undersökningen visar att kvinnor känner sig mer otrygga än män. SCB drar slutsatsen att för Sollentuna kommun är det främst förbättringar av betygsindexen för frågeområdena trygghet samt bostäder som kan höja helhetsbetyget Nöjd-Region-Index.

Andel elever som upplever sig mobbade i grundskolan, samtliga skolor

Mäts via Olweusenkäten för elever i årskurs 3–9

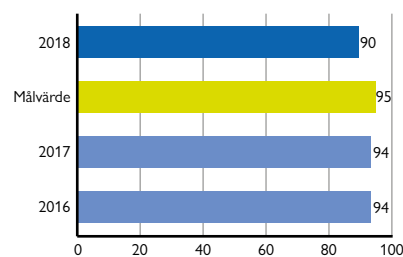

Sollentuna kommun arbetar systematiskt för att motverka mobbing och annan kränkande behandling i grundskolan. Som en av de första kommunerna i landet började ett antal skolor 2005 arbeta utifrån det så kallade Olweusprogrammet. Idag arbetar samtliga kommunala grundskolor i Sollentuna enligt denna metod och alla kommunala grundskolor är från och med hösten 2018 certifierade enligt Olweus standard.

Andelen elever som upplevt sig mobbade i Sollentuna har över tid legat på en förhållandevis låg nivå jämfört med andra kommuner. Från ett värde på cirka 6 procent 2005 har andelen haft en positivt nedåtgående trend, med någon variation vissa år. Resultatet för läsåret 2017/2018 visar att andelen elever totalt sett som känt sig mobbade en längre tid ökat med 0,5 procentenheter till 5,8 procent, vilket innebär att målvärdet inte uppnås. Ökningen avser i huvudsak mobbing över nätet. Upplevelsen av mobbing är högre bland pojkar än hos flickor och högre på mellanstadiet än på högstadiet. 96 procent av eleverna trivs i Sollentunas skolor, vilket är samma höga värde som läsåret innan.

Andel elever på Rudbeck som känner sig trygga

Mäts via elevenkät inom gymnasiesamarbetet i Stockholms län

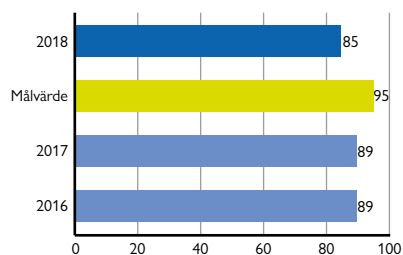

I Gymnasieundersökningen 2018, som besvaras av årskurs 2 i den kommunala gymnasieskolan, har resultatet gällande trygghet försämrats med 4 procentenheter. I samband med att Gymnasieundersökningens resultat presenterades genomförde Rudbeck en annan enkät med samtliga årskurser på skolan. Denna enkät genomförs varje år och ligger delvis till grund för skolans plan mot kränkande behandling och fokus på elevhälsoarbetet. I resultatet av enkäten för samtliga elever kunde verksamheten inte se några försämrade värden alls avseende trygghet i jämförelse med tidigare år. Rektorer har under 2018 analyserat dessa resultat i arbetslagen samt genomfört samtal i mindre elevgrupper. Några direkta orsaker till de försämrade värdena i Gymnasieundersökningen kan inte ses. Rudbeck fortsätter med att bevaka denna fråga under läsåret.

VÅRD, OMSORG OCH SOCIALT ARBETE

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, helhetssyn, andel

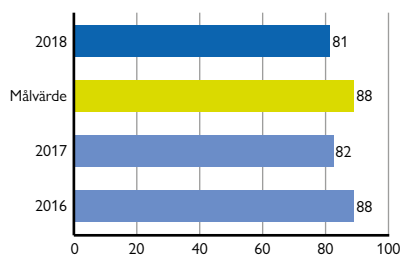
Undersökningen av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänst och äldreboenden, Socialstyrelsen, del av KKiK (Kommunens Kvalitet i Korthet)

Resultatet för brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg har sedan 2014 legat på en nivå som varierat mellan 86–89 procent. 2018 hade Sollentuna kommun ett mycket högt målvärde som kommunen inte lyckades uppnå. Resultatet för kommunen har istället följt den nationellt nedåtgående trenden och ligger lägre än riket (88 procent). Resultaten för de olika utförarna varierar mellan 61–100 procent nöjdhet.

Brukarbedömning särskilt boende, äldreomsorg, helhetssyn, andel

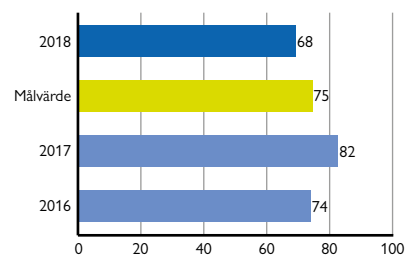
Undersökningen av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänst och äldreboenden, Socialstyrelsen, del av KKiK (Kommunens Kvalitet i Korthet)

Av resultatet för brukarbedömning särskilt boende, äldreomsorg, kan utläsas att det sjunkit för Sollentuna kommun från 2014 (83 procent) till 2018 (81 procent), med undantag för Sollentunas mycket goda resultat på 88 procent 2016. Resultatet för 2018 uppnår inte målvärdet, men ligger i nivå med riket. Det finns en spridning i resultatet mellan olika utförare i Sollentuna på 67–100 procent nöjdhet. Spridning i landet är från 44–100.

Andel ej återaktualiserade ungdomar 13–20 år ett år efter avslutad utredning eller insats

Data ur kommunens verksamhetssystem.

Sollentuna kommun arbetar för att ge rätt stöd i rätt tid utifrån individens behov och förutsättningar. Det har bland annat resulterat i att fler klienter är självförsörjande och att snittbidragstiden för ekonomiskt bistånd har minskat under 2018. Däremot är andelen återaktualiserade ungdomar, 13–20 år, större än tidigare, det vill säga att fler ungdomar har återkommit till socialtjänsten inom ett år efter avslutad utredning och/eller insatser. Detta kan tyda på att ungdomarna inte har fått tillräckliga insatser från början eller att ungdomarnas insatser avslutats för tidigt. I vissa fall kan det dock vara bra att ungdomarna återkommer inom ett år efter avslut, så att de kan få ytterligare stöd och hjälp innan det gått för lång tid.

Måluppfyllelse 2018

Trygghet och välfärd genom livet

Utifrån nämndernas rapporterade arbete samt att utfallet för tre indikatorer när satta målvärden och övriga indikatorer när målvärden i varierande grad bedöms målet som delvis uppfyllt.

Områden som särskilt bör utvecklas för att öka måluppfyllelsen rör trygghet, äldreomsorg och socialtjänstens arbete med ungdomar.

3.2 HÅLLBAR OCH KONKURRENSKRAFTIG TILLVÄXT

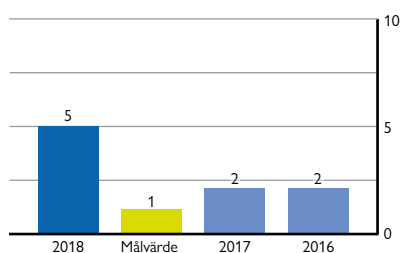
Sollentuna förenar det bästa av två världar – stadens utbud och närheten till naturen. Det är en av anledningarna till att kommunen växer tillsammans med både invånare och företag.

Hållbar tillväxt ur ett socialt, ekonomiskt och

miljömässigt perspektiv gäller när vi planerar och bygger Sollentunas framtid. För att hitta den balans som efterfrågas tar vi hand om naturområden och tar ansvar för att vara en klimatsmart kommun.

NÄRINGS LIV OCH ÖVERGRIPANDE

Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet, placering

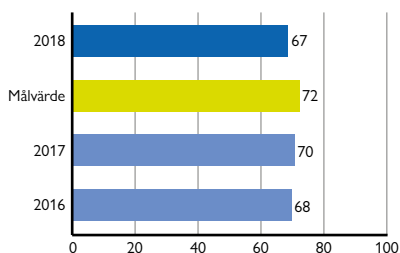

I Svenskt Näringslivs undersökning 2018 om kommunernas företagsklimat rankas Sollentuna som nummer fem i landet, och som nummer två i Stockholms län. Sollentuna tappar några placeringar i rankingen gentemot 2017 och uppnår inte årets målvärde. Det är framförallt områden som rör service till företagen och kommunens information som värderas något lägre av kommunens företagare och som under det gångna året föranlett insatser för samtliga kontor på temat medveten kommunikation.

En annan fråga där Sollentunas företagare ger ett förhållandevis lägre betyg rör tillgången till medarbetare med relevant kompetens. Näringslivets efterfrågan på arbetskraft är fortsatt hög i regionen och i Sollentuna. Samtidigt har arbetskraftsbristen i regionen inte varit så hög på tio år som under slutet av 2018. Tillväxten för företag i Sollentuna har varit god för många branscher under den senaste tioårsperioden, men kompetensförsörjningen är en faktor som kan bromsa en fortsatt positiv utveckling.

Nöjd-Kund-Index (NKI) Myndighet

Mäts via undersökningen Insikt, som genomförs av Sveriges Kommuner och Landsting i samarbete med Stockholm Business Alliance

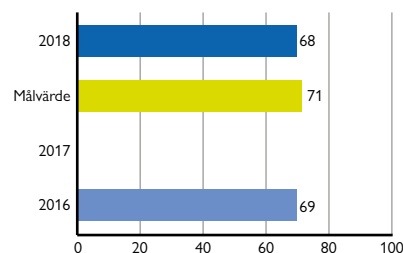

I undersökningen Insikt redovisas Nöjd-Kund-Index (NKI) för ett antal myndighetsområden i många av landets kommuner. I den senaste mätningen hade Sollentuna ett genomsnittligt NKI om 67, vilket inte når upp till målvärdet om 72 och är tre enheter lägre NKI än föregående år. Det är även ett lägre resultat i jämförelse med medelvärdet av alla kommuner som har ett resultat på 71.

Sollentunas NKI sjunker inom samtliga områden, förutom markupplätelser där ökningen är så stor som tio enheter. Minskningen är störst för området miljö- och hälsoskydd, där servicefaktorerna visar låga siffror. I relation till jämförelsekommunerna har Sollentuna försämrats jämfört med förra årets mätning när det gäller flera områden. Lägst NKI (50) i Sollentuna har bygglov. Det är framförallt servicefaktorerna effektivitet och tillgänglighet som drar ner NKI för bygglov.

Nöjd-Region-Index (NRI)

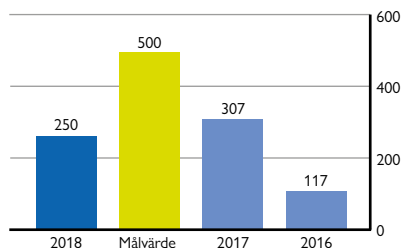
Mäts via SCBs medborgarundersökning. Mätningen sker vartannat år.

Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Region-Index (NRI) för hur medborgarna bedömer Sollentuna kommun som en plats att bo och leva blev 68. Genomsnittet för samtliga kommuner som var med i undersökningen 2018 blev 62. De faktorer som fick bäst betyg var kommunikationer och utbildningsmöjligheter. De områden som fick lägst betyg och som enligt SCB:s modell bör prioriteras var trygghet och bostäder. I resultatet av undersökningen kan utläsas att 60 procent av medborgarna i Sollentuna kommun kan starkt rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen.

BOSTADSBYGGANDE

Antal inflyttningsklara bostäder per år*

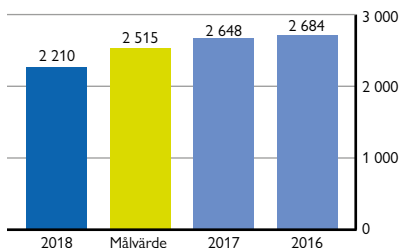
* Utfallet för 2018 är preliminärt.

Källa: SCB

Konjunkturuppgången i Sverige drevs bland annat av en stor efterfrågan på nya bostäder och bostadsinvesteringarna steg till historiskt höga nivåer under början av 2018. Sedan dess har bostadsinvesteringarna minskat, delvis som en följd av att priserna på bostäder föll under hösten 2017 och inledningen av 2018. Även om bostadspriserna nu förefaller ha bottnat finns det en inte obetydlig risk för ytterligare prisfall. Skulle så bli fallet kommer bostadsinvesteringarna troligen att falla än mer än vad som prognostiseras. I Sollentuna har nedgången i bostadsinvesteringarna påverkat byggtakten i kommunen. Antalet påbörjade byggnationer av bostäder har gått ner under året och utvecklingen på marknaden medför sannolikt att nedgången fortsätter 2019.

MILJÖ OCH KLIMAT

Direkta utsläpp växthusgaser*

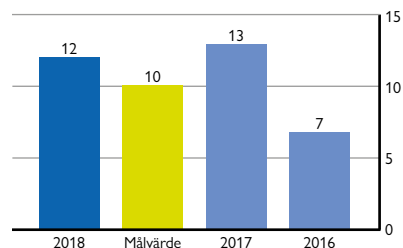

* Kommunens verksamheters totala utsläpp från el, fjärrvärme, fjärrkyla och tjänsteresor (flyg, tåg och kommunens bilar), ton CO₂-ekvivalenter.

Sollentuna kommuns mål är att eliminera den negativa miljö- och klimatpåverkan från såväl kommunens egen verksamhet som för kommunen som helhet. För närvarande saknas vedertagna modeller för att mäta den totala påverkan därför har kommunen valt att redovisa de uppgifter som finns tillgängliga.

Kommunvelometern,

Cykelfrämjandets ranking av kommunerna ur cykelperspektiv, placering

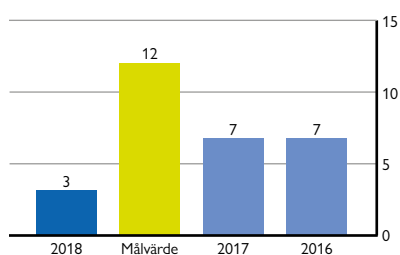

Sollentuna kommun arbetar löpande och systematiskt med aktiviteter för att främja cykling inom kommunen. Bland annat har kommunen fortsatt utbyggnaden av gång- och cykelvägar. Totalt har ca 3,5 km gång- och cykelväg byggts under året och kommunens målmedvetna satsning på cykel fortsätter att ge resultat. I Cykelfrämjandets kommunvelometer kom Sollentuna på 12:e plats, vilket är en förbättring med en placering jämfört med föregående år, men uppnår inte målvärdet. I gruppen mellanstora kommuner (50 000–100 000 invånare) kom Sollentuna på 3:e plats, efter Karlstad och Luleå.

DIGITALISERING

E-blomlådan, placering

SKLs ranking via självskattningsverktyg för utvärdering av digital service och verksamhetsutveckling

eBlomlådan, är verktyg för självvärdering, som ligger till grund för en utvärdering av digital service och verksamhetsutveckling i kommunen. Den innefattar specifika verksamhetsområden, ledning och arbetssätt för digital utveckling samt tekniska förutsättningar.

Sollentuna kommun utförde i december 2018 sin tredje utvärdering i 2016 års version av SKL:s eBlomlådan, som har ett större fokus på ledning, arbetssätt och metoder för digital utveckling än tidigare.

Jämfört med de totalt 87 kommuner som genomfört och publicerat sin utvärdering vid denna tidpunkt hamnar Sollentuna på 3:e plats nationellt, vilket överträffar målvärdet och är en förbättring i jämförelse med tidigare utvärderingar då Sollentuna legat på 7:e plats.

Sollentuna kommuns fokus har under 2018 legat på utveckling av e-tjänster riktade till invånare i kommunen samt på infrastrukturell utveckling.

Måluppfyllelse 2018

Hållbar och konkurrenskraftig tillväxt

Utifrån nämndernas rapporterade arbete samt att utfallet för två indikatorer når satta målvärden och övriga indikatorer når målvärden i varierande grad bedöms målet som delvis uppfyllt.

Områden som särskilt bör utvecklas för att öka måluppfyllelsen rör service och bemötande i tjänster till invånare och företagare.

3.3 ATTRAKTIV OCH EFFEKTIV ORGANISATION

Verksamheterna i Sollentuna kommun utvecklas ständigt för att höja kvaliteten på kommunens service och tjänster.

I en tid av utveckling och utmaningar behöver vi en aktiv, ansvarsfull ekonomisk politik och smarta, effektiva lösningar i alla verksamheter.

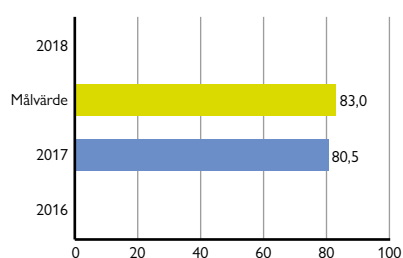
Att vara en attraktiv arbetsgivare som kontinuerligt utvecklar medarbetare och ledare är avgörande för att kunna leverera den service som invånarna efterfrågar.

MEDARBETARE OCH ARBETSGIVARE

HME (hållbart medarbetarengagemang), index

Mäts via medarbetarenkäten.

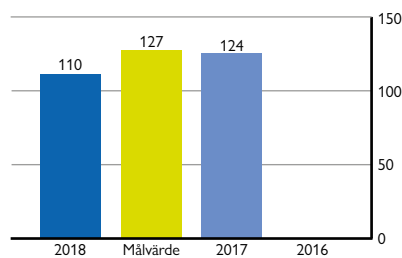
Mätningen sker vartannat år

Ingen medarbetarenkät genomfördes under 2018. Nästa medarbetarenkät kommer att genomföras under våren 2019. För mer information om Sollentuna kommuns arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare, se kapitel Personalberättelse

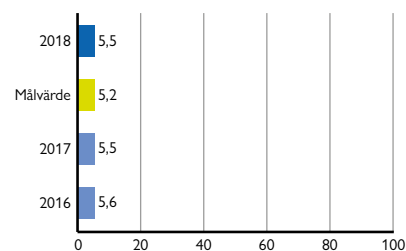
JÄMIX

Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex

Under året har samtliga kontor arbetat med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen. Både kultur- och fritidskontoret och barn- och utbildningskontoret har HBTQ-certifierat delar av verksamheten. JÄMIX är ett index som beskriver jämställdheten i organisationen genom nio nyckeltal. Vid årets mätning minskade indexet från 124 till 110 och uppnår inte målvärde på 127. Medianen för kommuner som genomför JÄMIX mätning var 105. Minskningen var inom två nyckeltal, dels organisationens egen skattning av jämställdhetsarbetet och dels jämställdhet gällande tillsvidareanställningar där kvinnor har högre andel tillsvidareanställningar än män. Sollentuna har en bättre jämställdhet gällande andel heltidsanställda och antal uttag av föräldradagar än andra kommuner.

Sjukfrånvaro, procent

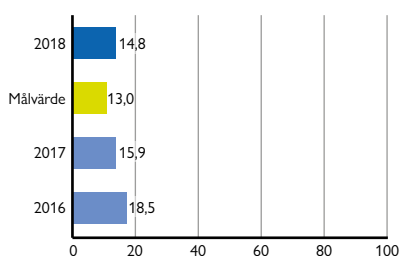

Sollentuna kommun arbetar regelbundet med insatser som stödjer cheferna i deras rehabiliteringsarbete i form av utbildning i rehabiliteringsprocessen, möten och planeringar tillsammans med medarbetare.

Den totala sjukfrånvaron ligger kvar på samma nivå som 2017 med 5,5 procent, och uppnår inte målvärde på 5,2 procent. Både kvinnor och mäns sjukfrånvaro har ökat marginellt. Sjukfrånvaron har ökat i åldersgruppen 30–49 år och minskat i åldersgruppen 50 år och äldre. Andelen längre sjukfrånvaro (60 dagar eller längre) har under samma period minskat från 32 procent till 30,9 procent och den har minskat både bland kvinnor och män.

Personalomsättning, extern, procent

Den externa personalomsättningen i Sollentuna kommun, det vill säga andel medarbetare som avslutat sin anställning, har minskat något från 15,9 procent år 2017 till 14,8 procent år 2018, men uppnår inte målvärde på 13 procent. Kommunen arbetar efter en gemensam arbetsprocess för strategisk kompetensförsörjning. Rekryte-

ringsbehovet i kommunen kvarstår då kommunen växer och 10 procent av medarbetarna redan har uppnått eller kommer att uppnå ålder om 65 år under nästkommande femårsperiod.

FINANSIELL STATUS

För utfall gällande indikatorerna

- Soliditet, procent
- Årets resultat, procent av skatteintäkter (exkl reavinster)
- Upplåning för egen räkning, mdkr.

se kapitel God ekonomisk hushållning

EFFEKTIVITET OCH STYRNING

För utfall gällande indikator

- Prognossäkerhet

se kapitel Finansiell analys kommun och koncern

Måluppfyllelse 2018

Attraktiv och effektiv organisation

Av målets åtta indikatorer når fyra målvärdet. Utfall saknas för en indikator och flertalet av de övriga är nära att uppnå målvärdet. Utifrån utfallet på indikatorerna samt nämndernas rapporterade arbete inom området bedöms målet som delvis uppfyllt.

Personalomsättningen och organisationens jämställdhetsarbete är områden som bör utvecklas ytterligare för att öka måluppfyllelsen.

4. Kvalitetsredovisning

Kvalitet i Sollentuna

Sollentuna kommuns verksamhetsstyrning består av målstyrning, kvalitetsstyrning och internkontroll som tillsammans med ekonomistyrning utgör grunden för att styra, leda, planera och följa upp kommunens verksamhet. I kvalitetsstyrning ingår att styra grunduppdraget och stödja genomförandet samt utveckla arbetsformer så att kommunen håller hög kvalitet i den dagliga verksamheten över tid. Målstyrningen hjälper till att lyfta blicken och fokusera på utveckling och att skapa större förändringar.

Genom att planera, följa upp och analysera samt åtgärda avvikelser och ta vara på förbättringsförslag bildar detta en styrmodell som säkerställer att övergripande, långsiktig utveckling sker samtidigt som kvaliteten i verksamheten följs upp och förbättras.

Genomförandet av kommunens uppdrag sker utifrån lagstiftning, föreskrifter, nationella och kommunalt styrande dokument, samt i vilken grad kommuninvånarnas krav på kvalitet i service och tjänster uppfyllts. Arbetet sker både verksamhetsnära och kommunövergripande i planerings- och uppföljningsprocessen. För de verksamheter där kommunen finner avvikelser planeras åtgärder in direkt och kan då regleras i ett tidigt skede. Vid större avvikelser eller avvikelser som inte går att åtgärda inom ramen för det dagliga arbetet sker planering för mål och aktiviteter för förbättring inom målstyrningen.

För att styra verksamheten har ett antal kvalitetsindikatorer identifierats. Dessa används vid uppföljning av grunduppdraget då de utvärderas i förhållande med satta målvärden, trender och i jämförelse med andra kommuner. Vissa av verksamheternas kvalitetsindikatorer ingår i Kommunens kvalitet i korthet (KKiK).

Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)

Sollentuna kommun deltar i ett nationellt initiativ, Kommunens kvalitet i korthet (KKiK), som samordnas och administreras av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Inom ramen för KKiK görs jämförelser mellan kommunerna inom tre perspektiv:

- *Barn och unga*, som är utvalt på grund av att det är en prioriterad målgrupp. Flertalet av nyckeltalen avser utbildningsverksamheten.
- *Stöd och omsorg*, som fokuserar på de målgrupper av invånare som behöver service av specifika verksamheter utifrån specifika behov.
- *Sambälle och miljö*, som har nyckeltal som mäter kommunens service till samtliga som bor, vistas eller verkar i kommunen, kommunal service såsom bibliotek, arbetsmarknad, samhällsbyggande, näringsliv och miljö.

Totalt redovisas 36 olika nyckeltal. KKiK utgår från befintliga nationella nyckeltal som kompletteras med mätningar i den egna kommunen. Det grundläggande syftet är att ta fram ett kunskapsmaterial som stärker de förtroendevalda i att styra mot resultat och i dialogen med medborgarna. Resultaten har ambitionen att i ett övergripande perspektiv beskriva kommunens kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner.

Förklaringar

När KKiK-resultaten redovisas använder SKL en färgsättning som innebär att de 25 procent av kommunerna som har bäst resultat får grön markering, de 25 procent av kommunerna som har sämst resultat får röd markering och övriga kommuner får gul markering. För kostnadsmåtten avser en grön färg kommuner med lägst kostnad och röd färg kommuner med högst kostnad per elev/brukare. Färgen i tabellen visar därmed Sollentunas resultat i förhållande till övriga kommuner. Färgen i sig visar därmed inte om resultaten är bra eller dåliga. För att ge en bild av hur Sollentuna kommuns resultat förhåller sig i jämförelse med andra kommuner redovisas även genomsnittet i riket samt resultatet för den kommun som har det allra bästa värdet för varje nyckeltal. I vissa fall redovisas en jämförelse med liknande kommuner – en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar Sollentuna kommun. Liknande kommuner som jämförelsegrupp finns på kommunal nivå för olika verksamhetsområden, till exempel grundskola och äldreomsorg. Samtliga resultat och nyckeltalens definitioner finns i databasen Kolada, www.kolada.se.

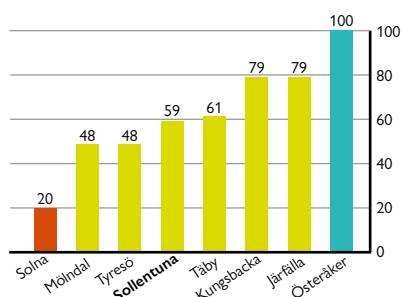
BARN OCH UNGA KOMMUNENS KVALITET I KORTHET

RESULTAT I FÖRSKOLAN

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	54	65	59	100	61
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	5,7	5,8	*1)	3,6	5,1
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	139 559	138 052	*1)	115 548	147 445

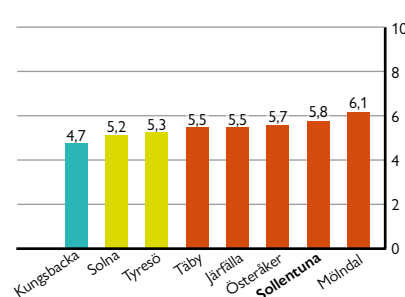
Andel barn som får plats på förskola på önskat placeringsdatum är 59 procent, vilket är en minskning med 6 procentenheter jämfört med året innan. Dock kan konstateras att värdet överstiger 2016 års resultat. Anledningen är att förskolorna inte har tillgängliga platser då dessa oftast blir lediga i samband med att sexåringarna går vidare till förskoleklass. Detta innebär att plats inte alltid kan erbjudas på önskat placeringsdatum och önskad förskola. Dock har medelvärdet för väntetiden i antal dagar för de barn i Sollentuna som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum minskat från 33 till 31 dagar.

Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn ^{*2)}

Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan har ökat. Detta beror på att de ekonomiska resurserna är knappa. Lönekostnadsutvecklingen har varit högre för förskollärare än vad uppräkningen av förskolepengen varit. Enheternas sätt att klara ekonomin har varit att skriva in fler barn på förskolan. Till 2018 har förskolepengen höjts med 3 procentenheter och till år 2019 med ytterligare 4 procentenheter. Det bör bidra till en positiv utveckling av andelen inskrivna barn per årsarbetare.

Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal ^{*2)}

Det senaste tillgängliga nyckeltalet för Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan är för 2017 och varierar i riket mellan 3,6 barn per årsarbetare i Arvidsjaur, som har det lägsta antalet, till 6,6 barn per årsarbetare som mest i Ystad.

Teckenförklaring

*1) Uppgift för 2018 är ännu inte tillgänglig. 2017 års värde ingår därför i KKik 2018.

Medelvärde riket = ovägt medelvärde.

*2) Liknande kommuner

Liknande kommuner är en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar Sollentuna. Jämförelsegruppen finns på kommunal nivå för olika verksamhetsområden, till exempel grundskola och äldreomsorg, samt för en övergripande nivå.

Färgförklaring

- Bästa 25 % av kommunerna
- Mittersta 50 % av kommunerna
- Sämsta 25 % av kommunerna

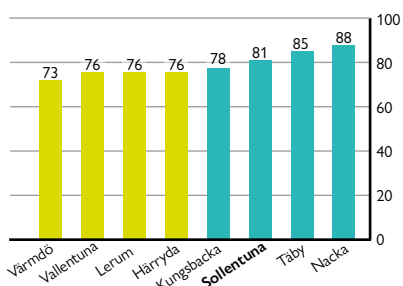
RESULTAT I GRUNDSKOLAN

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	80	79	81	100	71
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	94,3	94,3	90,5	99,0	88
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	92,2	90,1	90,2	95,7	82
Kostnad grundskola åk F-9, hemkommun, kr/elev	92 702	98 128	*1)	89 328	110 117

Under 2018 har en gemensam kompetensutvecklingsåtgärd genomförts för personal i förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och lärare i svenska och matematik på lågstadiet. Den har fokuserat på hur resultat kan följas upp och utvärderas samt vilken tidigare undervisning man kan förvänta sig att barnet mött inom de olika verksamhetsformerna.

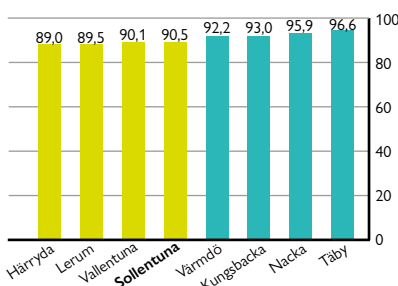
För *Andel elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk, kommunala skolor* ligger Sollentuna bland de 25 procent som redovisar bäst resultat i riket.

Elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska / svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel ^{*2)}

Gällande *Andel elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor* kan konstateras att resultaten sjunkit. Samtliga kommuner i riket liksom liknande kommuner har de senaste 3 åren en nedåtgående kurva vad gäller matematikresultaten i årskurs 6. I hela styrkedjan genomförs analyser över orsakerna så att rätt insatser kan vidtas.

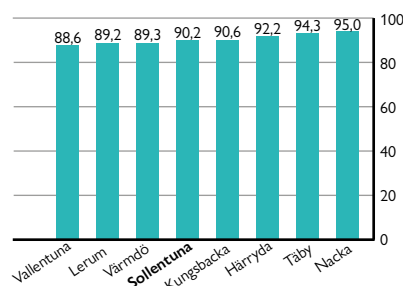
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel ^{*2)}

För *Andel elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor* ökar resultatet om än endast med 0,1 procentenhet. Jämfört med samtliga kommuner i Sverige ligger Sollentunas kommunala skolor bland de 25 procent som redovisar bäst resultat.

Kostnaderna för grundskolan, åk F-9 hemkommun, kr/elev är jämförelsevis låga och skolresultaten ökar. Jämfört med samtliga kommuner i Sverige ligger Sollentuna bland de 25 procent som redovisar lägst kostnad per elev i riket. Resultatet visar utfallet för 2017.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel ^{*2)}

Teckenförklaring

*1) Uppgift för 2018 är ännu inte tillgänglig. 2017 års värde ingår därför i KKiK 2018.

Medelvärde riket = ovägt medelvärde.

*2) Liknande kommuner

Liknande kommuner är en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar Sollentuna. Jämförelsegruppen finns på kommunal nivå för olika verksamhetsområden, till exempel grundskola och äldreomsorg, samt för en övergripande nivå.

Färgförklaring

- Bästa 25 % av kommunerna
- Mittersta 50 % av kommunerna
- Sämsta 25 % av kommunerna

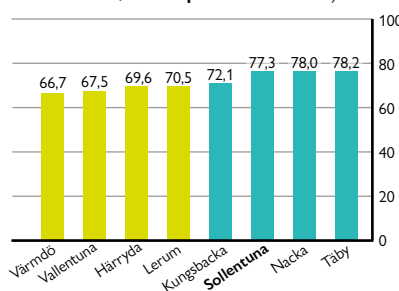
TRYGGHET I GRUNDSKOLAN

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, andel positiva svar (%)	70,0	–	77,3	86,5	67
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, andel positiva svar (%)	83,2	–	88,0	100	81

Samtliga kommunala skolor är Olweuscertifierade från och med höstterminen 2018 vilket bidrar till upplevelsen av trygghet och nöjdhet med den kommunala skolan som helhet. Trygghet är också en fråga som följs upp kontinuerligt i resultatdialoger med de kommunala skolorna.

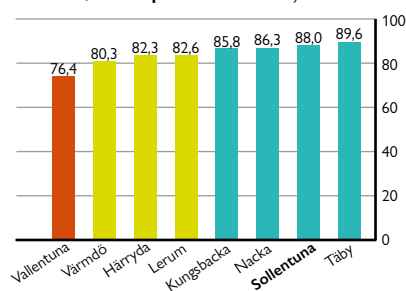
Gällande *Andel elever i åk 9 som svarar positivt på påståendet: Jag är nöjd med min skola som helhet* ligger Sollentuna bland de 25 procent som redovisar bäst resultat i riket.

Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, andel positiva svar *2)

Även när det gäller *Andel elever i åk 9 som svarar positivt på påståendet: Jag känner mig trygg i skolan* är Sollentunas kommunala skolor bland de 25 procent som redovisar bäst resultat i riket.

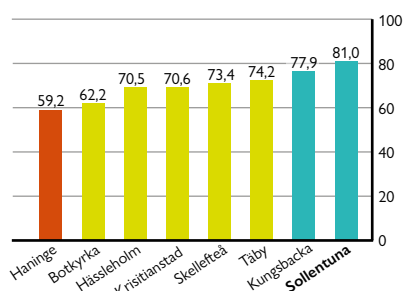
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, andel positiva svar *2)

RESULTAT I GYMNASIESKOLAN

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	76,7	79,3	81,0	100	65
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	101 131	105 260	*1)	84 680	129 278

Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel *2)

Andel gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor har ökat med 4,3 procentenheter mellan 2016 och 2018. Resultatet för den kommunala gymnasieskolan (81 procent) ligger över medel (65,3 procent) för kommuner i Sverige.

Jämfört med samtliga kommuner i Sverige ligger Sollentuna bland de 25 procent som redovisar bäst resultat i riket, avseende gymnasieexamen inom fyra år.

Även när det gäller *Kostnad för gymnasieskola i hemkommun kr/elev*, ligger Sollentuna bland de 25 procent som redovisar lägst kostnad i riket. Siffrorna avser 2017 års resultat.

STÖD OCH OMSORG KOMMUNENS KVALITET I KORTHET

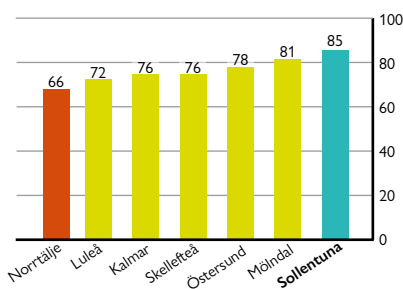
RESULTAT SOCIALTJÄNSTEN

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt ... förbättrad situation, andel (%)	75	79	85	100	76
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	73	76	78	99	79
Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde	31	22	12	1	15
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/invånare	3 034	3 039	*1)	1 393	4 049

Under 2018 genomfördes för tredje året en besöksenkät där personer som var i kontakt med socialkontorets enheter för myndighetsutövning fick svara på frågor kopplade till information, delaktighet, bemötande, tillgänglighet och förändring. Undersökningen riktade sig mot brukare och klienter till Barn- och ungdomsvård, Ekonomiskt bistånd inklusive flyktingstöd samt Missbruks- och beroendevård. För resultatet gällande *Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt – förbättrad situation* kan utläsas att 85 procent av socialkontorets brukare och klienter upplever att de har fått en förbättrad situation, en ökning från 75 procent 2016.

Tänkbara orsaker till det ökade resultatet kan bland annat vara förbät-

Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt – förbättrad situation, andel (%)^{*2)}

rade processer och rutiner vilket har lett till mer klienttid, en stabilare situation med betydligt färre omplaceringar än tidigare, en ökad tillgänglighet samt ett arbete med att stärka den enskildes delaktighet.

Utfallet av *Andel ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd* har stadigt ökat de senaste åren vilket sannolikt till stor del beror på pågående högkonjunktur som gör det lättare att få och behålla ett arbete. Samma utveckling kan ses i flertalet av länets kommuner.

Nyckeltalet *Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde* har definierats om från att tidigare beräknas utifrån första kontakt till att från och med 2018 beräknas utifrån inkommen ansökan och kan därför inte jämföras över tid. Sollentunas resultat 2018 står sig väl i jämförelse med medelvärdet för riket.

Teckenförklaring

*1) Uppgift för 2018 är ännu inte tillgänglig. 2017 års värde ingår därför i KKiK 2018.

Medelvärde riket = ovägt medelvärde.

*2) Liknande kommuner

Liknande kommuner är en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar Sollentuna. Jämförelsegruppen finns på kommunal nivå för olika verksamhetsområden, till exempel grundskola och äldreomsorg, samt för en övergripande nivå.

Färgförklaring

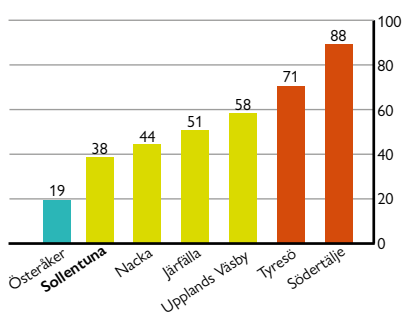
- Bästa 25 % av kommunerna
- Mittersta 50 % av kommunerna
- Sämsta 25 % av kommunerna

RESULTAT ÄLDREMSORG

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	126	57	38	1	53
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	13	12	13	6	15
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel av maxpoäng (%)	90	84	91	100	69
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel ganska eller mycket nöjda (%)	88	82	81	100	82
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel ganska eller mycket nöjda (%)	89	89	85	100	91
Kostnad äldreomsorg, kr/invånare 80 + år	238 796	231 746	*1)	168 927	243 986

Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde har minskat radikalt från 126 dagar år 2016 till 38 dagar år 2018. Detta beror på att Sollentuna under de senaste åren arbetat för att säkerställa en rättssäker och effektiv handlägningsprocess som utgår från aktuella domar och rättspraxis. Det har resulterat i att färre personer har blivit beviljade särskilt boende och att handlägningsprocessen gått snabbare. Vidare har tillgången på platser varit mer gynnsam för Sollentuna under de senaste åren.

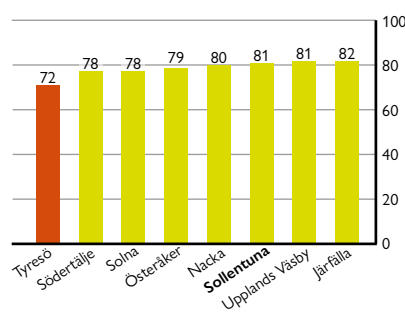
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde*²⁾

Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde har legat relativt stabilt sedan 2016.

Kvalitetsaspekter särskilt boende, andel av maxpoängen är en indikator som är sammansatt av flera olika mått som avser verksamhetens utbud och de äldres möjligheter att påverka sin vardag. Sollentuna kommuns resultat har ökat till 91 procent 2018 och ligger högre än medelvärdet i riket, 69 procent.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel (%)^{*2)}

Äldreomsorgens brukarundersökningar visar att andelen äldre som är ganska eller mycket nöjda med sin hemtjänst/särskilt boende har minskat. Det är en del av en nationell trend.

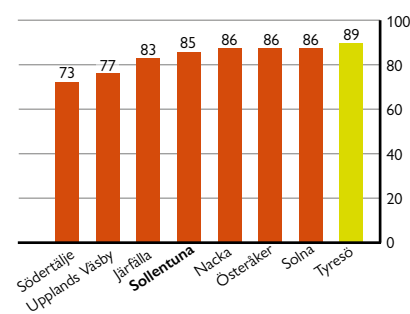
Sollentunas resultat för Brukarbedömning särskilt boende – helhetssyn har minskat med en procentenhet i jämförelse med 2017, men ligger i nivå med riket.

Sollentunas resultat för Brukarbedömning hemtjänst – helhetssyn har sjunkit sedan föregående mätning och ligger lägre än snittet för riket.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har identifierat stigande förväntningar på välfärden som en nationell trend. Krav på kvalitet, tillgänglighet och valfrihet ökar. Inom vård- och omsorgsområdet innebär det att de vård- och omsorgstjänster som kommunen erbjuder kanske inte kommer att motsvara medborgarnas högt ställda förväntningar. När förväntningarna inte motsvaras av verkligheten så förväntas missnöjet också att öka.

När det gäller Kostnad äldreomsorg, kr/invånare 80+ år så närmar sig Sollentuna de jämförbara kommunernas resultat. Det är ett intensivt arbete i enlighet med vård- och omsorgsnämndens åtgärdsplan för att nå en ekonomi i balans.

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel (%)^{*2)}

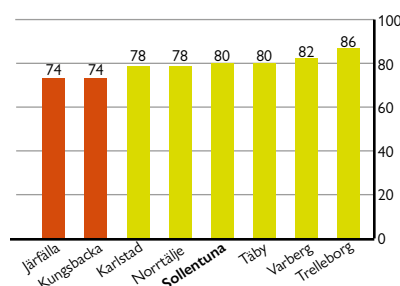

RESULTAT LSS

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	208	–	34	0	150
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel av maxpoäng (%)	78	76	80	100	83
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	–	75	81	100	74
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från Försäkringskassan enl. SFB, kr/invånare	6 577	6 822	*1)	1 399	6 473

Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde, har minskat avsevärt från 2016 till 2018. Det har två orsaker. Den första är att ett stort arbete med att säkerställa att rätt person bor i rätt boendeform utifrån behov har frigjort en del boendeplatser. Den andra är att handläggningstiden har minskat då handläggningsprocessen effektiviserats.

Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel (%) av maxpoäng*2)

Kvalitetsaspekter LSS grupp- och servicebostad, andel av maxpoäng är en indikator som är sammansatt av flera olika mått. Sollentuna kommun har förbättrat sitt resultat 2018, bland annat genom att ge alla på boendet möjlighet att äta huvudmålet tillsammans minst en gång per vecka, och att den boende har möjlighet till så många individuellt anpassade aktiviteter i veckan som hen önskar.

För Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukare som får bestämma om saker som är viktiga, andel har inte alla LSS boenden deltagit i undersökningen 2018, utan det inrapporterade resultatet är endast ett resultat för en av utförarna.

Teckenförklaring

*1) Uppgift för 2018 är ännu inte tillgänglig. 2017 års värde ingår därför i KKiK 2018.

Medelvärde riket = ovägt medelvärde.

*2) Liknande kommuner

Liknande kommuner är en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar Sollentuna. Jämförelsegruppen finns på kommunal nivå för olika verksamhetsområden, till exempel grundskola och äldreomsorg, samt för en övergripande nivå.

Färgförklaring

- Bästa 25 % av kommunerna
- Mittersta 50 % av kommunerna
- Sämsta 25 % av kommunerna

SAMHÄLLE OCH MILJÖ KOMMUNENS KVALITET I KORTHET

KONTAKT MED KOMMUNEN

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Andel som får svar på e-post inom en dag (%)	–	98	94	100	80
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga (%)	34	61	49	94	53
Gott bemötande vid kontakt med kommunen, andel av maxpoäng (%)	81	87	91	96	85

Mätningen gällande *Andel som får svar på e-post inom en dag* genomförs genom en extern serviceundersökning och baseras på andelen av drygt 100

inkomna epostmeddelanden som besvaras inom en dag. Resultatet har sjunkit med 4 procentenheter i jämförelse med 2017, men är fortsatt högt i

jämförelse med medelvärdet i riket, 80 procent.

Andelen som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga avser de som får svar inom 1 minut, har minskat från 61 till 49 procent. Undersökningen redovisar dock även samtal som tas emot efter den tidsgränsen. Resultatet visar att även om andelen som får svar inom en minut har sjunkit så har andelen som inte får svar alls minskat (14 procent), vilket är positivt. När det gäller *Gott bemötande vid kontakt med kommunen, andel av maxpoäng* har utvecklingen gått i en positiv riktning.

ARBETSMARKNAD

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	42	32	*1)	100	39
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	40	43	*1)	90	37

Under 2018 är det 41 procent, eller 135 deltagare, som har börjat arbeta eller studera efter att ha deltagit i Arbetscenters

eller Möjligheternas kontors verksamheter. Det goda resultatet håller även i sig på längre sikt. Nära 75 procent

studerar eller arbetar sex månader efter avslutad kontakt med coach på Möjligheternas kontor.

Resultat för *Andel personer som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera* 2018 har ännu inte tagits fram. Under 2018 påbörjades ett projekt mellan kommunen och Arbetsförmedlingen som riktar sig till alla nyanlända inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag samt deltagare som avslutat etableringen. Resultatet av projektet kommer att presenteras våren 2020.

NÄRINGSLEV

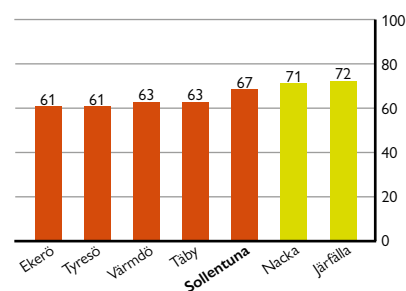
	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Företagsklimat enl. Öppna jämförelser/Insikt, Nöjd-Kund-Index totalt (avser kommunens myndighetsutövning)	70	67	*1)	92	71

I undersökningen Insikt, som genomförs årligen av Sveriges kommuner och landsting (SKL) i samarbete med Stockholm Business Alliance (SBA), redovisas *Nöjd Kund-Index* (NKI) för ett antal myndighetsområden i landets kommuner. Sollentuna kommun fick vid den senaste mätningen ett genomsnittligt NKI om 67, vilket inte når upp till tidi-

gare resultat och är lägre än genomsnittet i landet.

Sollentunas NKI sjunker inom samtliga områden, förutom markupplätelser. Minskningen är störst för området miljö- och hälsoskydd. I relation till jämförelsekommunerna har Sollentunas resultat försämrats jämfört med förra årets mätning.

Företagsklimat enl. Öppna jämförelser/Insikt, Nöjd_Kund-Index totalt*²⁾

MILJÖ

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	40	41	*1)	68	40
Miljöbilar av personbilar och lätta lastbilar enl. MFS, andel (%) <i>Preliminär uppgift för 2018</i>	51,2	53,8	54,3	79,8	35
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under hela året enligt Ekomatcentrum, andel (%)	20	21	*1)	80	29

Hushållen ökade sin utsortering av *avfall som går till materialåtervinning* och till produktion av biogas. Åtgärder för att nå detta var justering av avfalls-

taxan och ett fortsatt arbete med att betona vikten av att förpackningar och tidningar sorteras för sig. Den nya avfallstaxan gör det lönsamt att sortera

matavfall och effekten blev en ökning från 32 kg (2017) till 33 kg insamlat matavfall per invånare.

Den högre *andelen miljöbilar* är en effekt av kommunens policy att ersätta gamla bilar med miljöbilar och att anpassa storleken på bilflottan.

Under året fortsatte styrningen mot *mer ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter*. En upphandling av skolmåltider påbörjades och också där ställdes högre krav än tidigare. Utvecklingen 2018 visar på ett påbörjat arbete för att uppnå Sollentunas mål utifrån kommunens miljö- och klimatplan om 25 procent ekologisk mat till år 2020.

ÖVRIGT

	2016	2017	2018	Kommun med bäst värde	Medelvärde riket
Valdeltagande i senaste kommunalvalet (%)	84,3	84,3	84,5	92,9	84
Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	59	59	*1)	112	53

Valdeltagande i senaste kommunvalet visar på en stabil nivå kring 84,5 pro-

cent totalt i kommunen. Det finns dock stora variationer mellan olika

valdistrikt, där vissa områden har väldigt lågt deltagande. Aktiviteter inför valet för att öka valdeltagandet var bland annat att Sollentuna kommun erbjöd demokratiföreläsningar på lätt svenska, arabiska och tigrinja.

Huvudbiblioteket har erbjudit samma höga antal *öppethållandetimmar per vecka* som de har haft sedan 2008.

Teckenförklaring

*1) Uppgift för 2018 är ännu inte tillgänglig. 2017 års värde ingår därför i KKiK 2018.

Medelvärde riket = ovägt medelvärde.

*2) Liknande kommuner

Liknande kommuner är en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar Sollentuna. Jämförelsegruppen finns på kommunal nivå för olika verksamhetsområden, till exempel grundskola och äldreomsorg, samt för en övergripande nivå.

Färgförklaring

- Bästa 25 % av kommunerna
- Mittersta 50 % av kommunerna
- Sämsta 25 % av kommunerna

5. Internkontroll och riskhantering

INTERNKONTROLL OCH RISKHANTERING ingår som en del i Sollentuna kommuns styrning. Nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheterna bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Internkontrollen grundas på risk- och väsentlighetsanalyser inom nämndernas ansvarsområden. Risk- och internkontrollplaner för 2018 fastställdes i

samband med verksamhetsplaneringen. Uppföljning av internkontroll är också en del i den interna styrningen och sätter fokus på risker och brister som har kontrollerats och åtgärdats under året. Helhetsbedömningen för året är att riskhanteringsprocessen inom ramen för internkontroll i kommunen har fungerat bra. Samtliga nämnder har följt upp och rapporterat sitt arbete

med internkontroll för 2018. Resultatet av uppföljningen bedöms som tillfredsställande. Inga allvarliga brister har identifierats. Där avvikelser har identifierats har åtgärder vidtagits. Exempel på åtgärder är att se över rutiner, utbilda, informera och göra nya kontroller 2019.

6. Finansiell analys kommun och koncern

Fiansiell analys – kommunen

Modell för finansiell analys

Den finansiella analysen i Sollentuna utgår från den så kallade RK-modellen. I denna analyseras kommunens ekonomi ur fyra perspektiv: resultat, kapacitet, risk samt kontroll. Syftet med analysen är att identifiera finansiella problem i kommunen och skapa en uppfattning om kommunen har god ekonomisk hushållning.

Mål för god ekonomisk hushållning

Sollentuna kommun har beslutat om tre finansiella mål vilka beskriver det

finansiella resultatet i ettårsperspektivet samt den ekonomiska styrkan på kort och lång sikt. En avstämning av målen görs i detta kapitel men mer detaljerad information finns i kapitlet om god ekonomisk hushållning.

Sollentuna kommun redovisar 2018 ett resultat på 269 miljoner kronor, vilket är en förbättring jämfört med 2017 med 62 miljoner kronor. Resultatförbättringen förklaras till större delen av överskott på nämnderna, realisationsvinster jämfört med 2017. Exklusive realisationsvinster uppgår resultatet till 77 miljoner kronor vilket

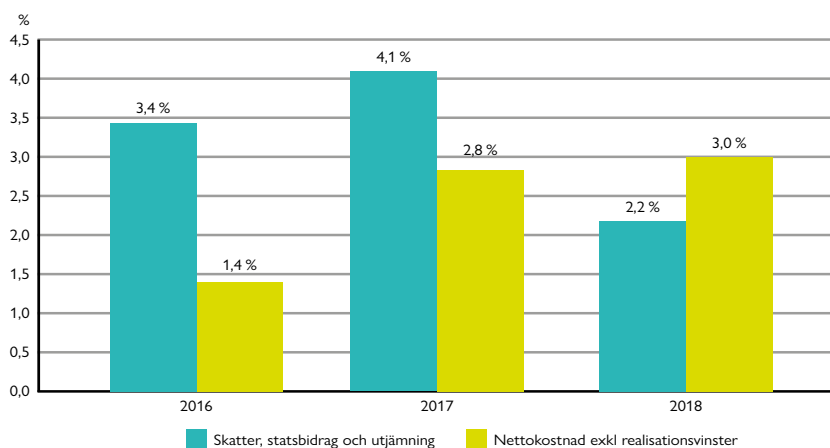
är en försämring med 39 miljoner kronor jämfört med föregående år. Resultat mätt som andel av intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning uppgår till 7,2 procent. Ett av kommunens finansiella mål är att årets resultat före extraordinära poster ska vara så stort att det egna kapitalet värdesäkras. Målet ska garantera en långsiktig stabil finansiell utveckling och att finansieringen av dagens verksamhet inte skjuts över till kommande generationer. Om inte målet uppnås måste den löpande verksamheten tillföras medel antingen från tidigare uppbyggt kapital, försäljning av tillgångar eller genom lån. Intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning ska räcka både till löpande kostnader och till att värdesäkra det egna kapitalet. Värdesäkringen innebär ett behov av överskott. Praxis i kommunen är att jämställa målets definition av resultatet med årets resultat exklusive realisationsvinster. Detta resultat uppgick 2018 till 2,1 procent och kommunen uppfyllde därmed målet.

Kommunens intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning ökade med 2,2 procent mellan 2017 och 2018. De egna skatteintäkterna ökade med 2,4 procent tack vare en god utveckling av skatteunderlaget. Intäkterna från statsbidrag och utjämning minskade med 4,8 mkr på grund av en avtrappning av kommunens införandebidrag avseende den kommunalekonomiska utjämningsen. Kommunens nettokostnader, exklusive realisationsvinster, ökade med 3,0 procent. Kostnadsökningen består av volymer, pris- och löneförändringar samt uppräknings av befintliga avtal med externa aktörer. Kommunens avskrivningar har ökat med ca 12 procent jämfört med 2017.

På lång sikt kan inte de löpande kostnaderna överstiga de löpande intäkterna utan att kommunens ekonomi urholkas. Kommunen kommer dessutom bryta mot kommunallagens krav om balans. Ett sätt att mäta detta är att sätta samtliga löpande kostnader (inklusive netto av finansiella poster)

Årets resultat och realisationsvinster	2016	2017	2018
Årets resultat (mkr)	157	207	269
Årets resultat exkl. realisationsvinster (mkr)	84	116	77
Årets resultat som andel av skatter, statsbidrag och utjämning (%)	4,5	5,7	7,2
Årets resultat exkl. realisationsvinster som andel av skatter, statsbidrag och utjämning (%)	2,4	3,2	2,1

Förändring av nettokostnader och intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning

Nettokostnadsandel (%)	Mål 2018	2016	2017	2018
Verksamheten	95,2	95,9	93,8	94,1
Avskrivningar	4,0	3,4	4,2	4,6
Nettokostnad	99,2	99,3	98,0	98,7
Finansiella poster	-0,7	-1,7	-1,2	-0,8
Nettokostnadsandel	98,5	97,6	96,8	97,9
Realisationsvinster/-förluster	0,0	-2,1	-2,5	-5,2
Nettokostnadsandel	98,5	95,5	94,3	92,7

i relation till intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Uppgår denna relation till en andel lägre än 100 har kommunen en balans mellan intäkter och kostnader. För att generera ett överskott och därmed värdesäkra det egna kapitalet ska intäkterna överstiga kostnaderna. Sollentuna har beslutat för 2018 att överskottet ska vara 1,5 procent. Således ska nettokostnadsandelen uppgå till maximalt 98,5 procent. Kommunens nettokostnadsandel uppgår 2018 till 97,9 procent. Avskrivningarnas andel har ökat något jämfört med föregående år. De finansiella posterna visar ett överskott på 0,8 procent och bidrar till att finansiera verksamheten. Detta genom att kommunen får utdelning av sina bolag. Utdelningen har i år minskat med 14 miljoner kronor från bolagen.

Sollentuna kommuns samlade nettoinvesteringar uppgick under 2018 till 532 miljoner kronor, vilket är ökning sedan 2017 med 92 miljoner kronor. Kommunens investeringar ökar över tid dels på grund av reinvesteringar i befintliga lokaler och anläggningar, dels som följd av behov av ökad kapacitet då kommunen växer. Kommunen erhåller inte några större inkomster till investeringsverksamheten. För 2018 var det totalt 6,0 miljoner kronor i bidrag där allt gick till trafik- och fastighetsnämnden. Trafik- och fastighetsnämndens investeringsutgifter (netto) uppgick till 510 miljoner kronor och utgör hela 96 procent av investeringsutgifterna. De fastighetsägarnummerade investeringarna, såsom reinvesteringar, hyresgästanpassningar, myndighetskrav och miljömässigt byggande, uppgick till 28 procent av totala investeringsutgifterna. Andra verksamhetsområden där kommun har haft höga investeringsutgifter är grundskolor (59 procent) och kultur och fritid (13 procent). För kultur och fritid utgör en stor del av investeringsutgifterna av ny sporthall i Edsbergsskolan. Utöver dessa investeringar bedriver kommunen en omfattande exploateringsverksamhet. Exploatering avser åtgärder för

Årets investeringar	2016	2017	2018
Investeringsvolym brutto, mkr	411	449	538
Investeringsvolym efter avdrag för investeringsinkomster, mkr	394	440	532
Investeringsvolym i relation till skatteintäkter m.m. (%)	11	12	14
Exploateringsutgifter	161	176	405
Exploateringsinkomster	38	32	315
Exploatering netto	123	144	90

Självfinansieringsgrad (%)	2016	2017	2018
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar	69,6	81,6	82,7

Soliditet (%)	2016	2017	2018
Soliditet enligt balansräkningen	76	72	69
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser	55	53	54

att anskaffa, bearbeta, iordningsställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. I exploateringsverksamheten ingår även att bygga gator, anlägga grönområden med mera. Över tid ska denna verksamhet minst generera ett nollresultat. Vissa år kan utgifterna överstiga inkomsterna. Under 2018 var utgifterna 405 miljoner och inkomsterna 315 miljoner, vilket ger ett underskott på 90 miljoner.

Kommunens finansieringsutrymme utgörs av årets resultat plus avskrivningar. Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel som detta utrymme utgörs av nettoinvesteringarna. En självfinansieringsgrad på 100 procent eller högre innebär att kommunen har självfinansierat samtliga investeringar gjorda under året. Detta innebär att kommunen inte behöver ta upp några nya lån och kan placera medel för framtida bruk. Självfinansieringsgraden för 2018 års investeringar uppgår till 82,7 procent och innebär att kommunen inte kunde finansiera årets investeringar via den löpande verksamheten.

Kapacitet

Soliditet

Soliditeten visar hur stor andel av tillgångarna som finansierats med eget kapital respektive skulder. Enligt kommunens finansiella mål ska kommunen ha en stark långsiktig betalningsförmåga och så långt som möjligt självfinansiera investeringarna. Soliditeten bör därför inte understiga 60 procent. Kommunen uppfyller målet för 2018 genom en soliditet på 69,2 procent. En tolkning av god ekonomisk hushållning är att kommunens soliditet bör vara oförändrad eller öka över en längre period. En kraftigt sjunkande soliditet indikerar att kommunens finansiella situation försämras. Kommunens soliditet enligt balansräkningen har minskat kontinuerligt de senaste åren. Minskningen förklaras genom att kommunen inte fullt ut självfinansierat investeringarna. Kommunen har alltså en hög soliditet. Att under en expansiv fas inte fullt ut finansiera årets investeringar och därmed möta en sjunkande soliditet behöver inte väcka oro. Detta gäller så länge kommunen har en långsiktig plan hur de kommande investeringarna ska finansieras samt har kontroll över skuldsättningen. Inkluderas pensionsförpliktelserna som inte är upptagna på

balansräkningen blir minskningen över tid inte lika stor. Detta förklaras av att pensionsförpliktelsen minskar över tid då den årliga uppräkningsgraden är lägre än den årliga utbetalningen.

Kommunalskatt

Kapacitet handlar också om möjligheten till att förstärka intäktssidan. Kommunens enda möjlighet att göra detta är genom att förändra den egna skattesatsen. Möjligheten till en sådan förändring är större i en kommun som har en låg skattesats än i en kommun med hög skatt. År 2018 uppgick Sollentunas skattesats till 18,12. Skattesatsen ändrades 2016 när skatteväxling skedde med landstinget om övertagande av hemsjukvården för LSS-boenden.

Sollentuna har den sjätte lägsta kommunala skattesatsen i länet och riket. Genomsnittet i länet uppgick till 18,47 procent och genomsnittet i riket blev 20,74 procent.

Risk

Likviditet ur ett riskperspektiv

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder, dvs kassalikviditet. Om kassalikviditeten är 100 procent eller högre så innebär det att kommunens kortfristiga skulder kan betalas med egna medel utan extern upplåning. Utöver detta har kommunen tillsammans med dotterbolagen

en checkkredit på 400 miljoner kronor för att möta kommunkoncernens likviditetsbehov kortsiktigt. På längre sikt krävs andra finansieringsalternativ som extern upplåning.

Pensionsförpliktelser

Pensionsåtagandena påverkar kommunens finansiella handlingsutrymme under en lång tid framöver. Kommunens pensionsåtagande inklusive särskild löneskatt uppgår till 1 469 miljoner kronor. Pensioner intjänade innan 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och inte som en skuld på balansräkningen. När pensionen betalas ut uppstår kostnaden för kommunen. Kostnaden för utbetalning av pensioner intjänade innan 1998 kommer enligt en prognos från kommunens pensionsförvaltare att öka för att nå kulmen 2024.

För att undvika att pensionskostnaderna tränger ut annan verksamhet har kommunfullmäktige tidigare fastställt att om resultatet enligt balanskravet överstiger värdesäkring av eget kapital ska medel avsättas för att täcka pensionsförpliktelser redovisade som ansvarsförbindelser. För 2018 uppgår de samlade medlen till 1 026 miljoner kronor, vilket motsvarar den pensions-skuld som är redovisad som ansvarsförbindelse.

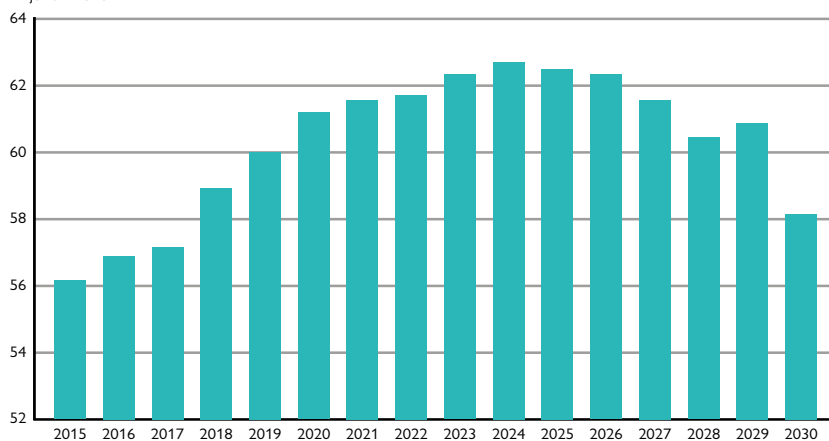
Kommunens borgensåtaganden

Stora borgensåtaganden kan innebära en finansiell risk genom att kommunen kan tvingas överta lån, eller ge aktieägartillskott till ett kommunalt bolag för att undvika konkurs. Sollentuna kommun har haft som praxis att kommunens bolag lånar på egna villkor utan kommunal borgen. År 2015 frångick kommunen den praxisen och borgar numera för de egna bolagen. Kommunens samlade borgensåtagande för lån eller dylikt uppgick 2018 till 1 221 miljoner kronor vilket är en betydande ökning jämfört med föregående år. Utöver borgen för pensionsavtalet så borgar kommunen från och med 2018 för Sollentunahem AB (bostäder) med

Kassalikviditet (mkr)	2016	2017	2018
Omsättningstillgångar	836	1 006	1 128
Kortfristiga skulder	758	839	997
Kassalikviditet	110	120	113

Utbetalningar från ansvarsförbindelsen, mkr

Miljoner kronor

Källa: KPA

Kommunens borgensåtaganden – ändamål (mkr)	2016	2017	2018
Egna bolag	188	779	1 212
Småhus	1	0	0
Föreningar	7	6	9
Totalt	196	785	1 221

688 miljoner kronor och för Sollentuna Energi och Miljö AB (infrastruktur) med 485 miljoner kronor samt för Brandkåren Attunda med 26 miljoner kronor. Det föreligger ingen känd förlustrisk gentemot de egna bolagen avseende ingångna borgensåtaganden och ansvarsförbindelser. I åtagandena som avser småhus och föreningar föreligger alltid en viss risk att kommunen kan komma att få infria ett borgensåtagande.

Kontroll

Utfall i förhållande till budget

En grundförutsättning för en stabil finansiell utveckling är att kommunen har kontroll av ekonomin under året. I praktiken handlar det om att nämnderna håller sin budget och vidtar nödvändiga åtgärder vid avvikelser. Främst är det negativa avvikelser mot budget som är ett tecken på bristande kontroll. Men även stora positiva avvikelser kan indikera att verksamheten inte löpande följer upp sin ekonomi. För 2018 redovisar nämnderna ett överskott på 41 miljoner kronor varav 12 miljoner kronor avser ett volymöverskott. En stor del av överskottet utöver den volymbaserade delen är sänkta hyreskostnader, åtgärdspaket inom Vård och omsorgsnämnden samt flyktingstöd. Sammantaget blir avvikelserna avseende resultatet exklusive realisationsvinster för 2018 positivt då nämndernas överskott och den positiva avvikelserna på pensionskostnaderna är högre än de

förgävesprojekteringar/nedskrivningar som gjorts under året.

Prognossäkerhet

Prognossäkerheten mäts som avvikelserna mellan lagd prognos i augusti jämfört med årets resultat. Målet för nämndernas rapportering är att avvikelserna mellan den prognos som rapporterades i augusti och årets utfall inte ska avvika mer än +/- 0,5 procent. För 2018 uppnåddes detta resultat.

Ett arbete har skett under 2017 och 2018 för att förbättra nämndernas prognosarbete. Samtliga nämnder utom en har förbättrat sin prognossäkerhet. Den nämnd som fortfarande rapporterar en låg prognossäkerhet har inte klarat av att uppskatta sina intäkter i delårsrapporteringen per augusti. Kommunens två resultatenheter försämrade sin prognossäkerhet under 2018 vilket till stor del berodde på att de missbedömde personalkostnaderna.

En bidragande orsak till säkrare prognoser antas bero på att nämnderna i större utsträckning börjat periodisera sina intäkter och kostnader för ett mer rättvisande resultat under året. För 2019 införs icke linjära periodiseringsmallar för framförallt personalbudgeten att ytterligare öka träffsäkerheten.

För årets resultat exklusive reavinsten redovisas en positiv avvikelse om 20 miljoner kronor. Anledningen till resultatförbättringen är en erhållen byggbonus som inkom i november samt en revidering av pensionskostnaden.

Avslutande kommentar – kommunen

Årets resultat exklusive realisationsvinster innebar att kommunen uppfyllde resultatmålet 2018. Under de kommande åren står Sollentuna kommun inför en utmanande period då ökat bostadsbyggande och efterföljande befolkningsökning kommer att kräva stora investeringar i verksamhetslokaler och infrastruktur. Det har inneburit en revidering av de finansiella målen för 2019. Målet för soliditet har minskats till att inte understiga 60 procent. För 2019 är resultatmålet 1,4 procent och därefter 2,5 procent. För att inte räntekostnaderna ska ta för stort utrymme från verksamheten ska kommunens upplåning för egen räkning inte överstiga 2 miljarder kronor. En utmaning blir hur mycket av investeringar som ska finansieras med eget kapital. Vi kan dock konstatera att de ökade kostnaderna för avskrivningar och eventuella räntekostnader tillsammans med ökade volymer kommer att sätta driftsekonomin under stark press. Till det ska läggas en vikande konjunktur de kommande åren, vilket innebär avtagande sysselsättningsökning och ett minskat skatteunderlag. Det kommer krävas ett fortsatt effektiviseringsarbete tillsammans med prioriteringar för att rymma detta till ett oförändrat skatteuttag.

Finansiell analys – koncernen

Sollentuna kommuns helägda bolag ingår i en koncern där moderbolaget är Sollentuna Stadshus AB. I Bolagskoncernen ingår bolagen Sollentuna Stadshus AB, Sollentunahem AB, Sollentuna Energi och Miljö AB, AB SOLOM, Sollentuna Kommunfastigheter AB samt Sollentunafastigheter 1 AB, Sollentunafastigheter 2 AB och Sollentunafastigheter 3 AB. I Kommunkoncernen ingår även Brandkåren Attunda som är ett kommunalförbund.

Utfall i förhållande till budget (mkr)	2016	2017	2018
Avvikelse nämnder	76	55	41
Varav volym	24	18	12
Avvikelse årets resultat exkl. realisationsvinster	50	62	21

Avvikelse årets utfall jämfört med prognos augusti	2016	2017	2018	Mål
Nämnderna avvikelse i mkr	49	43	-12	+/- 18
Nämnderna avvikelse i %	1,4	1,2	-0,3	+/- 0,5
Avvikelse årets resultat exkl. realisationsvinster i mkr	70	56	20	-

Resultat och kapacitet

Årets resultat

Koncernen Sollentuna kommun AB redovisar 2018 ett positivt resultat efter skatt men exklusive realisationsvinster på 209 miljoner kronor (244 mkr), belopp inom parentes avser föregående år.

Koncernen Sollentuna Stadshus AB redovisar ett resultat på 129 miljoner kronor (144 mkr). Koncernens egna kapital uppgår till 2 780 miljoner kronor (2 670 mkr). Sollentuna Stadshus AB föreslår en utdelning på 18 miljoner kronor till kommunen.

Brandkåren Attunda redovisar ett resultat på 2 miljoner kronor (2 mkr). Förbundets egna kapital uppgår till 51 miljoner kronor. Sollentuna Kommuns andel i kommunalförbundet är 21,5%

Soliditet

Det egna kapitalet 2018 uppgick till 6 560 miljoner kronor (6 171 mkr) och soliditeten är 60 procent (61 %).

Årets investeringar

Koncernen investerade i materiella anläggningstillgångar för 1 018 miljoner kronor (1 013 mkr) inklusive exploatering. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar uppgick till 0,3 miljoner kronor (1 mkr). Kommunen, och Sollentuna Energi och Miljö AB har något ökade investeringar jämfört med 2017 medan investeringar i fastighetsbolagen är lägre.

Risk och kontroll

Bolagen Sollentunahem AB och de 3 bolagen Sollentunafastigheter 1–3 AB förvaltar bostadsfastigheter. Bolagen bedöms i dagsläget vara stabila företag med övervärden i fastighetsportföljen. År 2018 genomfördes en värdering av bolagens fastighetsbestånd. Värderingen visade på stora övervärden jämfört

med bokfört värde. Bolagens ekonomi tillåter utdelning till ägaren.

I dagsläget bedöms koncernen Sollentuna Energi och Miljö AB kunna drivas så att bolagens resultat tillåter såväl konsolidering av bolagen som ett koncernbidrag till ägaren på 36 miljoner kronor enligt ägarens önskemål. Bolaget står inför en kraftansträngning under de kommande åren med stora investeringar i Väsjöområdet.

AB SOLOM:s resultat har försämrats kraftigt de senaste två åren. Bolaget har fortsatt stora ekonomiska utmaningar de kommande åren inom framförallt inom hemtjänst och LSS. Bolaget har erhållit ett koncernbidrag på 35 miljoner kronor.

Sollentuna Kommunfastigheter AB har till uppgift att sköta kommunkoncernens behov av verksamhetslokaler. Bolaget ska ha en långsiktigt hållbar lönsamhetsnivå. Bolaget har lämnat ett koncernbidrag på 9 miljoner kronor.

Marknadsutveckling m.m.

Bostadsbolagen har en marginell vakansgrad och i princip inga lediga lägenheter.

För Sollentuna Energi och Miljö AB innebär den ökade utbyggnadstakten i kommunen ökat antal kunder som en konsekvens av detta ökar bolagets investeringsvolym och anslutningen av nya kunder till fjärrvärme, el, VA och bredband.

Väsjöområdet är stort och omfattar ett flertal olika delområden och detaljplaner. Sollentuna Energi och Miljö AB ska förse området med el, vatten, fiber och stadsnät. Utbyggnaden ska i stor utsträckning ske under de kommande fem åren.

Under 2018 har AB SOLOM övertagit LSS-verksamheter från kommunen, enligt erhållna tillstånd från IVO, vilket ger bolaget nya åtagande men också nya möjligheter.

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Koncernen har idag ingen gemensam budgetstyrning utan varje bolag i koncernen upprätthåller sin egen finansiella kontroll.

Under 2018 har fastighetsbolagen omstrukturerats genom en fission av AB Sollentunahem och verksamheten har delats upp i fem nya bolag. Resultatet har påverkats av en kall vinter med ökade driftskostnader samt lägre hyror till Sollentuna kommun.

För Sollentuna Energi och Miljö AB (koncernen) uppgår årets resultat innan skatt till 86 miljoner kronor medan budgeten uppgick till 88 miljoner kronor.

AB SOLOM:s resultat på –37 miljoner kronor innan skatt och bokslutsdispositioner är betydligt sämre än budget. Inom LSS-området är det grupp- och serviceboenden som går med stora underskott (–15 mkr). Bolaget har också fortsatta utmaningar med effektivitets- och lönsamhetsproblem inom hemtjänstområdet. Ett stort utvecklingsarbete inom hemtjänsten har inneburit något bättre debiteringsgrad. Under 2018 har vakanta platser inom SÄBO bidraget till underskott.

Avslutande kommentar – koncernen

De flesta bolag som ingår i kommunkoncernen uppvisar goda resultat och bidrar positivt till kommunkoncernens resultat. AB SOLOM har en svag ekonomisk utveckling. Samtliga av kommunens bolag kommer vara delaktiga i kommunens utveckling de närmaste åren. Moderbolaget Sollentuna Stadshus AB kommer att arbeta för att utnyttja hela kommunkoncernens kapacitet och hitta eventuella samordningsvinster.

7. Driftredovisning

Nämnd/styrelse	Intäkter	Kostnader	Netto-kostnader	Budget 2018	Avvikelse budget/utfall
Kommunstyrelsen	181,2	364,1	182,8	184,3	1,5
Barn- och ungdomsnämnden	186,4	1 798,2	1 611,8	1 623,1	11,3
Kommunala skolor och förskolor	1 208,1	1 201,6	-6,5	0,0	6,5
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	32,4	396,0	363,6	360,5	-3,1
Rudbecksskolan	196,3	205,2	8,9	-0,0	-8,9
Vård- och omsorgsnämnden	123,9	1 030,7	906,8	934,8	28,0
Solom	50,5	51,7	1,2	-0,0	-1,2
Socialnämnden	178,7	443,5	264,8	273,1	8,3
Kultur- och fritidsnämnden	31,2	176,3	145,1	145,1	0,0
Miljö- och byggnadsnämnden	19,9	44,9	25,0	23,5	-1,5
Trafik- och fastighetsnämnden	343,9	404,6	60,7	61,0	0,3
Överförmyndarnämnden	9,6	16,2	6,6	6,3	-0,3
Summa	2 562,1	6 133,2	3 571,1	3 611,8	40,7
Pensionskostnader	0	81,6	81,6	99,5	17,9
Avgår internränta	53,3	0	-53,3	-50,0	3,3
Oförutsedda medel bundna	0	0	0	12,8	12,8
Internationaliseringsbidraget	0	0,7	0,7	0	-0,7
Kommungemensamma poster	8,7	2,6	- 6,1	0	6,1
Förgävesprojekteringar och nedskrivningar	0	62,2	62,2	0	-62,2
Verksamhetens nettokostnader	2 624,1	6 280,2	3 656,1	3 674,1	18,0
Skattenetto	4 076,9	373,6	-3 703,3	-3 706,2	-2,9
Finansnetto	32,0	2,5	-29,5	-24,2	5,3
Årets resultat, exkl. realisationsvinst	6 733,0	6 656,3	-76,7	-56,3	20,4
Exploateringsresultat och realisationsvinster	-192,0	0	-192,0	0	192,0
Totalt inkl. realisationsvinst	6 541,0	6 656,3	-268,7	-56,3	212,4

Av driftredovisningen framgår att nämnderna sammantaget redovisar ett överskott mot budget på 40,7 miljoner kronor. Av överskottet förklaras 11,8 miljoner kronor av lägre volymer inom barn- och ungdomsnämnd och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd. De nämnder som mest bidragit till överskottet är vård- och omsorgsnämnden, barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden.

Resultatenheten för kommunala

skolor och förskolor bidrog med ett överskott på 6,5 miljoner kronor. Resultatenheten för Rudbecks gymnasium redovisar ett underskott på 8,9 miljoner kronor.

Årets resultat exklusive realisationsvinster är positivt och uppgår till 76,7 miljoner kronor vilket är 20,4 miljoner kronor bättre än budget. Årets resultat inklusive realisationsvinster redovisas till 268,7 miljoner kronor.

I resultatet ingår kostnader för för-

gävesprojektering med 62,2 miljoner kronor. Posten består av utrangering av skolor som har rivits, kostnader för evakueringslokal där kostnaden överstiger den hyra som verksamheten kunnat betala samt förgävesprojekteringarna för avbrutna investeringsprojekt. I skattenettet ingår statsbidrag för bostadsbyggande (byggbonus) med 12,4 miljoner kronor.

Budgetföljsamhet

Nämnd (belopp i mkr)	2018		2017		2016	
	Avvikelse mkr	Avvikelse %	Avvikelse mkr	Avvikelse %	Avvikelse mkr	Avvikelse %
Kommunstyrelsen	1,5	0,8	8,3	4,6	10,6	6,2
Barn- och ungdomsnämnden	8,2	0,5	3,6	0,2	22	1,4
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-14,3	-4,0	-0,1	-0,1	11,2	3,4
Vård- och omsorgsnämnden	31,8	3,4	-2,2	-0,2	-15,5	-1,7
Socialnämnden	8,3	3,0	41,8	15,6	1,5	0,6
Kultur- och fritidskontor	0,0	0,0	0,3	0,2	0,7	0,5
Miljö- och byggnadsnämnden	-1,5	-6,4	6,4	29,6	2,2	11
Trafik- och fastighetsnämnden	0,3	0,5	0,1	0,0	2,6	2,7
Överförmyndarnämnden	-0,3	-4,8	-0,4	-6,2	-2,6	-44,7

Ovan tabell är justerad för:

Barn- och ungdomsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden där avvikelserna beräknas inklusive resultatenheter och exklusive volym. Vård- och omsorg rapporterar en budgetavvikelse inklusive åtgärdsplan 3,4 % med beviljat underskott (5 mkr) och exklusive åtgärdsplan 2,9 %

I **TABELLEN MÄTS** budgetavvikelse som ett mått på budgetföljsamheten. Avvikelsen beräknas som avvikelsen mellan nämndens utfall och budget i procent. Tabellen visar förändringen av avvikelserna för åren 2016–2018.

Måttet mäts exklusive volymavvikelser för barn- och ungdomsnämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden eftersom avvikelser på grund av demografiska förändringar är sanktionerade för de nämnder som omfattas

av volymkompensationsmodellen. För vård- och omsorgsnämnden har hänsyn tagits till beviljat underskott om 5 miljoner kronor enligt åtgärdsplan. I avsnittet nedan presenteras varje nämnds resultat och budgetavvikelse.

Kommunstyrelsen

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Politisk verksamhet	23,4	-1,3	25,0	23,7	25,7	1,9
Kommunledning	100,4	-106,1	217,4	111,3	104,3	-6,9
Stadsbyggnadsavdelningen	7,8	-68,4	75,8	7,4	13,6	6,2
Kommunrevisionen	1,6	0,0	1,6	1,6	1,7	0,1
Samarbetsorgan	3,3	0,0	3,5	3,5	3,4	0,0
Räddningstjänst	34,9	-5,5	40,8	35,4	35,6	0,2
Summa nämnd	171,4	-181,2	364,1	182,8	184,3	1,5

KOMMUNSTYRELSENS redovisar ett sammantaget överskott om 1,5 miljoner kronor, vilket motsvarar en budgetavvikelse med 0,8 procent.

Den *politiska verksamheten* bidrar med ett överskott främst beroende på ett statsbidrag för valet som inte fanns med i budget.

Kommunledningsverksamheten redovisar ett underskott på 6,9 miljoner kronor. Underskottet beror främst på:

- Kostnaden för bevakningstjänster överskreds bland annat i samband med val men även på grund av riktade beslut att bevaka fler områden.
- Lägre intäkter från Sollentuna kommunfastigheter då bolaget köpte mindre tjänster från kommunledningskontoret mot planerat.
- Ökade kostnader för konsulttjänster inom upphandlingsområdet.

Verksamheten för *stadsbyggnad* redovisar ett överskott om 6,2 miljoner kronor. Överskottet beror på en kombination av höga intäkter från markförvaltningen samtidigt som avdelningen haft en hög personalomsättning vilket gjort att verksamheten inte kunnat bedrivas enligt plan.

I övrigt följer verksamheterna i stort budget.

Barn- och ungdomsnämnden inklusive kommunala förskolor och skolor

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	2,6	0,0	2,4	2,4	2,6	0,1
Kontor	28,2	-2,7	29,9	27,2	28,6	1,4
Förskola	439,2	-83,5	528,1	444,7	467,9	23,2
Skola	1 055,9	-99,4	1 189,9	1 090,5	1 076,4	-14,1
Grundskola	44,0	-0,8	47,9	47,1	47,7	0,6
Summa kontoret	1 569,8	-186,4	1 798,2	1 611,8	1 623,1	11,3
Kommunala förskolor/skolor	2,7	-1 208,1	1 201,6	-6,5	0,0	6,5
Summa nämnd	1 572,5	-1 394,5	2 999,9	1 605,4	1 623,1	17,7
Avvikelse mot budget						17,7
Avvikelse som beror på volymer						9,5
Avvikelse efter justering av volymer						8,2
- varav avvikelse kommunala förskolor och skolor						6,5

BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN inklusive resultatenheterna och inklusive volymavvikelse redovisar ett överskott på 17,7 miljoner kronor. Budgetavvikelsen som beräknas exklusive volymavvikelse (9,5 miljoner kronor) motsvarar en budgetavvikelse på 0,5 procent.

Nämnden exklusive resultatenheterna redovisar ett överskott på 11,3 miljoner kronor varav 9,5 miljoner kronor avser volymer.

Det är framförallt verksamheten för *Förskola* som bidragit till det positiva

resultatet på nämnden främst på grund av färre barn än budgeterat. Inom förskoleverksamheten har även ökade intäkter från den retroaktiva avgiftskontrollen bidragit till det positiva resultatet. Inom verksamheten för *Grundskola* har ett underskott redovisats, då antalet elever inom grundskolan var fler än vad som beräknats i budget. Verksamheten för kontor bidrar med ett visst överskott som beror på att kostnader för elevhälsa flyttats till skolverksamheten. Verksamheten för *Nämnd*, *Grundskola* rapporterar i stort enligt budget.

Resultatenheten för *Kommunala förskolor och skolor* redovisar ett överskott på 6,5 miljoner kronor. Överskottet beror på lägre personalkostnader främst beroende på kortvarig sjukdom och vård av barn som inte alltid ersatts av vikarier. Under året har samtliga rektorer börjat arbeta med sin ekonomiuppföljning i en prognosmodul. Det förändrade arbetssättet har medfört att rektorerna fått en bättre överblick över sin ekonomi och därmed kunnat ta beslut som förbättrat det positiva resultatet.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden inklusive Rudbeckskolan

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	0,9	0,0	0,8	0,8	0,8	0,0
Kansli	12,3	-0,5	13,1	12,6	13,2	0,6
Gymnasieutbildning	254,1	-6,8	288,7	281,9	276,6	-5,3
Gymnasiesärskola	17,0	-0,8	20,5	19,7	19,4	-0,3
Vuxenutbildning	30,5	-13,3	43,6	30,3	32,0	1,7
Arbetsmarknadsåtgärder	16,3	-11,0	29,2	18,1	18,4	0,3
Summa kontor	331,0	-32,5	396,0	363,6	360,5	-3,1
Rudbeckskolan	3,6	-196,3	205,2	8,9	0,0	-8,9
Summa nämnd	334,6	-228,8	601,3	372,5	360,5	-12,0
Avvikelse mot budget						-12,0
Avvikelse som beror på volymer						2,3
Avvikelse efter justering av volymer						-14,3
- varav Rudbeckskolan						-8,9

UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN inklusive Rudbeckskolan och inklusive volymavvikelse redovisar ett underskott på 12,0 miljoner kronor. Budgetavvikelsen som beräknas exklusive volymavvikelsen på 2,3 miljoner kronor motsvarar en avvikelse på -4 procent (-14,3 mkr).

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden exklusive resultatenheten Rudbeckskolan redovisar ett underskott på 3,1 miljoner kronor inklusive en positiv volymavvikelse på 2,3 miljoner kronor. Exklusive volymavvikelsen hade underskottet uppgått till 5,4 miljoner kronor.

Underskottet hänförs främst till verksamheten för *Gymnasieutbildningen* och beror på högre programpriser än

budgeterat. Nämnden blir i budget kompenserad med 1,8 procents uppräkning av programpriserna i enlighet med riktlinjer från Storsthms styrelse. För 2018 har dock programpriset ökat med 3,2 procent. I verksamhetsområdet finns även ett fast belopp avsatt i budget på 11,8 miljoner kronor för kostnader avseende bland annat särskilt stöd, modersmål, terminskort med mera. För 2018 överskreds kostnaderna för särskilt stöd budget.

Verksamheten för *Gymnasiesärskola* verksamhet redovisar ett mindre underskott trots en lägre volym. Även här har programprissnittet utfallit högre än budget.

Verksamheten för *Vuxenutbildningen* redovisar ett överskott som beror på

att kostnader avseende 2018 bokades felaktigt på 2017 i föregående års bokslut.

Övrig verksamhet följer i stort budget.

Resultatenheten *Rudbeckskolan* redovisar ett underskott på 8,9 miljoner kronor. Underskottet beror på en kombination av lägre intäkter och högre personalkostnader än budgeterat. De lägre intäkterna beror på att skolan haft en rejäl minskning av elever inom språkinstruktionen. Effektiviseringen av personalorganisationen som skulle fått genomslag redan hösten 2017 har inte lyckats. Personalkostnaderna är därför en stor bidragande orsak till underskottet för 2018.

Vård- och omsorgsnämnden inklusive Solom

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	1,3	0,0	1,1	1,1	1,6	0,6
Vård- och omsorgskontor	27,6	-0,4	26,0	25,6	26,5	0,9
Äldreomsorg	521,2	-100,9	607,3	506,4	527,7	21,3
Funktionshinder SOL	49,9	-4,4	62,7	58,3	58,0	-0,3
Funktionshinder LSS	335,3	-18,2	333,6	315,4	325,9	10,5
Exklusive åtgärdsplan 2018		0,0	0,0	0,0	-5,0	-5,0
Summa samhällsuppdraget	935,4	-123,9	1 030,7	906,8	934,8	28,0
Inklusive åtgärdsplan 2018					5,0	5,0
Summa nämnd efter justering	935,4	-123,9	1 030,7	906,8	939,8	33,0
Solom, produktionsuppdraget	1,7	-50,5	51,7	1,2	0,0	-1,2
Summa nämnd	937,1	-174,4	1 082,4	908,0	939,8	31,8

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN INKLUSIVE SOLOM produktionsuppdraget, nämndens verksamhet i egen regi, redovisar ett överskott på 26,8 miljoner kronor exklusive åtgärdsplan. Inklusive åtgärdsplanen redovisar nämnden ett överskott på 31,8 miljoner kronor som motsvarar en budgetavvikelse på 3,4 procent (exklusive åtgärdsplan 2,9 procent).

I enlighet med regler för ekonomi och verksamhetsstyrning fick nämnden 2016 i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan i samråd med kommunstyrelsens arbetsutskott. Åtgärdsplanen innebär att nämnden ska ha en ekonomi i balans 2019. Enligt åtgärdsplanen beviljades nämnden för 2018 att redovisa ett underskott på 5 miljoner kronor. När resultatet för 2018 justerats för beviljat underskott redovisar nämnden ett överskott på 33 miljoner kronor och Solom ett underskott på 1,2 miljoner kronor.

Åtgärdsplanen har varit omfattande och berört många delar av nämndens ansvarsområde. För 2018 har planen fått fullt genomslag. Det är främst inom fem huvudområden nämnden vidtagit åtgärder.

- Handläggningsprocessen enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och SoL (socialtjänstlagen).
- Ersättning och andra villkor till externa utförare
- Avgifter och taxor för brukare
- Öppen förebyggande verksamhet
- Kontorets interna arbete

Sammantaget beräknas vidtagna åtgärder medföra en kostnadsminskning på 45–50 miljoner kronor. Kostnadsminskningen gör att nämnden klarar möta den demografiska volymutveck-

lingen väl. En hyressänkning inom äldreomsorgen om 12 miljoner kronor har också bidragit till det positiva utfallet. Preliminära beräkningar indikerar även att nämnden under 2018 närmat sig jämförbara kommuner när det gäller kostnaden för äldreomsorg och funktionsnedsättning.

Produktionsuppdraget Solom redovisar ett underskott på 1,2 miljoner kronor. Underskottet beror på att verksamhetens intäkter inte kompenseras för kostnader förenade med kommunens verksamhetschef och övergripande ansvar. Omsättningen är betydligt lägre än budget vilket beror på att flertalet verksamheter fått tillstånd från IVO och därför övergått till AB SOLOM.

Socialnämnden och Familjerättsnämnden

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	1,1	0,0	1,1	1,1	1,3	0,2
Stab och kontor	26,7	-7,0	33,9	26,9	27,1	0,2
Barn och unga	109,3	-30,5	154,3	123,9	110,5	-13,4
Missbruk	27,9	-1,1	25,1	23,9	18,2	-5,7
Ekonomiskt bistånd	54,0	-6,1	59,4	53,3	56,8	3,4
Socialjour	1,2	0,0	1,5	1,5	1,3	-0,3
Flyktningmottagande	-44,4	-130,1	108,5	-21,6	0,0	21,6
Psykiskt funktions.	49,7	-3,3	50,0	46,8	49,3	2,6
Korttidsboende Åkerbo		-0,6	9,6	9,0	8,7	-0,3
Summa nämnd	225,4	-178,7	443,5	264,8	273,1	8,3

SOCIALNÄMNDEN redovisar ett överskott på 8,3 miljoner kronor, vilket motsvarar en budgetavvikelse på 3 procent.

Den positiva avvikelsen beror främst på överskott inom flyktingverksamheten, 21,6 miljoner kronor. I och med ett förtydligande av kommunens redovisningsprinciper har nämnden intäktsfört medel från Migrationsverket för etableringsersättning till nyanlända som ska förbrukas inom fyra år (anvisningsåret +3 år).

Verksamheten för *Nämnd och Stab och kontor* har utfallit i stort enligt budget. Verksamheterna för *Barn och unga* och *Missbruk* redovisar ett visst underskott. Underskotten beror främst på

ökade placeringskostnader som en följd av att nämnden tvingats direktupphandla platser då platser inom ramavtalet inte kunnat tillgodose brukarnas behov. Svårigheter för brukarna att ta sig vidare till eget boende på grund av en svår bostadsmarknad bidrar också till ökade kostnader då placeringstiden blir längre än planerat. Verksamheten för *Ekonomiskt bistånd* redovisar ett visst överskott som främst beror på återsökningar från Migrationsverket och fler återbetalningar av försörjningsstöd än budgeterat. Verksamheten för *Psykiskt funktionshinder* redovisar också ett överskott som främst beror på lägre personalkostnader.

Familjerättsnämnden

Socialnämnden har tillsammans med Sigtuna och Upplands Väsby kommuner en gemensam familjerättsnämnd. Sollentunas andel är drygt 40 procent. Nämnden omfattar frågor rörande faderskap, adoption samt vårdnad, boende och umgänge. Totalt redovisar familjerättsnämnden ett underskott mot budget på 0,1 miljoner kronor, varav Sollentunas andel är 0,04 miljoner kronor. Underskottet beror bland annat på kostnader för externa konsulter som varit nödvändigt på grund av hög ärendebelastning. Ärendevolymer har varit avsevärt högre under 2018 jämfört med 2017.

Kultur- och fritidsnämnden

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	0,6	0,0	0,6	0,6	0,6	0,0
Stab KFK	7,1	-1,3	8,2	6,8	7,5	0,72
Kultur o biblioteksverks	45,7	-12,7	82,8	70,1	69,0	-1,1
Idrott o fritidsanläggning	69,2	-17,2	84,8	67,6	68,0	0,34
Fritidsgårdsverksamhet	20,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa nämnd	143,3	-31,2	176,3	145,1	145,1	0,0

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN redovisar ett resultat i linje med budget. Mindre avvikelser redovisas per verksamhetsområde. *Stab* samt *Idrott och fritidsanläggningar* rapporterar sammantaget ett överskott på drygt 1,1

miljon kronor. Överskottet beror på erhållna bidrag från socialstyrelsen som inte utnyttjats fullt ut. Hyran för Edsbergshallen blev lägre då hallen inte blev färdigställd förrän i december. *Kultur- och biblioteksverksamheten*

redovisar ett underskott motsvarande 1,1 miljon kronor. Underskottet avser högre personalkostnader inom Kulturskolan och LSS-verksamheten.

Miljö- och byggnadsnämnden

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	0,8	0,0	0,8	0,8	0,8	0,0
Stab och kansli	1,4	0,0	1,3	1,3	1,6	0,2
Energirådgivning	0,0	-0,6	0,6	0,0	0,0	0,0
Bygglovsenheten	1,7	-12,0	21,2	9,3	8,6	-0,7
Mät- och kartenheten	2,6	-2,7	6,8	4,1	2,8	-1,3
Miljö- och hälsoskydds-enhet	8,7	-4,6	14,2	9,5	9,8	0,3
Summa nämnd	15,3	-19,9	44,9	25,0	23,5	-1,5

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN redovisar ett underskott på 1,5 miljoner kronor, vilket motsvarar en budgetavvikelse på -6,4 procent.

Verksamheterna för *Bygglov och Mät- och kart* rapporterar underskott. Bygglovsverksamheten redovisar

intäkter i linje med budget samtidigt som kostnaderna avseende konsulter rapporteras högre än budget. Mät- och kartverksamheten redovisar lägre intäkter på grund av minskad efterfrågan på uppdrag. Den minskade efterfrågan på uppdrag beror på en starkt avtagande

konjunktur. Samtidigt ökar kostnaderna inom verksamheten framförallt för IT-stöd.

Verksamheten för *Miljö- och hälsa* redovisar ett mindre överskott. Överskottet beror på lägre personalkostnader på grund av ej tillsatta vakanser.

Trafik- och fastighetsnämnden

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	1,1	0,0	1,2	1,2	1,1	0,0
Trafik- o fastighet stab	8,1	0,0	10,2	10,2	8,8	-1,5
Gator och vägar	70,5	-27,1	92,2	65,0	72,2	7,2
Parker	16,1	-2,6	19,2	16,6	16,8	0,2
Naturvård	7,6	-1,1	8,9	7,8	8,2	0,4
Trafik	5,8	-1,0	9,3	8,3	6,5	-1,8
Fastigheter	-53,5	-311,9	263,4	-48,5	-52,7	-4,2
Summa nämnd	55,7	-343,7	404,4	60,7	61,0	0,3

TRAFIK- OCH FASTIGHETSNÄMNDEN redovisar ett marginellt överskott på drygt 0,3 miljoner kronor. Överskottet motsvarar en positiv budgetavvikelse på 0,5 procent.

Verksamheterna för *Gator och vägar*, *Parker* och *Naturvård* redovisar ett överskott. Gator och vägar är den verksamhet som redovisar störst överskott. Överskottet beror på ökade intäkter för gatukostnadsersättning och parke-

ringsintäkter. Lägre kostnader redovisas också för personal- och kapitalkostnader. Park och Naturvård redovisar ett överskott framförallt beroende på högre intäkter.

Verksamheterna för *Trafik* och *Fastigheter* redovisar underskott. Trafikverksamheten redovisar lägre intäkter mot budgeterat för projekt samtidigt som kostnaderna redovisas något högre bland annat för IT-systemkostnader.

Fastighetsverksamheten redovisar lägre intäkter i samband med fastighetsförsäljning. Lägre kostnader för bland annat personal- och kapitalkostnader motverkar underskottet något.

Staben redovisar ett underskott på grund av ökade kostnader för projektet, förstudien och behovsanalysen avseende Turebergshuset.

Överförmyndarnämnden

Ekonomiskt utfall (mkr)	Netto-kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto-kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget 2018
Nämnd	6,2	-9,6	16,2	6,6	6,3	-0,3
Summa nämnd	6,2	-9,6	16,2	6,6	6,3	-0,3

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN redovisar en negativ avvikelse mot budget på 1,4 miljoner kronor. Då Sollentuna är värdkommun för de tre kommunerna sker en slutreglering av underskottet vid bokslut. Sigtuna och Upplands Väsby har genom tilläggsfakturering fått bidra med ytterligare 0,4 miljoner kronor. Sollentuna bidrar med 0,3 miljoner kronor i form av ytterligare anslag. Budgetavvikelsen mäts på Sollentuna budget där underskottet på 0,3 miljoner kronor motsvarar en avvikelse på -4,8 procent.

Underskottet beror på högre arvoden till gode män mot budgeterat. Ökade intäkter i form av statsbidrag från Migrationsverket minskar nämndens underskott och den del kommunerna får finansiera. Nämnden bokade upp intäkter för återsökta medel från Migrationsverket 2017 enligt försiktighetsprincipen. Vid utbetalningen fick nämnden full ersättning vilket medförde att 0,7 miljoner kronor resultatfördes på 2018.

Pensioner

Kommunens kostnader för pensioner uppgår till 82 miljoner kronor, vilket

Detalj ÖFN (mkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Statsbidrag	0,0	0,7	0,7
Sigtuna	4,5	4,7	0,2
Sollentuna	6,3	6,6	0,3
Upplands Väsby	4,0	4,2	0,2
Summa intäkter	14,8	16,2	1,4
Sigtuna	4,5	4,9	-0,4
Sollentuna	6,3	6,9	-0,6
Upplands Väsby	4,0	4,4	-0,4
Summa kostnader	14,8	16,2	-1,4
Netto	0,0	0,0	0,0

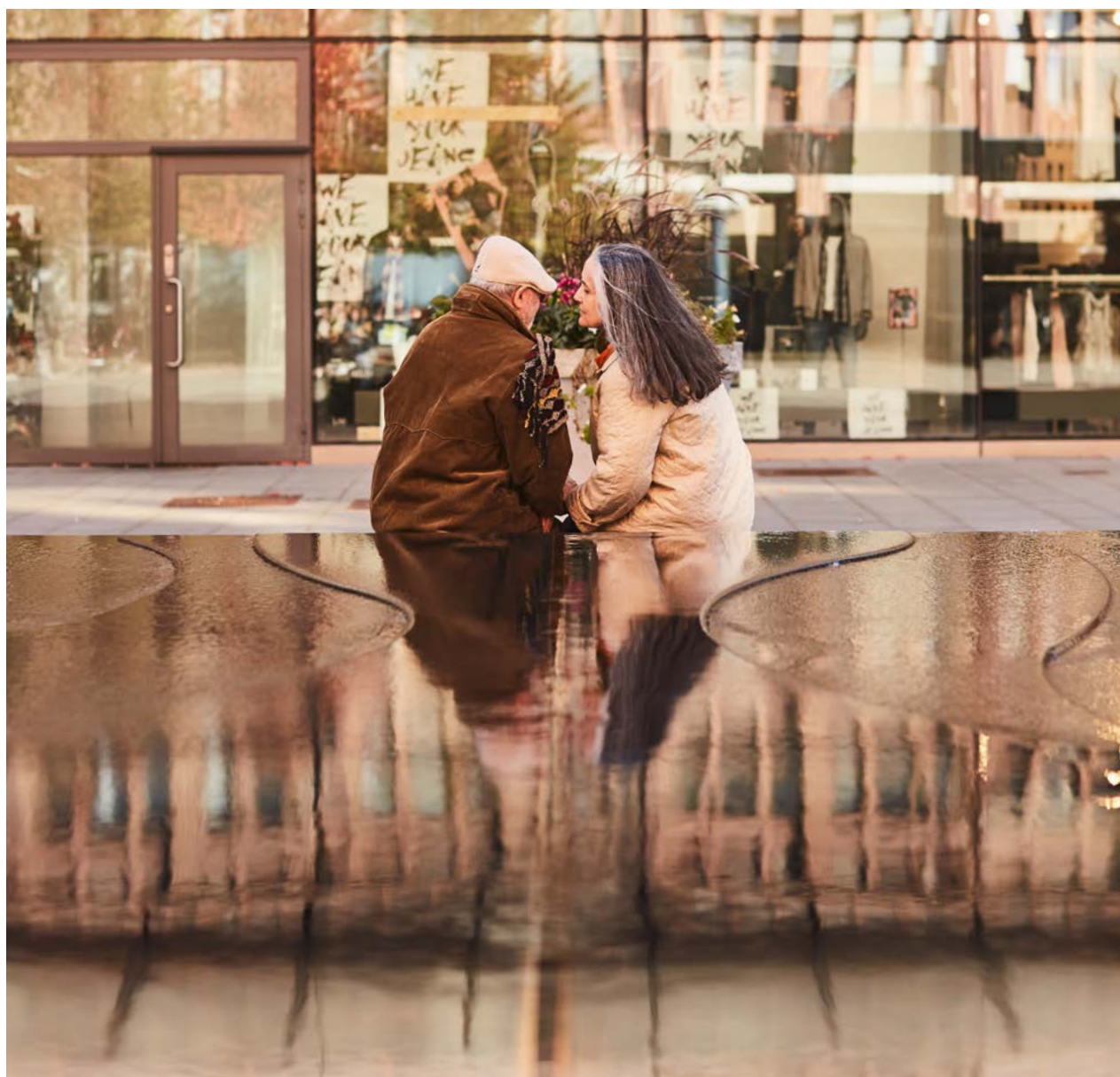
är 18 miljoner kronor lägre än budget (100 miljoner kronor). Pensionskostnaden består av pensioner intjänade innan 1998, vilka bokförs som kostnad i samband med pensionsutbetalning, samt 35 procent av pensioner som intjänas i dag. Verksamheterna betalar cirka 65 procent av nyintjänad pension genom ett personalomkostnadspålägg.

Kommunens pensionskuld har kraftigt ökat de senaste åren. Förtida uttag av pensioner, efterlevandepensioner samt ändringar i basbelopp innebär

ofta förändringar mellan prognoserna. Under 2018 har kommunens pensionsadministratör en ny plattform för beräkning av pensionskulder vilket innebär att beräkningen av skulden blivit bättre. Skulden har därmed justerats vilket medfört en lägre pensionskostnad för 2018. Prognosen för kommande år är att pensionskostnaden fortsätter öka.

Ränteuppräknings av pensionskulden uppgår för 2018 till 3 miljoner kronor och redovisas under finansiella poster.

KS oförutsedda medel

Anslaget ospecificerade medel för 2018 är 15,5 miljoner kronor. Överförmyndaren beviljades 0,4 miljoner kronor i samband med budget. I april beviljades kommunstyrelsen 2,3 miljoner kronor för anskaffning av nytt säkerhetssystem för Turebergshuset. Finansieringen skulle ske från kommunstyrelsen oförutsedda medel då det i delårsbok-

Tilläggsanslag från KS oförutsedda medel (miljoner kronor)

Ospecificerade medel	15,5
Överförmyndare	0,4
Anskaffning av nytt säkerhetssystem	2,3
Totalt beslutat	2,7
Återstår	12,8

slutet prognostiserades i samband med återrapportering av uppdraget att kostnaderna för systemet inte kunde täckas genom kommunledningskontorets ordinarie budget i enlighet med kommunstyrelsens beslut 2018-04-09, § 47/2018.

Per sista december finns det totalt 12,8 miljoner kronor kvar av kommunstyrelsens oförutsedda medel.

Övrigt

I kommunens internredovisning belastas enheter som har gjort investeringar med en internränta som motsvarar kapitalbindning under investeringens livslängd. Motsvarande intäkt redovisas i driftredovisningen som internränta. För 2018 uppgår internräntan till 53 miljoner kronor.

Årsutfallet för internationaliseringsbidraget uppgår till 0,7 miljoner kronor. Sedan bidraget på 10 miljoner kronor infördes 2012 har totalt 6,7 miljoner kronor använts.

Kommungemensamma poster avser framför allt återföring av en hyresrabatt (8 mkr) avseende Turebergshuset samt nedskrivningar av osäkra fordringar

Förgävesprojekteringar och nedskrivningar uppgår till 62 miljoner kronor. Posten består av utrangering av Töjna- och Gärdeskolan som har rivits, samt kostnader för evakueringslokal för skolan där kostnaden överstiger den hyra som verksamheten kan betala och förgävesprojekteringarna för avbrutna investeringsprojekt.

8. Investeringsredovisning

Investeringsvolym

Nämnd/styrelse (belopp i miljoner kronor)	Inkomster	Utgifter	Netto- utgifter	Budget 2018	Resultat/ avvikelse
Kommunstyrelsen		0,0	0,0	-2,2	2,2
Barn- och ungdomsnämnden		-18,9	-18,9	-17,0	-1,9
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden		-1,4	-1,4	-1,4	0,0
Vård- och omsorgsnämnden		-0,5	-0,5	-3,7	3,2
Socialnämnden		-1,0	-1,0	-1,2	0,2
Kultur- och fritidsnämnden		-0,5	-0,5	-1,7	1,2
Miljö- och byggnadsnämnden			0,0	-2,0	2,0
Trafik- och fastighetsnämnden	6,1	-516,2	-510,2	-847,0	336,8
Överförmyndarnämnden		0,0	0,0	0,0	0,0
Delsumma	6,1	-538,5	-532,5	-876,2	343,7
Exploatering exkl. markförsäljning	315,0	-404,6	-89,6	-213,7	124,1
Avgår budgeterad fördröjningseffekt				162,0	
Summa	321,1	-943,1	-622,1	-927,9	305,8
Investering i exploateringsmark (redov. som omsättningstillg.)			-37,3		
Summa	321,1	-943,1	-659,4	-927,9	268,5

NETTOUTGIFTERNA för kommunens investeringar uppgår till 622,1 miljoner kronor gentemot budgetens 927,9 miljoner kronor, vilket ger ett överskott på 305,8 miljoner kronor.

Största delen av investeringsutgifterna avser trafik- och fastighetsnämnden vars nettoutgifter uppgår till 510,2

miljoner kronor gentemot budget 847,0 miljoner kronor, vilket ger ett överskott med 336,8 miljoner kronor.

Exploateringsverksamheten redovisar en positiv avvikelse på totalt 124,1 miljoner kronor. Nettoutgifterna uppgick till 89,6 miljoner kronor gentemot budgetens 213,7 miljoner kronor.

Övriga verksamhetsnämnder har en sammantagen investeringslimit på 27,0 miljoner kronor. Utfallet blev 22,3 miljoner kronor. Samtliga nämnder förutom barn- och ungdomsnämnden klarade sin investeringslimit.

Trafik- och fastighetsnämnden

	Budget 2018	Netto utgifter 2018	Av- vikelse
Investeringar Skola och förskola			
Skälbyskolan	47,0	42,0	5,0
Bygatans fsk	20,0	28,7	-8,7
Evakueringsskola Fågelsångsparken	26,0	33,1	-7,1
Gärdeskolan	80,0	37,1	42,9
Töjnaskolan	50,0	27,7	22,3
Övrigt skolor och förskolor	221,0	98,8	122,2
Summa Skola och förskola	444,0	267,4	176,6
Investeringar Kultur och fritid			
Sporthall Edsbergsskola	39,0	43,0	-4,0
Sporthall Töjnaskola	11,0	2,1	8,9
Pister Sollentunavallen	9,0	7,3	1,7
Övriga investeringar Kultur och fritid	63,0	6,9	56,1
Summa kultur och fritid	122,0	59,3	62,7
Investeringar Vård och omsorg			
LSS boenden	20,0	0,0	0,0
Summa Vård och omsorg	20,0	0,0	20,0
Investeringar Social			
Sociala bostäder och boenden	15,0	0,0	15,0
Summa Social	15,0	0,0	15,0
Investeringar Utbildning och arbetsmarknad			
Anpassningar	1,0	0,0	1,0
Summa Utbildning och arbetsmarknad	1,0	0,0	1,0
Fastighetsägarinitierade investeringar			
Reinvestering inklusive PU	80,0	78,7	1,3
Hyresgäst Anpassningar	10,0	23,2	-13,2
Myndighetskrav	30,0	11,6	18,4
Miljömässigt byggande	20,0	14,3	5,7
Övrigt	6,0	0,4	5,6
Summa fastighetsägarinitierade investeringar	146,0	128,2	17,8
Summa investeringar fastighet	748,0	454,9	293,1
Investeringar Gata/Park/Trafik			
Cykel- och gångvägar	30,0	12,9	17,1
Övrigt gata och park	69,0	42,4	26,6
Investeringar Gata/Park/Trafik	99,0	55,3	43,7
Summa investeringar TFN	847,0	510,2	336,8

INVESTERINGSUTGIFTERNA uppgår till 510,2 miljoner kronor, vilket är 336,8 miljoner kronor lägre jämfört med budget. Av investeringsutgifterna avser 326,7 miljoner kronor fastighetsinvesteringar, 128,2 miljoner kronor fastighetsägarenitierade investeringar och 55,3 miljoner kronor investeringar i infrastruktur.

Investering fastighet

Överskottet avseende ny- och ombyggnadsprojekt om 275,3 miljoner kronor berodde på förseningar såsom pågående utredningar, överklaganden och ej beslutade detaljplanärenden avseende

Väsjöskolan med tillhörande idrotts-hall, Eriksbergs skola, sjösportcenter i Norrviken, Töjnan skolan med tillhörande idrottshall samt tennishall Edsbergs sportfält. I budgetbeslutet ingår även projekt som flyttats till Sollentuna kommunfastigheter AB för genomförande.

Investeringsutgifter i fastighetsägarenitierade investeringar är lägre jämfört med budget med 17,8 miljoner kronor. Avvikelsen avser planerade men uteblivna projekt som av olika anledningar, såsom försenade leveranser och ändrade förutsättningar, inte genomförts under året.

Investeringar infrastruktur

Investeringsutgifter i gata/park/trafik är 43,7 miljoner kronor lägre jämfört med budget. En del projekt är framflyttade med anledning av försenade projekteringar såsom Märsta stråket, cykelbanor Vibyvägen och Sollentuna Norra. Överklaganden har skett i pågående broupphandling samt i projekten Säkra skolvägar och Trygg i trafiken som planeras utföras under år 2019. Vidare har en del renoveringar av lekplatser förskjutits till år 2019.

Färdigställda investeringar

Trafik- och fastighetsnämnden, färdigställda investeringar 2018 (belopp i miljoner kronor)

Projektname	Start år	Budget mkr	Utfall	Avvikelse
Skälbyskolan	2012	140,0	137,3	2,7
Bygatans förskola	2011	71,0	70,5	0,5
Evakueringsskola i Fågelsångsparken	2017	35,0	36,9	-1,9
Anläggning av näridrottsplats i Rotebro	2016	3,0	2,9	0,1
Ispist Sollentunavallen	2018	9,0	7,8	1,2
Summa		258,0	255,4	2,6

UNDER ÅRET HAR tre stora projekt slutförts och slutredovisats. Projekten är Skälbyskolan, Bygatans förskola (även kallad Texten) samt centrala evakueringen Fågelsångsparken. Dessa är nu överlämnade för förvaltning och utnyttjas av barn- och utbildningsnämnden.

Exploateringsverksamheten

Exploatering exkl. Väsjön	Budget 2018	Utfall	Avvikelse
Inkomster	105,6	97,0	-8,6
Utgifter	-232,9	-91,8	141,1
Summa	-127,3	5,2	132,5

Väsjön exploatering	Budget 2018	Utfall	Avvikelse
Inkomster	251,0	142,0	-109,0
Utgifter	-422,2	-221,3	200,9
Summa	-171,2	-79,3	91,9

DET POSITIVA investeringsnettot för 2018 är 132,5 miljoner kronor högre än budgeterat.

Exploateringsinkomsterna för 2018 är 8,6 miljoner kronor lägre än budget. Markförsäljningen i Reveljen har skjutits på framtiden då förutsättningarna har förändrats kring den tänkta serverhallen. I kvarteret Staven ska marken betalas vid tillträde men på grund av det svaga marknadsläget för bostäder har projektet dragit ut på tiden. Tillträdet beräknas ske under sommaren 2019. I projektet Rågen har detaljplanearbetet försenats vilket får till följd att

även exploateringsavtalet förskjuts i tid.

Utgiftssidan är 141,1 miljoner kronor lägre än budget. Till största del är förklaringen till överskottet de avsatta medlen för strategiska fastighetsförvärv. Under 2018 har inga fastighetsförvärv inom ramen för detta uppdrag genomförts. Resterande del utgörs främst av Kappetorp där detaljplanen inte är klar, utan beräknas antas till sommaren 2019.

Väsjöprojektets exploateringsnettot för 2018 slutar på -79,3 miljoner kronor, vilket är 91,9 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Utfallet för exploateringsinkomster-

na är 109,0 miljoner mindre i jämförelse med budget. Projektet Väsjön Torg har förskjutits i tid vilket innebär att även projektinkomsterna flyttats framåt. Generellt så har nedgången i bostadsmarknaden medfört att byggprojekt förskjutits i tid vilket medfört att exploateringsinkomster flyttats framåt i tiden.

Utgifterna är 200,9 miljoner kronor lägre i jämförelse med budget och beror till största delen på förskjutning av utgifter till kommande år i ett antal projekt. Projekten Väsjön Torg och Väsjön gemensamma anläggningar beror på förskjutning av entreprenadutgifterna framåt i tiden. Upphandlingen av entreprenaden upphandlas under den första delen av år 2019.

Exploateringen påverkas väsentligt av utvecklingen av bostadsmarknaden. I Sverige minskade antalet påbörjade bostadsrätter med hela 35 procent under år 2018. Nästa år fortsätter minskningen, och takten kan under loppet av 2019 hamna på hälften av 2017 års nivå. Storstockholm avviker med ett större fall för bostadsrätter än i genomsnitt för landet under 2018.

9. Resultaträkning

(mkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
Verksamhetens intäkter	1	980	1 045	2 202	2 172
Verksamhetens kostnader	2,3	-4 427	-4 425	-5 293	-5 125
Avskrivningar	4	-171	-152	-349	-339
Realisationsresultat/ Förgävesprojektering	5	154	74	181	74
Verksamhetens nettokostnader		-3 464	-3 458	-3 259	-3 218
Skatteintäkter	6	3 704	3 617	3 704	3 617
Generella statsbidrag och utjämning	7	0	5	0	5
Finansiella intäkter	8	32	48	16	15
Finansiella kostnader	9	-3	-5	-27	-54
Resultat före skatt		269	207	434	365
Skattekostnader				-45	-47
Årets resultat		269	207	389	318

10. Balansräkning

Tillgångar (mkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	10	0	0	6	10
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	2 875	2 709	7 293	7 002
Maskiner och inventarier	12	66	70	128	138
Pågående nyanläggningar	13	1 255	953	1 755	1 442
Summa materiella anläggningstillgångar		4 196	3 732	9 176	8 582
Finansiella anläggningstillgångar	14	1 225	1 226	334	323
Summa anläggningstillgångar		5 421	4 958	9 516	8 916
Omsättningstillgångar					
Förråd och exploateringsmark	15	171	182	173	187
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		135	47	176	87
Övriga fordringar		96	81	168	145
Interima fordringar	16	153	159	268	263
Summa kortfristiga fordringar		384	287	612	495
Kassa och bank	17	573	537	596	561
Summa omsättningstillgångar		1 128	1 006	1 381	1 243
Summa tillgångar		6 549	5 964	10 897	10 160

Eget kapital, avsättningar och skulder (mkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
Eget kapital	18				
Balanserat eget kapital		4 265	4 058	6 171	5 853
Årets resultat		269	207	389	318
Summa Eget kapital		4 534	4 265	6 560	6 171
Avsättningar					
Avsättning till pensioner	19	383	359	424	399
Övriga avsättningar	20	1	1	1	25
Latent skatteskuld		0	0	222	183
Summa Avsättningar		384	360	647	606
Långfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut		200	200	1 725	1 546
Erhållen gatukostnadsersättningar och investeringbidrag	21	360	228	360	228
Övriga långfristiga skulder		74	72	84	88
Summa långfristiga skulder		634	500	2 169	1 862
Kortfristiga skulder					
Skulder till dotterbolag		173	101	0	0
Leverantörsskulder		244	255	285	320
Skulder till kreditinstitut		0	0	255	403
Övriga kortfristiga skulder		104	65	165	121
Interimsskulder	22	476	418	816	677
Summa kortfristiga skulder		997	839	1 521	1 521
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		6 549	5 964	10 897	10 160
Ställda panter					
		Inga	Inga	1 790	1 790
Borgensåtagande	23	1 221	785	9	7
Ansvarsförbindelser	24	1 309	1 330	1 315	1 336
		2 530	2 115	1 324	1 343

11. Kassaflödesanalys

DIREKT METOD

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Inbetalningar från kunder	890	1 067	2 204	2 378
Utbetalningar till leverantörer och anställda	-4 228	-4 320	-5 248	-5 179
Inbetalda skatter, fastighetsavgifter och utjämning	3 701	3 632	3 701	3 632
Kassaflöde från den löpande verksamheten före betalda räntor och inkomstskatter	363	379	657	831
Erhållen ränta	10	10	15	10
Erhållna utdelningar	22	36	2	0
Erlagd ränta	0	-1	-26	-50
Betald inkomstskatt	0	0	-34	-39
Kassaflöde från den löpande verksamheten	395	424	614	752
Investeringsverksamheten				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	-1
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-687	-633	-1 018	-1 013
Sålda materiella anläggningstillgångar	325	90	395	90
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0	-40	0	0
Erhållna amorteringar	1	1	14	16
Erhållna depositioner och återbetalning för exploatering	0	69	0	69
Utlåning/återbetalning till/från intressebolag	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-361	-513	-609	-839
Finansieringsverksamheten				
Upptagna lån	2	200	237	475
Uttag från Kapitalförvaltning	0	260	0	260
Mottagen deposition	0	0	0	0
Amortering av skuld	0	0	-207	-276
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	2	460	30	459
Årets kassaflöde	36	371	35	373
Nedskrivning värdepapper i likvida medel	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	537	166	561	188
Likvida medel vid årets slut	573	537	596	561

12. Noter

TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS

NOT 1 – VERKSAMHETENS INTÄKTER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Barnomsorgsavgifter	85	86	85	86
Äldreomsorgsavgifter	40	43	40	43
El och värme och VA avgifter	0	0	589	535
Övriga avgifter	50	54	50	54
Hyror och arrenden	142	153	663	669
Försäljning av tjänster och varor (inkl erhållen skolpeng)	270	215	321	276
Övriga bidrag	385	435	385	435
Övriga intäkter	8	59	48	71
Balansering av resultat VA och Avfall	0	0	8	-8
Aktiverat arbete för egen räkning	0	0	13	11
Summa verksamhetens intäkter	980	1 045	2 202	2 172

NOT 2 – VERKSAMHETENS KOSTNADER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Material och varor	-69	-79	-70	-81
Personalkostnader exkl. pensionskostnader	-1 486	-1 427	-1 982	-1 875
Pensionsutbetalning och pensionskskulsökning	-137	-149	-140	-179
Underhåll av fastigheter och inventarier	-55	-59	-55	-127
Energi- och vattenkostnader	-47	-44	-486	-425
Hyseskostnader	-158	-174	-71	-71
Köp av verksamheter och övriga tjänster	-2 292	-2 325	-1 925	-2 015
Kostnader för fastighetsförvaltning	-36	-40	-283	-221
Bidrag och transfereringar	-119	-118	-119	-118
Övriga kostnader	-28	-10	-162	-13
Summa verksamhetens kostnader	-4 427	-4 425	-5 293	-5 125

NOT 3 – HYRES- OCH LEASINGAVTAL

Nedan redovisas operationella leasingavtal och hyreskontrakt som överstiger 3 år. Kommunens leasingavtal betraktas som operativa

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
<i>Operationella leasingavtal</i>				
Förfall inom 1 år	18	17	18	26
Förfall 1–5 år	6	8	6	17
<i>Lokalhyror</i>				
Förfall inom 1 år	64	81	47	28
Förfall 1–5 år	227	275	142	99
Förfall senare än 5 år	33	63	8	58

NOT 4 – AVSKRIVNINGAR

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Immateriella tillgångar	0	0	-3	-3
Byggnader och tekniska anläggningar	-148	-135	-316	-321
Maskiner och Inventarier	-18	-17	-30	-27
Årets nedskrivningar/återvunna nedskrivningar	-5	0	0	12
Summa avskrivningar	-171	-152	-349	-339

NOT 5 – REALISATIONSRESULTAT / FÖRGÄVESPROJEKTERING

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Reavinster Verksamhetsfastigheter	158	0	158	0
Reaförluster verksamhetsfastigheter	-6	0	-6	0
Exploatering Kappetorp	0	26	27	26
Exploatering Kv Tabellen	0	47	0	48
Exploatering kv Respiten	0	9	0	9
Exploatering Tårtpilen/Taptot	38	0	38	0
Exploatering övriga fastigheter	2	4	2	4
Tomträtter	0	5	0	5
Delsumma realisationsresultat	192	91	219	91
Utrangeringar/förgävesprojektering				
Utrangeringar	-38	-6	-38	-6
Förgävesprojekteringar	0	-11	0	-11
Delsumma nedskrivningar/förgävesprojektering	-38	-17	-38	-17
Summa realisationsresultat/förgävesprojekteringar	154	74	181	74

NOT 6 – SKATTEINTÄKTER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Preliminära skatteintäkter	3 718	3 627	3 718	3 627
Slutavräkning 2018	-4	-14	-4	-14
Slutavräkning 2017	-14	4	-14	4
Slutavräkning 2016	4	0	4	0
Summa skatteintäkter	3 704	3 617	3 704	3 617

NOT 7 – GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Införandebidrag	7	38	7	38
Kostnadsutjämning	217	207	217	207
Kommunal fastighetsavgift	111	108	111	108
Generella bidrag	39	38	39	38
Inkomstutjämning	-353	-349	-353	-349
Regleringspost	11	-1	11	-1
LSS utjämning	-32	-36	-32	-36
Summa generella statsbidrag och utjämning	0	5	0	5

NOT 8 – FINANSIELLA INTÄKTER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Utdelningar	22	36	3	0
Resultat från andelar i intresseföretag	2	0	0	3
Ränteintäkter från dotterbolag/intresseföretag	6	8	8	9
Intäkter i kapitalförvaltningen (inkl realisationsvinster)	0	2	0	2
Ränteinäkter	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	2	2	5	0
Summa finansiella intäkter	32	48	16	15

NOT 9 – FINANSIELLA KOSTNADER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Räntekostnader på pensioner	-3	-3	-3	-4
Kostnader i kapitalförvaltningen (inkl realisationsförluster)	0	-1	0	-1
Övriga räntekostnader	0	0	-24	-48
Övriga finansiella kostnader	0	-1	0	-1
Summa finansiella kostnader	-3	-5	-27	-54

NOT 10 – IMATERIELLA TILLGÅNGAR

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	0	0	17	16
Nyanskaffningar	0	0	0	1
Utgående anskaffningsvärde	0	0	17	17
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	-6	-3
Årets avskrivningar	0	0	-3	-3
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	-10	-6
Bokfört värde immateriella tillgångar	0	0	7	11

NOT 11 – MARK BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Markreserv, exploateringsfastigheter, kulturfastigheter mm				
Ingående anskaffningsvärde	285	214	285	214
Nyanskaffningar	0	0	0	0
Nyanskaffningar	0	0	0	0
Försäljningar	0	0	0	0
Omföringar	2	71	2	71
Omklassificeringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	287	285	287	285
<i>Markreserv, exploateringsfastigheter, kulturfastigheter mm</i>				
Ingående ackumulerade avskrivningar	-82	-57	-82	-57
Försäljningar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-29	-25	-29	-25
Utrangeringar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-111	-82	-111	-82
<i>Mark</i>				
Ingående värde mark	55	55	55	55
Omföringar	0	0	0	0
Omklassificeringar	0	0	0	0
Utgående värde mark	55	55	55	55
Bokfört värde Markreserv, exploateringsfastigheter, kulturfastigheter mm	231	258	231	258
Verksamhetsfastigheter				
Ingående anskaffningsvärde	2 596	2 509	2 629	2 542
Nyanskaffningar	1	17	14	18
Försäljningar	-253	0	-253	0
Omföringar	437	76	437	75
Utrangeringar	-70	-4	-70	-4
Kostnadsföringar	0	-2	0	-2
Utgående anskaffningsvärde värde	2 711	2 596	2 757	2 629
Ingående ackumulerade avskrivningar	-974	-903	-977	-905
Försäljningar	120	0	120	0
Utrangeringar	31	2	32	2
Årets avskrivningar	-80	-73	-83	-74
Utgående ackumulerade avskrivningar	-903	-974	-908	-977

NOT 11 – MARK BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR, FORTS

<i>Mark</i>	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående värde mark	41	41	55	46
Investeringar	0	0	0	9
Försäljningar	-1	0	-1	0
Omföringar	0	0	0	0
Omklassificeringar	0	0	0	0
Utgående värde mark	40	41	54	55
Bokfört värde verksamhetsfastigheter	1 848	1 663	1 903	1 707
Fastigheter i affärsverksamhet				
<i>Byggnader</i>				
Ingående anskaffningsvärde	0	0	4 944	4 567
Nyanskaffningar	0	0	77	378
Överfört från pågående nyanläggningar	0	0	95	0
Utrangeringar			-119	
Årets försäljningar	0	0	-5	0
Omklassificering	0	0	-24	0
Utgående anskaffningsvärde	0	0	4 968	4 944
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	-1 622	-1 474
Årets avskrivning	0	0	-118	-142
Återförd avskrivning vid försäljning	0	0	3	0
Utrangeringar			119	
Omklassificering	0	0		-6
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	-1 618	-1 622
Ingående nedskrivningar	0	0	-143	-160
Årets nedskrivning	0	0	-2	-91
Återförd nerskrivning	0	0	0	108
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0	-145	-143
Bokfört värde Byggnader	0	0	3 205	3 180
<i>Mark</i>				
Ingående anskaffningsvärde	0	0	329	329
Nyanskaffningar	0	0	0	0
Årets försäljningar	0	0	0	0
Utgående värde anskaffning mark	0	0	329	329
Ingående nedskrivning	0	0	-8	0
Omklassificering	0	0	0	-8
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0	-8	-8
Bokfört värde Mark	0	0	321	322

NOT 11 – MARK BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR, FORTS

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
<i>Markanläggningar</i>				
Ingående anskaffningsvärde	0	0	21	21
Nyanskaffningar	0	0	0	0
Årets försäljningar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	0	0	21	21
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	-7	-6
Årets avskrivning	0	0	-1	-1
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	-8	-7
Bokfört värde markanläggningar	0	0	13	14
Bokfört värde i verksamhetsfastigheter	0	0	3 539	3 515
Gator, parker och naturreservat mm				
Ingående anskaffningsvärde värde	1 212	1 170	1 211	1 170
Nyanskaffningar	20	20	20	20
Utrangeringar	0	0	0	0
Omföringar	25	21	25	21
Utgående bokfört värde	1 257	1 211	1 256	1 211
Ingående ackumulerade avskrivningar	-514	-479	-514	-479
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-37	-35	-37	-35
Omföringar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-551	-514	-551	-514
Ingående värde mark	90	90	91	91
Omföringar	0	0	0	0
Omklassificeringar	0	0	0	0
Utgående värde mark	90	90	91	91
Bokfört värde gator, parker och naturreservat mm	796	788	796	788
<i>Tekniska anläggningar</i>				
Ingående anskaffningsvärde	0	0	1 512	1 418
Nyanskaffningar	0	0	133	95
Utrangeringar	0	0	-3	0
Utgående anskaffningsvärde	0	0	1 642	1 512
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	-778	-738
Utrangeringar	0	0	2	0
Årets avskrivningar	0	0	-42	-40
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	-818	-778
Bokfört värde tekniska anläggningar	0	0	824	734
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 875	2 709	7 293	7 002

NOT 12 – MASKINER OCH INVENTARIER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	187	158	331	285
Nyanskaffningar	2	1	7	20
Flyttningar	0	0	-1	-2
Omföringar	13	28	11	28
Utgående anskaffningsvärde	202	187	348	331
Ingående ackumulerade avskrivningar	-117	-98	-193	-160
Omföringar	0	0	3	2
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-19	-19	-30	-35
Utgående ackumulerade avskrivningar	-136	-117	-220	-193
Bokfört värde maskiner och inventarier	66	70	128	138

NOT 13 – PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående bokfört värde	953	615	1 442	1 224
Nyanskaffningar	711	558	1 027	913
Försäljningar	-18	-1	-18	-1
Utrangeringar	-1	-9	-1	-9
Kostnadsföring	0	-6	-4	-6
Omföringar till färdiga byggnader och anläggningar	-476	-190	-777	-665
Omklassificeringar	91	-8	91	-8
Nedskrivningar	-5	-6	-5	-6
Utgående bokfört värde pågående nyanläggningar	1 255	953	1 755	1 442

NOT 14 – FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Antal Aktier	Ägar- andel %	Röst- andel %	Kommunen		Koncernen	
				2018	2017	2018	2017
<i>Aktier i dotterbolag</i>							
Sollentuna Stadshus AB	100 000	100,00	100,00	540	540	0	0
Summa aktier i dotterbolag				540	540	0	0
<i>Övriga aktier</i>							
AB Världus	6 350	6,35	6,35	0	0	0	0
Kommentusgruppen AB	20	–	–	0	0	0	0
Söderhalls Renhållningsverk AB	1 800	15,00	15,00	1	1	1	1
Stockholmsregionens Försäkring AB	60 528	5,94	5,94	6	6	6	6
Inera AB	5	–	–	0	0	0	0
Brista 2 AB		15,00	15,00	–	–	0	0
Brista 2 KB (insatskapital)		15,00	15,00	–	–	21	21
Summa övriga aktier				7	7	28	28
<i>Övriga andelar</i>							
	<i>Antal Andelar</i>						
Kommuninvest ekonomisk förening				63	63	63	63
HSB:s BRF Annelund	2			0	0	0	0
Ekobanken				0	0	0	0
Summa Övriga andelar				63	63	63	63
Bostadsrätter				20	20	20	20
<i>Långfristiga fordringar</i>							
Dotterbolag				590	590	21	0
Intressebolag				0	0	195	206
Övriga				5	6	7	6
Summa Långfristiga fordringar				595	596	223	212
Summa finansiella anläggningstillgångar				1 225	1 226	334	323

NOT 15 – FÖRRÅD OCH EXPLOATERINGSMARK

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Förråd	0	0	2	5
Exploateringsmark anskaffningsvärde	182	121	182	121
Nyanskaffningar	83	48	83	48
Omklassificeringar	-90	14	-90	14
Försäljningar	-4	0	-4	0
Kostnadsföringar	0	-1	0	-1
Bokfört värde exploateringsmark	171	182	171	182
Bokfört värde förråd och exploateringsmark	171	182	173	187

NOT 16 – INTERIMA FORDRINGAR

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Förutbetalda leverantörsfakturor	37	42	37	70
Upplupna intäkter	42	62	118	136
Upplupna skatteintäkter och fastighetsavgift	51	44	51	44
Förutbetalda kostnader	23	11	62	13
Summa interima fordringar	153	159	268	263

NOT 17 – KASSA OCH BANK

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kassa och bank	573	537	596	561

Kommunen har ett gemensamt koncernkonto med sina dotterbolag. Bolagens andel 173 mkr (101 mkr) av koncernkontot redovisas som kortfristig skuld och ingår i posten kortfristiga skulder till dotterbolag.

NOT 18 – EGET KAPITAL

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående eget kapital 2018-01-01	4 265	4 058	6 171	5 853
Årets resultat	269	207	389	318
Utgående eget kapital	4 534	4 265	6 560	6 171

Fullmäktige har i samband med 2011 års bokslut öronmärkt 10 mkr till internationell kompetensutveckling för förtroendevalda och tjänstemän. Under året har 0,7 mkr använts. Av de öronmärkta pengarna återstår 3,3 mkr.

NOT 19 – PENSIONER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Avsättning till pensioner (inkl löneskatt 24,26%)				
Pensioner redovisade som avsättningar				
Förmånsbestämd ålderspension	350	324	350	324
Pensioner brandmän (anställningstid i kommunen/ Attunda)	2	3	31	29
Garanti och visstidspension	3	0	3	0
Pensioner till förtroendevalda (från 65 år)	28	32	27	32
Pensioner intjänade innan 2001 hos Sollentuna Energi	0	0	13	14
Summa pensioner redovisad som avsättning	383	359	424	399
Pensioner redovisade som kort skuld				
Avgiftsbestämd pension (utbetalas 2019)	60	60	72	72
Pensioner redovisade som ansvarsförbindelse				
Pensioner intjänade innan 1998	1 013	1 059	1 013	1 059
Kommunens andel av pensioner för Brandmän som har varit anställda både i kommunen och i Attunda	3	3	7	7
Pensionsåtagande för visstidspension & avgångsersättning (10 personer)	10	11	10	13
Summa pensioner redovisade som ansvarsförbindelse	1 026	1 073	1 030	1 079
Totalt pensionsåtagande	1 469	1 492	1 526	1 550

Pensioner redovisade som avsättningar	Förmåns- bestämd ÅP	Brandmän	Garanti	Förtroende- vald
Ingående Avsättning	324	3	0	32
Pensionsutbetalningar	-8	-1	0	0
Intjänande pension	23	0	0	2
Ränte och basbeloppsförändring	7	0	0	1
Förändring särskild löneskatt	5	0	1	-1
Flytt till förmånsbestämd	0	0	2	-6
Utgående avsättning	351	2	3	28

Pensioner redovisade som ansvarsförbindelse	Pension för 1998	Brandmän	Åtaganden
Ingående Avsättning	1 059	3	11
Pensionsutbetalningar	-45	0	0
Intjänande pension	0	0	1
Ränte och basbeloppsförändring	19	0	0
Förändring särskild löneskatt	-9	0	0
Övrigt	-11	0	-2
Utgående avsättning	1 013	3	10

NOT 20 – ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Marksanering av såld fastighet	1	1	1	1
Övriga avsättningar	0	0	0	24
Summa övriga avsättningar	1	1	1	25

NOT 21 – GATUKOSTNADERSÄTTNING OCH INVESTERINGSBIDRAG

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Gatukostnadsersättning				
Ingående värde	262	241	262	241
Årets inbetalningar	138	21	138	21
Utgående anskaffningsvärde värde	400	262	400	262
Ingående ackumulerade upplösning	-89	-83	-89	-83
Omföringar/utrangeringar	-6	-6	-6	-6
Utgående ackumulerade upplösning	-95	-89	-95	-89
Summa Gatukostnadsersättning	305	173	305	173
Investeringsbidrag				
Ingående värde	55	54	55	54
Årets inbetalningar	1	1	1	1
Utgående anskaffningsvärde värde	56	55	56	55
Ingående ackumulerade upplösning	-1	-1	-1	-1
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1	-1	-1	-1
Summa Investeringsbidrag	55	54	55	55
Totalt Gatukostnadsersättning och investeringsbidrag	360	228	360	228

Gatukostnadsersättningar och investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarar anläggningstillgång.

NOT 22 – INTERIMA SKULDER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Förskottsbetalda statsbidrag	29	25	29	25
Förskottsbetalda hyror	21	20	79	31
Semesterlöner inkl sociala avgifter	92	87	115	110
Övertid, timlöner mm inkl sociala avgifter	6	6	21	14
Pensioner inkl löneskatt	60	60	73	73
Upplupna räntekostnader	0	0	1	2
VA-anläggningsavgifter	0	0	133	104
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	268	220	365	318
Summa interima skulder	476	418	816	677

NOT 23 – BORGENSÅTAGANDE

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Borgen dotterbolag				
Sollentuna Energi och Miljö AB – pensionsåtagande	12	13	0	0
Övriga borgensåtagande				
Borgens och förlustansvar för egna hem	0	0	0	0
Borgen till dotterbolag	1 200	765	0	0
Borgen till föreningar	9	7	9	7
Summa övriga borgensåtagande	1 209	772	9	7
Summa borgensåtagande	1 221	785	9	7

Sollentuna kommun har i augusti 2016 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Sollentuna kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor. Sollentuna kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 880 638 233 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 862 175 162 kronor.

NOT 24 – ANSVARSFÖRBINDELSER

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Pensionsförpliktelser (se not 19)	1 026	1 073	1 030	1 079
Garantiförbindelser	0	0	1	1
Ansvar för skulder i kommunalförbund	284	256	284	256
Summa ansvarsförbindelser	1 309	1 330	1 315	1 336

13. Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

SOLLENTUNA KOMMUN HAR upprättat årsredovisning i enlighet med kommunal redovisningslag och rekommendationer från Rådet om kommunal redovisning. I de fall kommunen avviker från rekommendationer beskrivs detta.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärdet där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Förändrade redovisningsprinciper

Komponentavskrivning

Arbetet med komponentredovisning av gator och vägar med mera påbörjades och avslutades under 2017. Därmed slutfördes komponentindelingsarbetet av de bokförda värdena på fastigheter (värde > 20 miljoner kronor) respektive gator/vägar med mera (värde > 2 miljoner kronor) under år 2017. Nyttillkomna utgifter i färdigställda projekt indelas i komponenter fortlöpande och bedömning av ekonomisk livslängd görs vid varje slutredovisningstillfälle.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande i. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandel framgår av kapitlet om Bolagen.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesanalysen.

För att en post ska betraktas som jämförelsestörande ska beloppet vara väsentligt. Posten ska även sakna

tydligt samband med den ordinarie verksamheten och vara av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Kommunen har inte några jämförelsestörande poster 2018.

Intäkter

Skatteintäkter

Följande kommunalskatteintäkter resultatredovisas för år 2018:

- De preliminära månatliga skatteintäkterna
- Slutavräkningen för år 2018 har bokats upp enligt prognos från Sveriges kommuner och landsting från december 2018
- Slutavräkning för 2017 enligt det slutliga taxeringsutfallet för 2017.

Övriga intäkter och bidrag

Intäktsredovisningen följer RKR 18.1, vilket innebär att bidrag redovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och bidraget bedöms som säkert. Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som förutbetalda intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över respektive anläggnings nyttjandeperiod.

Kostnader

Lönekostnader

Lönekostnader för timanställda, kostnad för övertid, fyllnadstid, obekvämt arbetstid och jour bokförs med en månads eftersläpning, vilket innebär att lönekostnader avseende december månad bokförs i januari nästkommande år. En uppskattad skuld är uppbockad i samband med bokslutet.

Leasingavtal

En tillgång som leasas syns inte i balansräkningen utan redovisas i stället som en kostnad i driftsbudgeten. Enligt

Rådet för kommunal redovisningsrekommendation (nr 13.2) ska kommuner klassificera befintliga leasingavtal. Kommunens leasingavtal är operationella, vilket enligt rekommendationen innebär att leasingavtalet inte ska redovisas i balansräkningen. Framtida kostnader för leasing och hyresavtal längre än tre år har redovisats i not.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningar görs för den beräknande nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Anskaffningsvärdet skrivs av månadsvis efter bedömd ekonomisk livslängd med början månaden efter att tillgången är färdigställd. Omprövning av nyttjandeperioder sker löpande om det finns omständigheter som pekar på att det finns behov av det. Detta innebär lika stora avskrivningsbelopp varje år. Tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs det inga avskrivningar på. Byggnader, gator, vägar och parker delas in i komponenter med olika avskrivningstider.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	20–60 år
Gator, parker och naturreservat mm	10–100 år
Maskiner, inventarier och förbättringsutgift hyrda lokaler	3–25 år

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har upptagits till ett anskaffningsvärde bestående av investeringsutgifter minus investeringsbidrag samt minskat med årliga avskrivningar. Inköp över 40 000 kronor aktiveras som anläggningstillgång. För många objekt saknas ett marknads-

värde (vägar, parker etc.). Värdet ligger i stället i nyttan för verksamheten. De samlade tillgångarnas marknadsvärde är svårbedömt.

Skulder

Avsättningar

En avsättning är en skuld som är ovisst vad det gäller förfallodatum eller belopp. Det ska finnas en befintlig förpliktelse som en följd av inträffade händelser och det ska vara troligt att det krävs ett utflöde av resurser samt att en tillförlitlig uppskattning kan göras av beloppet.

Pensionsskulden

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till

arbetstagare. Skulden redovisas enligt den så kallade "blandmodellen". Den samlade pensionsskulden finns dels under avsättningar för pensioner och dels som en ansvarsförbindelse i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelser. Pensionsutfästelser enligt visstidsförordnanden eller omställningsstöd till förtroendevalda enligt pensionsreglemente redovisas som ansvarsförbindelser innan beslut om utbetalning. När beslut om utbetalning tagits redovisas skulden som avsättning. Förmånsbestämd ålderspension intjänad efter 1998 redovisas som avsättning. Den avgiftsbestämda ålderspensionen som ska utbetalas nästa år redovisas som en kostnad i resultaträkningen och är upptagen som kortfristig skuld i balansräkningen.

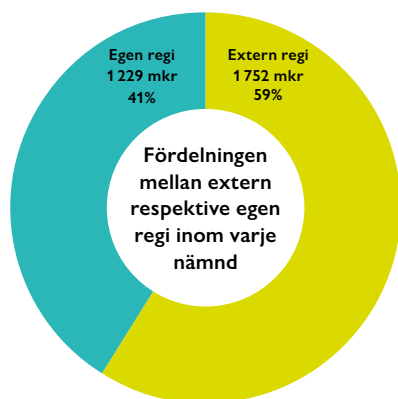
Löneskatt ingår i pensionsskulden med 24,26 procent på pensionskostnaderna.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt direkt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras, förutom kassa- och banktillgodohavanden, kortfristiga finansiella placeringar som dels är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer, dels handlas på en öppen marknad till kända belopp eller har en kortare återstående löptid än tre månader från anskaffningstidpunkten.

14. Valfärdstjänster i extern regi

I **SOLLENTUNA KOMMUN** drivs en stor del av valfärdstjänsterna i extern regi. År 2018 utfördes cirka 59 procent av valfärdstjänsterna, motsvarande 1 752 miljoner kronor, i extern regi. Med valfärdstjänster menas verksamhet som erbjuds kommuninvånarna där andel köpt verksamhet i extern regi relateras till sammanlagt köp och intern drift. Generellt gäller att kommunen har det övergripande ansvaret för verksamheten oavsett om själva utförandet ligger inom eller utanför kommunens organisation. Det gäller både uppföljning av innehållet och finansieringen. Undantaget är tillsynsansvaret för grundskolan och gymnasiet som ligger hos Skolinspektionen, samt till exempel tillsynen för verksamhet inom lagen om stöd och service (LSS) och hem för vård eller boende (HVB) som ligger hos Inspektionen för vård och omsorg.

Olika delar av kommunens verksamheter har olika stor andel i extern respektive egen regi. Bilden till höger visar fördelningen mellan extern respektive egen regi inom varje nämnd i procent.

Vård- och omsorgsnämnden i Sollemtuna erbjuder många olika former av stöd och service för äldre och funktionshindrade. Andelen köpt verksamhet uppgår till 94 procent motsvarande 736 miljoner kronor av nämndens totala köp av valfärdstjänster. Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för att systematiskt följa upp och utvärdera de verksamheter som nämnden är

huvudman för. Underlag från uppföljningarna ligger till grund för vård- och omsorgsnämndens prioriteringar och utvecklingsåtgärder.

Av barn- och ungdomsnämndens verksamheter bedrivs 40 procent av verksamheten i extern regi, motsvarande 599 miljoner kronor. Förskolorna finansieras genom barnomsorgscheck medan skolorna finansieras genom skolpengssystemet. För att säkra att de fristående förskolorna uppfyller de kvalitetskrav som kommunen ställer gör barn- och ungdomsnämnden regelbundna tillsynsbesök. Nämnden efterfrågar även friskolornas kvalitetsredovisningar för att kunna göra jämförelser med de kommunala skolorna. Tillsynsansvaret för fristående grundskolor ligger hos Skolinspektionen. Information om både kommunala och fristående förskolor finns på kommunens webbplats.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamhet bedrivs till cirka 65 procent i extern regi motsvarande 215 miljoner kronor. Den externa regin består av köp av utbildning av andra kommuner eller friskolor, vuxenutbildning, jobbcoacher med mera. Kvaliteten inom gymnasieskolan följs upp av Skolinspektionen. Kvalitetsuppföljning av vuxenutbildningen sker bland

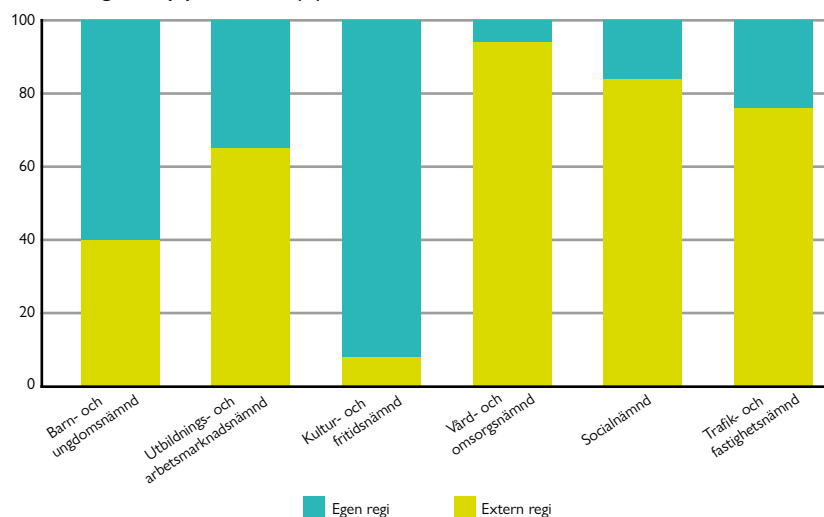
annat via brukarundersökningar som för både SFI och vuxenutbildningen visar höga nöjdhetsiffror. Kvaliteten på den utbildning som utförarna erbjuder följs också upp vid tillsynsbesök och dialogmöten. Kvalitetsuppföljningen av coachföretagen sker med kontinuerliga besök en gång per år där diskussion kring resultat, kvalitet och rutiner sker.

Socialnämndens verksamheter bedrivs till cirka 84 procent i extern regi, vilket motsvarar 156 miljoner kronor. Framst avser det hem för vård eller boende med specifika behov. Uppföljningen av verksamheten görs genom bland annat individuppföljningar, avtalsuppföljningar och brukarundersökningar.

Kommunens trafik- och fastighetsnämnd bedriver verksamhet för gatu- och vinterunderhåll och park- och naturmarksunderhåll. 76 % av verksamheten bedrivs i extern regi. Kontroller sker i form av stickprov, driftmöten och oberoende besiktningar.

Övriga verksamheter som köps i extern regi är inom kultur- och fritidsnämnden där verksamhet för sim- och sporthall, Edsviks konsthall och Väsjobacken drivs av externa utförare. Uppföljning av verksamheterna sker genom avtalsuppföljning och brukarundersökningar.

Fördelning av köp per nämnd (%)

15. Miljöberättelse

Hållbar tillväxt

2016 antogs en plan för miljö- och klimatarbetet i Sollentuna kommun. Planen baseras på kommunens miljöpolicy och klimatpolicy och omfattar åtaganden knutna till resurshantering och konsumtion, trafik och transportlösningar, mark och vatten samt kommunikation och kompetensutveckling. 2018 arbetade samtliga förvaltningar med olika åtaganden i planen.

Kommunens bolag strävar mot samma mål

Kommunens bolag AB SOLOM, Sollentuna Energi & Miljö AB och Sollentunahem AB arbetar med samma övergripande miljö- och klimatomål som kommunen gör i sin verksamhet, men med sina egna handlingsplaner.

Sollentuna Energi & Miljö AB:s verksamhet, med bland annat avfallshantering och energidistribution, är direkt kopplat till hur väl kommunen lyckas i sitt miljöarbete.

Utsläppen av växthusgaser minskade

Kommunens mål är att eliminera den negativa miljö- och klimatpåverkan från såväl kommunens egen verksamhet som för kommunen som helhet. För närvarande saknas vedertagna modeller för att mäta den totala påverkan därför har kommunen valt att redovisa de uppgifter man har tillgång till.

Målet är noll kilo nettoutsläpp (utsläpp efter eventuell kompensation) för kommunens egen verksamhet år 2030.

Resurshantering och konsumtion

Miljökrav i upphandling

Sollentuna har en policy kring miljökrav i upphandlingar. 2018 ställdes särskilda miljökrav i upphandling av bland annat möbler, städning, material och verktyg till trä- och metallslöjd.

Mer ekologisk mat

Under året fortsatte styrningen mot mer ekologisk mat i kommunens verk-

samheter. En upphandling av skolmåltider påbörjades och även där ställdes högre krav än tidigare.

Energiförbrukning i fastigheterna

Nya byggnader, optimerade för låg energiförbrukning togs i bruk samtidigt som äldre hus avyttrades. Tillsammans med löpande åtgärder, såsom isolering och inställning av ventilation och värmeanläggningar, åstadkom detta en stor energibesparing under året.

Mindre avfall än genomsnittet

Tack vare ett systematiskt arbete låg avfallsmängden en bra bit under rikssnittet – 191 kg per person och år, jämfört med 219 kg (2017) för riket. Genom att

sänka viktavgiften för matavfall ökade den utsorterade mängden från 32 till 33 kg per invånare – avfall som skickades till produktion av biogas och gödning.

Trafik och transportlösningar

Mer gång- och cykelväg och fler cykelaktiviteter

2018 byggdes 3,5 kilometer gång- och cykelväg. I Cykelfrämjandets kommunvelometer placerade sig Sollentuna på tredje plats i kategorin mellanstora kommuner. 12 vårdboenden erbjöd äldre personer utflykter på cykel med 2 passagerarplatser. 60 kommuninvånare anmälde sig till projektet Vintercyklist.

Total CO ₂	2016	2017	2018
Kommunens verksamheters totala utsläpp från el, fjärrvärme, fjärrkyla och tjänsteresor (flyg, tåg och kommunens bilar), ton CO ₂ -ekvivalenter	2 684	2 648	2 210

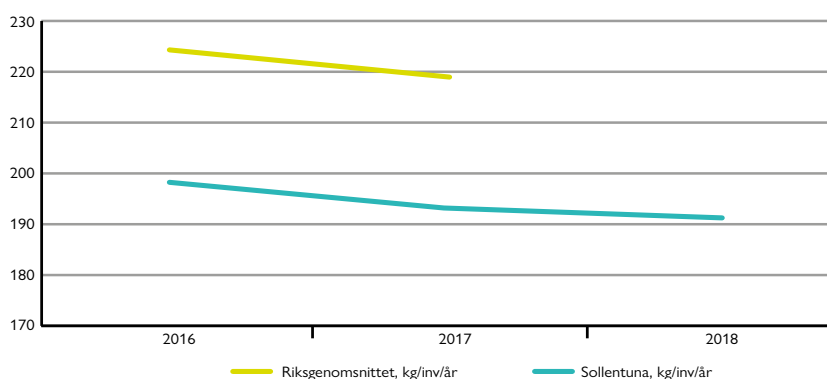
Ekomat	2016	2017	2018
Andelen ekologisk mat i kommunens och AB SOLOMs kök.	20 %	21 %	27 %

Kommunens mål från 2016 är 25 % till år 2020.

Kommunens fastigheter	2016	2017	2018
Inköpt energi, MWh.	46 878	43 841	37 617
Inköpt energi, kWh/uppvärmad kvadratmeter	226	207	193
Utsläpp av växthusgaser. Kg CO ₂ -ekvivalenter per uppvärmad kvadratmeter	11,4	10,5	9,6

Målet, som sattes 2016 var att spara 10 % energi till år 2020. Hittills har besparingen varit 20 %.

Avfallsmängd

Mindre miljöpåverkan från tjänsteresor

Koldioxidutsläppen från kommunens resor i tjänsten minskade 2018 jämfört med året innan. Kommunens tjänstemän reste kortare sträcka med flyg och längre med tåg samt körde mindre med bil.

Åtgärdsprogram mot buller

Ett åtgärdsprogram för att skapa en bättre ljudmiljö och minska bullrets negativa påverkan på människor i kommunen antogs under året.

Mark och vatten

Utbyggnad med miljöansvar i Väsjön

I samband med utbyggnaden av området Väsjön genomfördes flera miljöinriktade åtgärder; bland annat färdigställdes muddringen av sjön Väsjön, en modell utarbetades med bonus för åtgärder som sänker utsläppen av växthusgaser vid byggnation och uppföljning av energieffektivisering i pågående entreprenader gjordes.

Fortsatt fokus på naturvård

Skötsel av kommunens fyra naturreservat var volymmässigt den stora arbetsuppgiften i kommunens naturvård. Övriga fokusområden var naturvård vid utvecklingen av området Väsjön, skötsel av kommunens badplatser och parker, entréer till naturreservaten samt arbete med blomrikedom i gräsytor.

Flera steg mot välmående vatten

Under året gjordes en kartläggning av belastningspåverkan, d v s vad som påverkar våra vatten negativt. Kartläggningen ingår i arbetet med att ta fram en långsiktig vattenplan. En databas med information om kommunens vatten blev tillgänglig via kommunens webbplats. Förberedelserna gjordes inför en behandling av övergödning i Norrviken och samarbetet med grannkommuner kring gemensamma vatten fortsatte.

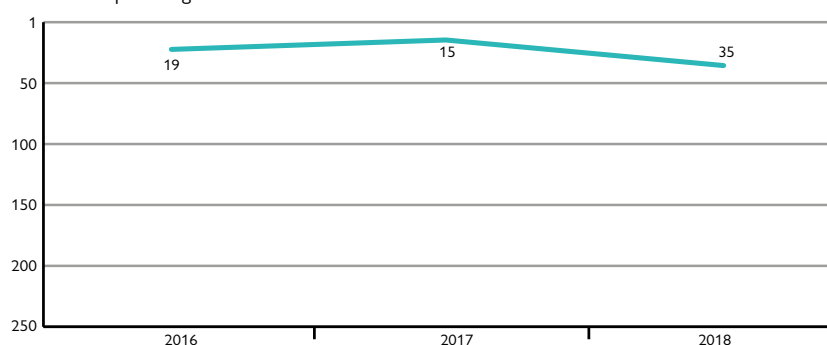
Tjänsteresor med flyg och tåg	2016	2017	2018
<i>Flyg</i>			
Totalt km	1 073 632	2 494 870	1 179 544
Utsläpp ton CO ₂ e	217	295	275
<i>Tåg</i>			
Totalt km	255 379	235 942	264 562
Utsläpp ton CO ₂ e	0,0005	0,0005	0,0005

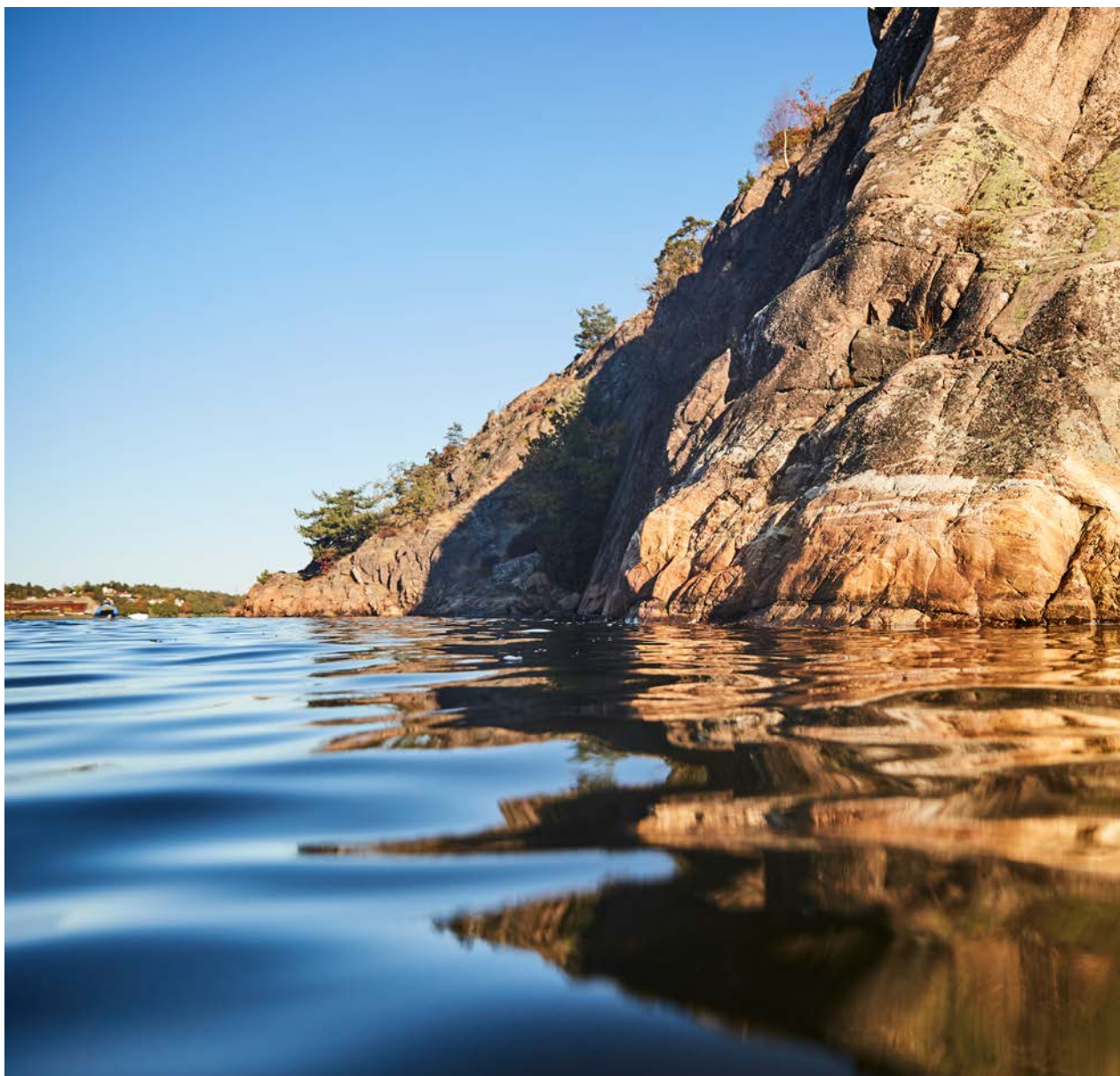
Egna vägtransporter	Enhet	Uppgifter 2016	Uppgifter 2017	Uppgifter 2018
Ägda eller leasade lätta fordon	st	43	40	39
Miljöklassade fordon av totala antalet ägda eller leasade lätta fordon	st	18	17	17
Körd sträcka (inkl privata bilar körda i tjänsten)	km	295 236	335 186	302 336
Koldioxidutsläpp från kommunens ägda eller leasade fordon	ton CO ₂ -ekvivalenter	98	121	73

Friluftskommun	2016	2017
Placering i Naturvårdsverkets mätning av bästa friluftskommun	45	43

Aktuell hållbarhets kommunranking

Sollentunas placering

Anpassning till ett förändrat klimat

Som ett första steg i arbetet med en plan för klimatanpassning gjordes en klimat- och sårbarhetsanalys.

Kommunikation och kompetensutveckling

Forskning och erfarenhetsutbyte

Det tvärvetenskapliga forskningsprojektet, Bortom BNP-tillväxt: Scenarier för hållbart samhällsbyggande, som drivs av KTH, avslutades. Sollentuna deltog som referenskommun i projektet och fick därmed tillgång till slutsatser kring framtidens samhälle.

Engagerade elever

Skräpplockardagarna, initierade av Håll Sverige rent, engagerade förutom

5 500 skol- och förskoleelever också kommunens politiker.

Omkring 200 elever från gymnasiet och högstadiet deltog i projektet Vårt Sollentuna 2040. Projektet avslutades med att eleverna presenterade för kommunens politiker hur de tänker sig att man kan leva och bo hållbart i Sollentuna i framtiden.

4 000 elever mötte naturskolan

Naturskolan i Sollentuna träffar varje år omkring 4 000 elever. Genom att vara i naturen får eleverna en djupare förståelse för hur människa, natur och klimat hänger ihop. Under 2018 deltog ca 600 högstadieelever i renodlade miljöteman, vilket är dubbelt så många som året innan.

Miljöevenemang för kommuninvånarna

Ca 400 Sollentunabor deltog i kommunens evenemang vid WWFs Earth Hour. Energi- och klimatrådgivningen ordnade publika seminarier om solenergi och laddning av elbil med över 100 deltagare på varje seminarium, vilket är ca 50 % fler deltagare än året innan.

Sveriges 35:e bästa kommun inom miljöarbete

Aktuell hållbarhets ranking mäter miljörelaterade aktiviteter i kommunens verksamheter – mätningen består av nya frågor varje år. Kommunen tappade placeringar, men låg fortfarande bra till i jämförelsen med landets 290 kommuner.

16. Personalberättelse

Personalöversikt

Vid årsskiftet 2018/2019 hade kommunen 2807 medarbetare (exklusive timanställda) vilket är en ökning med 65 medarbetare sedan förra årsskiftet. Andel tillsvidareanställda uppgick till 86 procent och av dessa hade 91 procent en heltidsanställning.

Anställningsformer

Antal tidsbegränsade anställningar och timanställningar har ökat sedan 2017. Antal årsarbetare har ökat med 58 årsanställningar. Av kommunens 101 chefer är 68 kvinnor och 33 män.

Personal- och kompetensförsörjning

Personalpolicy

En god personalpolitik är en viktig förutsättning för att kommunen ska uppfattas som en bra arbetsgivare, inte minst när det gäller att konkurrera om ny arbetskraft. Personalpolicyn beskriver värderingar och förhållningsätt som är viktiga både i relationerna mellan arbetskamrater och till de människor vi möter i arbetet. Policyn beskriver också vilka förväntningar som Sollentuna kommun har på medarbetare och vad medarbetarna kan förvänta sig av kommunen som arbetsgivare.

Under året har kärnvärden för kommunen arbetats fram och implementering har påbörjats. Kärnvärdena; nytänkande, ansvarstagande och välkomnande (NAV) är en sammanfattning av personalpolicyn och syftar till att skapa en gemensam organisationskultur. Bland annat har inspirationsföreläsningar genomförts för cirka 700 medarbetare där varumärke och kärnvärden vävts samman med vikten av att ha ett bra bemötande och en insikt och samsyn kring hur vår kommunikation och vårt bemötande bidrar till en positiv bild av Sollentuna.

Personalförsörjning

Stora pensionsavgångar och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att kom-

Anställda i Sollentuna kommun	2018	2017	2016
Antal anställda	2 807	2 742	2 720
kvinnor (%)	74 %	75 %	75 %
män (%)	26 %	25 %	25 %
Antal tillsvidareanställda	2 412	2 401	2 335
kvinnor	1 817	1 832	1 793
kvinnor deltid (%)	9,6 %	10,0 %	10,4 %
män	595	569	542
män deltid (%)	7,7 %	8,8 %	9,4 %

Anställningsformer m.m.	2018	2017	2016
Antal tidsbegränsade anställningar	394	341	385
Antal timanställda	621	506	640
Antal årsarbetare	2 689	2 631	2 577
Andelen kvinnor i chefsbefattningar av totala antalet chefer (%)	67 %	68,4 %	68,4 %

muner och landsting behöver rekrytera drygt en halv miljon nya medarbetare i välfärden fram till 2023. Sveriges kommuner och landsting konstaterar att glädjande nog finns det ett stort intresse för yrkena inom välfärdssektorn bland ungdomar. Vår utmaning som arbetsgivare är att ta vara på det stora intresset och erbjuda en bra arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling.

Kompetensbristen inom vissa yrkesområden i Stockholms län kvarstår. Den externa personalomsättningen i Sollentuna kommun, det vill säga andel medarbetare som avslutat sin anställning, har minskat något från 15,9 procent år 2017 till 14,8 procent år 2018. Rekryteringsbehovet i kommunen kvarstår då kommunen växer och 10 procent av medarbetarna redan har uppnått eller kommer att uppnå ålder om 65 år under nästkommande femårsperiod.

En arbetsgivarstrategi har antagits under året. Arbetsgivarstrategin ska ha en direkt påverkan hur kommunen arbetar vidare med att stärka arbetsgivarvarmärket och säkra kompetensförsörjningen. Utifrån strategin har en kommunikationsplan tagits fram och olika aktiviteter har genomförts. I workshops

och fokusgrupper har medarbetare arbetat med vad som utmärker Sollentuna kommun som arbetsgivare.

Kommunen arbetar efter en gemensam arbetsprocess för strategisk kompetensförsörjning. I förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner tydliggörs hur omvärld och framtid påverkar behovet av kompetens. Planen mynnar ut i aktiviteter som ska genomföras för att åtgärda och säkra kompetensbehovet nu och framöver.

Introduktion

Både medarbetare och chefer erbjuds en kommunövergripande introduktionsdag två gånger per år där syftet är att ge en generell bild av kommunens uppdrag och verksamhet. Den introduktion av chefer som personalavdelningen ansvarar för kompletteras med individuella möten för att bättre anpassa introduktionen till chefens behov.

Ledarutveckling

Forskningen visar att ett gott ledarskap har stor betydelse för både arbetsmiljön och verksamhetens effektivitet. För att kommunens chefer ska kunna leva upp till de krav och förväntningar som ställs på dem erbjuder kommunen ett

flertal utbildningar, både för nya och erfarna chefer.

Under 2018 genomfördes en omgång av kommunens ledarutvecklingsprogram med 20 deltagare och ytterligare en omgång startades upp under hösten med 14 deltagare. Programmet baserar sig på det transformerande ledarskapet, vilket stödjer medarbetarnas inre motivation och engagemang.

I september anordnades ett chefskonvent för kommunens chefer, konventets tema var Sollentuna kommuns varumärke.

Kommunen har ett mentorprogram i samarbete med fem andra kommuner i nordvästra Stockholm. Det övergripande syftet är lärande, utveckling och ökat erfarenhetsutbyte för chefer. Ytterligare ett samarbete har inletts med andra kommuner där ett gemensamt upplägg för en pilot av kollegial chefshandledning i ledarrollen har tagits fram.

Ledarskapsakademien är ett chefs- och ledarförberedande program som har funnits sedan 2001. Under våren 2018 avslutades en grupp om 15 deltagare. Under året har ett utvecklingsarbete vad gäller programmets form och innehåll gjorts och ett något förnyat samarbete med sex kommuner är etablerat. Utbildningen förbereder deltagarna för chefs- och ledaruppdrag och är också ett sätt att trygga försörjningen av morgondagens chefer och ledare. Andel chefer som internrekryteras är hög, av 19 lediga chefsbefattningar i kommunen år 2018 har 10 tillsatts med internsökande.

Medarbetarutveckling

Medarbetarakademien är ett sätt att ta tillvara kunskaper och utveckla delaktighet på arbetsplatserna. Utbildningen genomförs under två terminer med föreläsningar, diskussioner, övningar och workshops. De 12 deltagarna i årets akademi avslutade sin utbildning i maj 2018. En ny omgång startades upp under hösten med 14 nya deltagare.

Utbildning i workflow har genomförts vid sammanlagt sju tillfällen. Utbildningen syftar till att öka möj-

ligheten till ett hållbart och effektivt arbetssätt.

Jämställdhet och mångfald

Personalavdelningen har under året tagit fram tillämpningsanvisningar gällande diskriminering och haft workshops med förvaltningarna kring aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen. Den genomförda lönekartläggningen visade inte några strukturella skillnader mellan kvinnor och mäns löner.

Under året har en JÄMIX mätning genomförts. JÄMIX är ett index som mäter jämställdhet utifrån nio nyckeltal. Sollentuna har ett index på 110, den bästa kommunen som genomför mätningen ligger på index 130.

Löneöversyn

Personalavdelningen har under året tagit fram tillämpningsanvisningar gällande lönepolitik samt reviderat de centrala lönepåverkande faktorerna. Centrala löneavtal och kommunens lönepolitik utgör grunden för löneöversynen. Det lokala löneöversynsarbetet följer en fastställd process för att säkerställa individuell och differentierad lön. I lönesamtalet får medarbetaren en återkoppling på hur löneutfallet kopplas till prestationen i relation till uppsatta mål och gällande lönepåverkande faktorer.

Utfallet av löneöversynen i Sollentuna kommun 2018 blev en genomsnittlig ökning med 2,4 procent.

Arbetsmiljö och hälsa

Hälsofrämjande arbete

Under 2018 var det 48 procent av medarbetarna som använde kommunens friskvårdsbidrag, vilket är samma nivå som 2017. Under hösten 2018 anordnades en tävling för kommunens medarbetare där 10 extra friskvårdsbidrag lottades ut.

Kommunen erbjuder medarbetare som fyllt 63 år minskad sysselsättningsgrad med bibehållen pensionsinbetalning. Under år 2018 är det 42 anställda som använt denna förmån.

Internservice, som driver gymmet i kommunhuset, har regelbundet under året ordnat olika motionspass samt samlat medarbetare till löpträning.

Hälsoundersökning för anställda som under året fyller 56, 60 eller 64 år har erbjudits vid fyra tillfällen och 63 medarbetare utnyttjade erbjudandet.

Arbetsmiljöarbete

Tillämpningsanvisningar för arbetsmiljöarbete, kränkande särbehandling och diskriminering har tagits fram och implementerats.

Under året har kommunens utbildning i arbetsmiljö genomförts vid två tillfällen med totalt 14 chefer och 4 skyddsombud.

Ett pilotprojekt med kontinuerlig uppföljning av trivsel har genomförts. Utvärdering pågår och beslut om fortsatta åtgärder kommer tas under 2019.

I KIA, kommunens incidentrapporteringsystem där medarbetare anmäler arbetsskador och tillbud, har under året 674 händelser rapporterats. 192 olycksfall, 250 tillbud, 25 riskobservationer och 10 färdolycksfall. Övriga händelser berör egendom/säkerhet samt elever och förskolebarn. Ansvarig chef får meddelande om anmälan och ansvarar för att utredning sker, att åtgärder utförs för att undvika att händelsen inträffar igen samt att följa upp så att utredning och åtgärder haft önskad effekt.

Sollentuna kommun var en av fyra offentliga arbetsgivare som nominerades till "Guldspilen", ett pris till arbetsgivare som arbetar för en hållbar organisation.

Sjukfrånvaro

År 2017 var den genomsnittliga sjukfrånvaron i Sveriges samtliga kommuner 6,7 procent och andelen sjukfrånvaro 60 dagar eller längre var 46,8 procent, enligt SKL:s redovisning för 2017.

Den totala sjukfrånvaron i Sollentuna kommun år 2018 uppgår till 5,5 procent vilket är oförändrat jämfört med 2017. Både kvinnor och mäns sjukfrånvaro har ökat marginellt. Sjukfrånvaron

har ökat i åldersgruppen 30–49 år och minskat i åldersgruppen 50 år och äldre. Andelen längre sjukfrånvaro (60 dagar eller längre) har under samma period minskat från 32 procent till 30,9 procent.

Sollentuna kommun arbetar regelbundet med insatser som stödjer cheferna i deras rehabiliteringsarbete i form av utbildning i rehabiliteringsprocessen, möten och planeringar tillsammans med medarbetare. Cheferna uppmuntras att söka medel från AFA och Försäkringskassan till rehabiliteringsåtgärder. Ansökningarna till AFA har fortsatt att öka under 2018. Den 1 juli 2018 infördes en ny lagstiftning om arbetsgivarens skyldighet att upprätta plan för återgång i arbete.

Samverkan med fackliga organisationer

Målet med avtalet är ett samverkanssystem som stödjer verksamhetens utveckling, effektivitet, service och kvalitet samt medverkar till att kom-

Sjukfrånvaro (%)	2018	2017	2016
Sjukfrånvaro – andel av totalt arbetad tid	5,5	5,5	5,6
Sjukfrånvaro 60 dagar eller längre – andel av den totala sjukfrånvaron	30,9	32,0	34,4
Sjukfrånvaro för kvinnor – andel av totalt arbetad tid för kvinnor	6,1	6,0	6,2
Sjukfrånvaro för män – andel av totalt arbetad tid för män	4,0	3,8	4,2
Sjukfrånvarotid per åldersgrupp – andel av totalt arbetad tid			
29 år och yngre	5,5	5,5	5,4
30–49 år	5,5	5,3	5,1
50 år och äldre	5,5	5,7	6,4

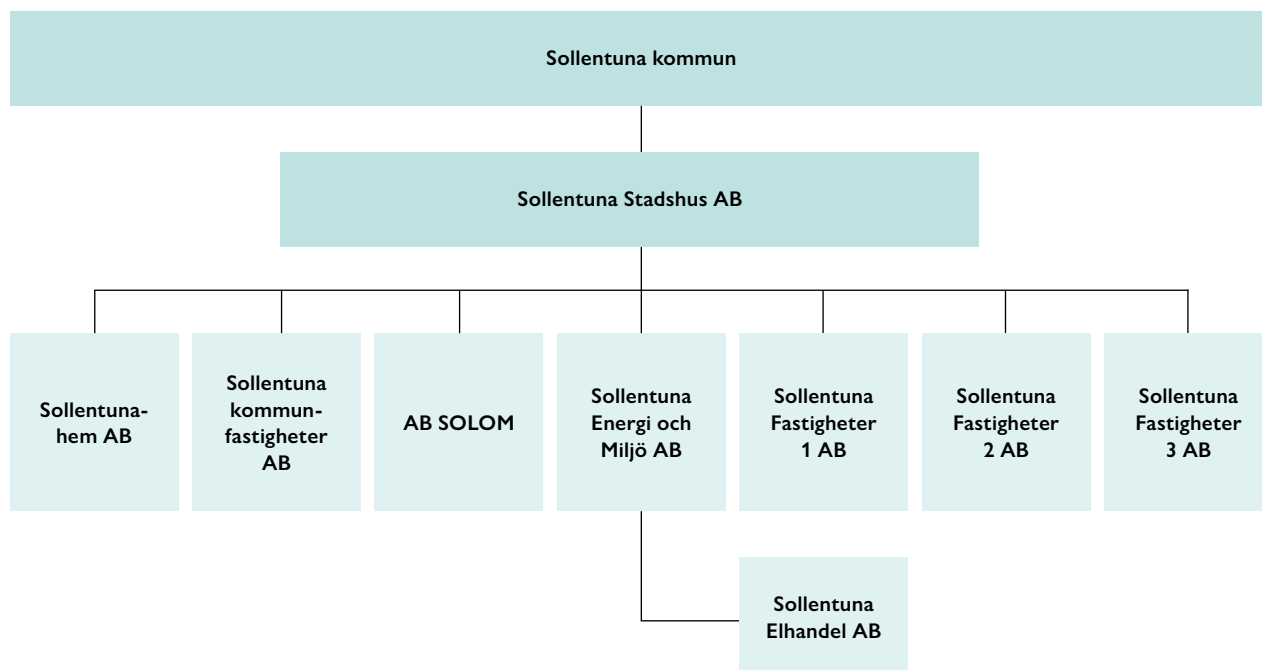
munens arbetsplatser präglas av ett professionellt och engagerat medarbetarskap samt en god arbetsmiljö.

För att utveckla samverkan och höja kvalitén i samverkansarbetet har rekommendationer tagits fram gällande mål, syfte och spelregler. Ett årshjul har upprättats där det framgår när under

året som återkommande verksamhetsrelaterade frågor och arbetsmiljöfrågor tas upp.

I centrala samverkansgruppen har gruppen arbetat fram tydliga mål som följs upp årligen. Utbildning i samverkan för chefer och medarbetare har genomförts vid två tillfällen under året.

16. Bolagen

SOLLENTUNA KOMMUN HAR strukturerat samtliga helägda aktiebolag i en bolagskoncern. Sollentuna Stadshus AB är moderbolag och dotterbolagen är, Sollentunahem AB, Sollentuna Kommunfastigheter AB, AB SOLOM, Sollentuna Energi och Miljö AB, Sollentunafastigheter 1 AB, Sollentunafastigheter 2 AB och Sollentunafastigheter 3 AB.

Genom moderbolaget, Sollentuna Stadshus AB, utövas den operativa ägarstyrningen. Det innebär bland annat att samordna verksamheten i koncernen med syfte att uppnå ett optimalt resursutnyttjande samt att genom ekonomisk styrning utifrån ett helhetsperspektiv säkra det kommunala uppdraget för medborgarna i Sollentuna kommun.

Under året har en fission av AB Sollentunahem genomförts, där det gamla bolagets tillgångar och skulder delades upp mellan fem bolag Sollentunahem AB, Sollentunafastigheter 1 AB, Sollentunafastigheter 2 AB, Sollentunafastigheter 3 AB och Sollentuna Kommunfastigheter AB. Detta enligt

den delningsplan som beslutades i maj/juni 2017 och som slutligen godkändes av Bolagsverket i augusti 2018.

Bolagen Sollentunahem AB och de tre bolagen Sollentunafastigheter 1–3 AB förvaltar fastigheter huvudsakligen innehållande bostäder. Sollentuna Kommunfastigheter förvaltar verksamhetsfastigheter.

Sollentuna Energi och Miljö AB ansvarar tillsammans med dotterbolaget Sollentuna Elhandel AB för att inköpa, producera och distribuera energi, bedriva elhandel, bedriva fjärrvärmeverksamhet, bedriva verksamhet för vattenförsörjning och avlopp, anlägga och underhålla ledningssystem samt tillhandahålla bredbandstjänster. Bolaget ska också ombesörja renhållningsverksamhet och transporttjänster åt kommunen.

AB SOLOM bedriver verksamhet inom äldreomsorg och tillhandahåller stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

I koncernredovisningen ingår förutom Sollentuna kommun och bolag-

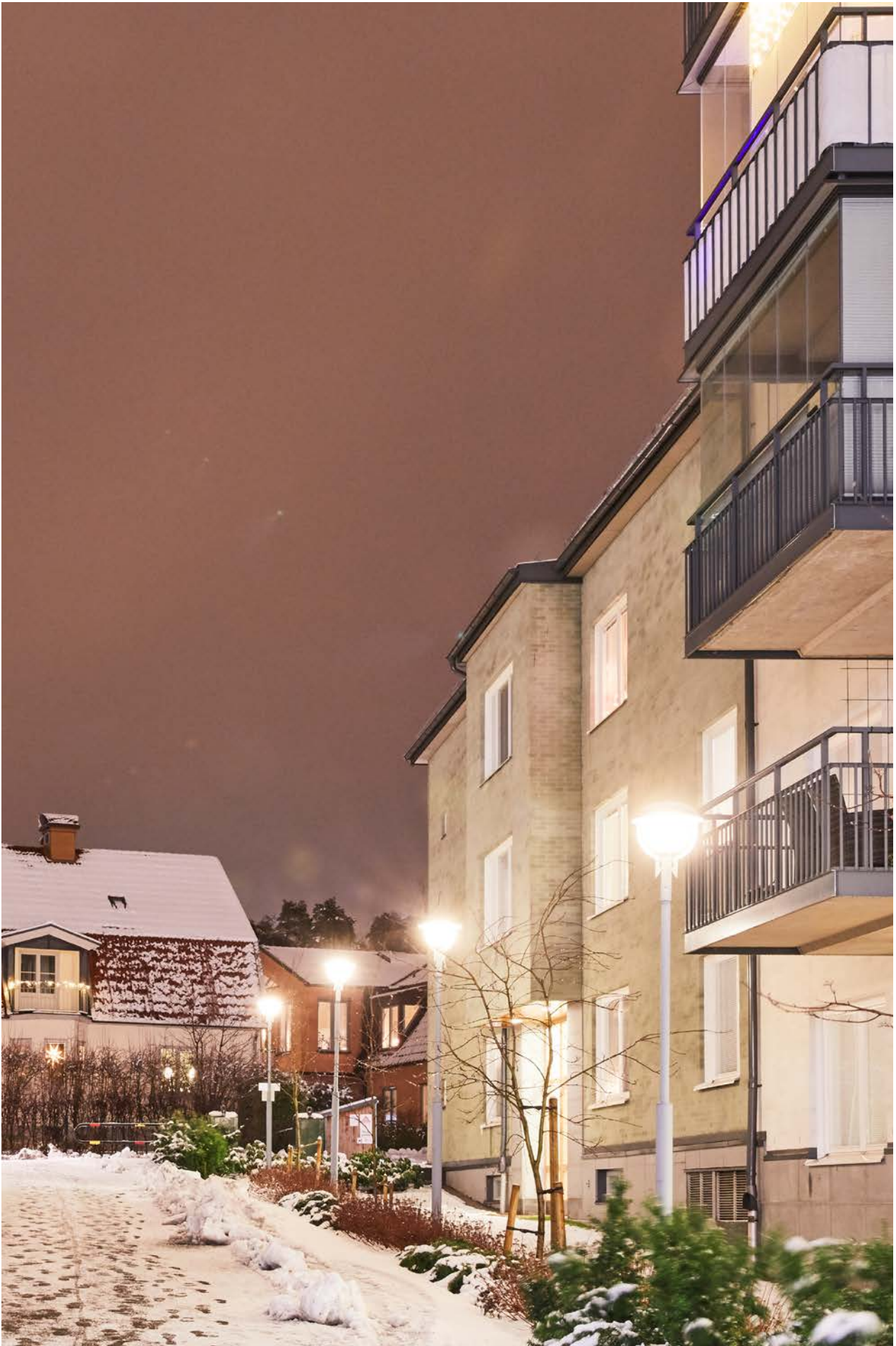
skoncern även kommunalförbundet Brandkåren Attunda där Sollentunas ägarandel enligt förbundsordningen är 21,5 procent. Kommunal förbundet svarar för räddningstjänsten i de sex medlemskommunerna (Järfälla, Knivsta, Sigtuna, Sollentuna, Upplands-Bro och Upplands-Väsby).

Utöver de bolag som sammanförts i koncernredovisningen har kommunen ägarengagemang i SÖRAB, AB Världus samt Stockholmsregionens Försäkrings AB. Kommunen är medlem i Kommuninvest ekonomiska förening. För kommunens mindre innehav hänvisas till not 14.

Kommunen är också delägare i kommunalförbunden Norrvatten och Käppala.

Framtidsutsikter

Sollentunahem AB och Sollentuna Energi och Miljö AB ska drivas affärsmässigt och uppnå marknadsmässiga resultat som möjliggör både konsolidering av bolagen och utdelning till äga-

ren. Sollentuna Stadshus AB beslutar om koncernbidrag.

Både Sollentunahem AB och Sollentuna Energi och Miljö AB är ekonomiskt stabila företag och bedöms kunna drivas så att bolagens resultat tillåter såväl konsolidering av bolagen som en utdelning till ägaren. De övriga fastighetsbolagen är ekonomiskt stabila företag

Sollentunafastigheter 1 AB, Sollentunafastigheter 2 AB och Sollentunafastigheter 3 AB som enligt fullmäktiges beslut ska avyttras, för att frigöra medel för investeringar inom Kommunkoncernen. Bolagen ska drivas affärsmässigt.

Sollentuna Kommunfastigheter AB ska ha en långsiktigt hållbar lönsamhetsnivå och driva verksamheten utan kapitaltillskott.

AB SOLOM ska enligt ägarens direktiv hålla en långsiktigt hållbar lönsamhetsnivå och driva verksamheten utan behov av kapitaltillskott från Sollentuna kommun. Det betyder att över tid ska verksamheten bära sina kostnader och att enstaka års resultat kan variera över och under ett nollresultat.

AB SOLOM har en mer utsatt position rent ekonomiskt och når inte fram till de krav ägaren ställt på bolaget. Bolaget erhåller koncernbidrag och har påbörjat ett arbete för att långsiktigt balansera verksamhetens intäkter och kostnader inför kommande år.

SOLLENTUNA STADSHUS AB

Koncernen Sollentuna Stadshus AB redovisar ett resultat på 172 miljoner kronor innan skatt (190 mkr) belopp inom parentes avser föregående år. Koncernens egna kapital uppgår till 2 780 miljoner kronor (2 670 mkr), vilket innebär en soliditet på 47 procent.

SOLLENTUNAHEM AB

Ekonomi

Sollentunahem AB redovisar ett positivt resultat före skatt och bokslutsdispositioner på 54 miljoner kronor.

Sollentunahem AB redovisar ett eget kapital på 845 miljoner kronor inklusive obeskattade reserver minus avdrag för skatt. Bolagets soliditet uppgår till 38 procent. Sollentunahem AB:s låneskuld uppgår till 1,3 miljarder kronor och årets räntekostnader är 16 miljoner kronor.

Fastighetsbeståndets verkliga värde motsvaras av fastigheternas marknadsvärde. De externa värderingar som har utförts per 31 december 2018 har omfattat bolagets samtliga fastigheter. Fastigheternas verkliga värde har fastställts till 5,9 miljarder kronor.

Fastigheternas motsvarande bokförda värde uppgår till cirka 1,9 miljarder kronor. Utifrån denna värdering bedöms Sollentunahem AB:s fastigheters marknadsvärde överstiga de bokförda värdena med totalt cirka 4,0 miljarder kronor. Samtliga fastigheter är fullvärdesförsäkrade.

Måluppfyllelse

Enligt ägardirektiv ska bolaget arbeta mer aktivt med utveckling av hyresrät-

ten och inta en ledande roll i arbetet för bättre boendemiljöer.

Enligt de nya ägardirektiven ska Sollentunahem AB bygga 1 500 nya hyresrätter till och med år 2024.

På 2018 års resultat har AB Sollentunahems styrelse föreslagit en utdelning om 5,2 miljoner kronor till ägaren. Den föreslagna utdelningen ligger inom gränsen för tillåten utdelning enligt lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Kvalitet/Nyckeltal

Enligt Företagspolicy för Sollentuna kommuns bolagskoncern ska uppnådd kvalitet i verksamheten mätas årligen och redovisas med hjälp av nyckeltal. Bolagen ska årligen redovisa tre koncerngemensamma nyckeltal (hälsomål, nöjd-kund-index och nöjd-medarbetar-index) och tre branschspecifika nyckeltal.

Sollentunahem AB har under året genomfört mätningar av de koncerngemensamma och branschspecifika kvalitetsindikatorerna och redovisar nyckeltalen enligt nedan.

Viktiga händelser

Framtidsutsikter

Förutsättningarna för Sollentunahem AB i ett framtidsperspektiv bedöms som mycket positiva. Den allmänna efterfrågan på bostäder i storstadsregionerna är stor och inget tyder på att den kommer att minska inom överskådlig tid. Efterfrågan på nybyggnation är dock begränsad till följd av det högre

Nyckeltal	Mål	Utfall
Sjukfrånvaro	<4%	2,25%
Nöjd-kund-index	68	65
Nöjd-medarbetar-index	77–80	74
Antal nyproducerade lägenheter	100–200	0
Direktavkastning på marknadsvärde (%)	4,0	2,7
Resultat efter skatt i förhållande till omsättning	10	11
Soliditet (%)	20	38

hyresläget, men oavsett konjunktur är det viktigt att bygga för en framtida variation i beståndet.

På marknaden finns för närvarande en försiktighet när det gäller byggnation av bostadsrätter, då efterfrågan på dessa minskat till följd av beslut om amorteringskrav och eventuella ytterligare åtgärder för att dämpa utlåningen. Detta borde gynna hyresmarknaden, så länge hyresnivån hålls på en sund nivå.

Räntenivån anses ha nått sin botten, så också för Sollentunahem AB. De nya reglerna för begränsade ränteavdrag som införts 2019 kan komma att påverka fastighetsbolagens lönsamhet. Hur finansieringen av kommande nyproduktion löses blir därför extra viktigt för bolaget och kommunkoncernen där samarbete och gemensam strategi blir avgörande.

Inom vissa yrkesgrupper har det blivit allt svårare att rekrytera och behålla kompetent personal. För att möta utmaningen arbetas det aktivt med att stärka varumärket för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Sollentunafastigheter 1 AB, Sollentunafastigheter 2 AB, och Sollentunafastigheter 3 AB

Föreslagen utdelning från bolagen är huvudsakligen utdelning enligt § 5 i Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, som ska användas till åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning.

(Mkr)	Resultat	Utdelning
Sollentunafastigheter 1 AB	8	1
Sollentunafastigheter 2 AB	11	1
Sollentunafastigheter 3 AB (inkl fastighetsförsäljning)	27	6

Sollentunafastigheter 3 AB har under året sålt en fastighet med 12 lägenheter till en bostadsrättsförening.

Fastighetsbeståndets verkliga värde motsvaras av fastigheternas marknadsvärde. De externa värderingar som har utförts per 31 december 2018 har omfattat bolagens samtliga fastigheter. Fastigheternas verkliga värde har fastställts till 2,8 miljarder kronor. Fastigheternas motsvarande bokförda värde uppgår till 0,8 miljarder kronor

Sollentuna Kommunfastigheter AB

Sollentuna Kommunfastigheter AB:s uppgift är att tillhandahålla lokaler i Sollentuna kommun för kommunala verksamheter.

Årets resultat före skatt och bokslutsdispositioner uppgår till 28 miljoner kronor Bolaget redovisar ett eget kapital på 994 miljoner kronor inklusive obeskattade reserver minus avdrag för skatt. Bolagets soliditet uppgår till 92 procent. Bolaget har inga lån.

Sollentuna Kommunfastigheter AB har vid årsskiftet 15 fastigheter med totalt 168 lokaler och 481 lägenheter. 207 lägenheter i 3 fastigheter uthyrs till Sollentunahem AB genom ett blockuthyrningsavtal. Sollentuna kommun hyr 63 % av bolagets lokaler.

Fastigheterna har värderats per 2018-12-31. Fastigheterna bedöms ha ett marknadsvärde på 2,2 miljarder kronor. Fastigheternas bokförda värde uppgår till 1,0 miljard kronor.

Bolaget har påbörjat ett arbete med att ta fram relevanta nyckeltal.

seom

SOLLENTUNA ENERGI & MILJÖ

SOLLENTUNA ENERGI OCH MILJÖ AB

Ekonomi

Koncernen Sollentuna Energi och Miljö AB redovisar ett resultat för koncernen före bokslutsdispositioner och skatt på 87 miljoner kronor (97 mkr). Omsättningen för koncernen Sollentuna Energi och Miljö AB uppgick 2018 till 751 miljoner kronor (693 mkr). Resultatet för verksamheterna VA och Avfall som ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen redovisas i bolagets omsättning.

Koncernen Sollentuna Energi och Miljö AB redovisar ett eget kapital på 646 miljoner kronor (608 mkr) och en soliditet på 36 procent (40 procent). Över- och underskott för VA- och avfallsverksamheterna redovisas som skuld eller fordran och påverkar därmed inte det egna kapitalet.

Exploateringsstakten i bolaget har varit fortsatt hög vilket skapat hög arbetsbelastning och stora investeringsvolymer som för 2018 uppgick till 278 miljoner kronor.

Uppfyllelse av ägardirektiv

Sollentuna Energi och Miljö AB har lämnat ett koncernbidrag på 36 miljoner kronor i enlighet med ägarens önskemål. Bolaget har bedrivit verksamheten enligt ägarens direktiv.

Kvalitet/Nyckeltal

Enligt Företagspolicy för Sollentuna kommuns bolagskoncern ska uppnådd kvalitet i verksamheten mätas årligen och redovisas med hjälp av nyckeltal. Bolagen ska årligen redovisa tre koncerngemensamma nyckeltal (hälsomål, nöjd-kund-index och nöjd-medarbetar-index) och tre branschspecifika nyckeltal.

Koncernen Sollentuna Energi och Miljö AB har under året genomfört mätningar av de koncerngemensamma och branschspecifika kvalitetsindikatorerna och redovisar nyckeltalen som följer nedan.

Viktiga händelser

Under 2018 har den närmare 2 km långa tunnel som avleder dagvatten från de centrala delarna av Sollentuna till Edsviken rensats från slam. Det har varit ett mycket stort arbete. I samband med projektet har även investeringar genomförts för att minska sedimenteringen av slam, samt underlätta kommande rensningar.

Sollentuna Energi och Miljö AB äger 15% av Brista 2. Det är ett avfallseldat kraftvärmeverk som ägs tillsammans med Stockholm Exergi AB. Under 2018 har verket levererat sammanlagt 75,3 (79,4) GWh värme till Sollentunas nät. Det är sämre än budgeterat vilket framförallt berodde på ett par längre oplanerade driftstopp.

Det förnyelsearbete som påbörjats för ett par år sedan med att göra Stadsnätet mer robust har fortsatt och bolaget har erhållit ett företagscertifikat för Robust Fiber. Förändringen innebär en säkrare driftsmiljö och ett större utbud av tjänster. Bland annat har tjänster som erbjuder högre hastigheter i nätet lanserats. Efterfrågan av anslutningar till Stadsnätet har ökat kraftigt och under året har 1 021 (916) nya fastigheter anslutits.

Under 2018 har exploateringen i Väsjöområdet fortsatt och pågår i ett flertal av de planerade delområdena. Under 2018 har även det första delområdet i Södersätra avslutats. Detta är endast starten på en utbyggnad som kommer pågå under många år och beröra alla affärsområden. Samtidigt fortsätter exploateringsnivån att vara hög även inom andra delar av kommunen.

Framtidsutsikter

Väsjöområdet är stort och omfattar ett flertal olika delområden och detaljplaner. Sollentuna Energi och Miljö AB ska förse området med el, vatten och stadsnät. Utbyggnaden ska i stor utsträckning ske under de kommande fem åren. Investeringarna beräknas uppgå till över 800 miljoner kronor. Det kommer att bli början på en mycket stor investeringsutgift där intäkterna kommer först senare, i samband med att bostadsbyggelsen börjar färdigställas.

På elmarknaden fortsätter många att byta elleverantör. Sollentuna Elhandel AB erbjuder alla kunder vattenkraftproducerad el samt ”bra miljöväl”, enligt Naturskyddsföreningens kriterier. En genomgripande förändring av nuvarande elmarknadsmodell håller på att ta form. Den föreslagna förändringen innebär bland annat att elhandelsbolagen ska fakturera sina kunder, även för elnätsavgifter. Nya reglerna kommer att gälla från 2021 och planeringen för förändring kommer att påbörjas.

Nyckeltal	Mål	Utfall
Sjukfrånvaro	< 3,5%	2,7%
Nöjd-kund-index	73	71
Nöjd-medarbetar-index	68	72
Elnät SAIF ¹⁾ (stycken)	< 0,3	0,084
Elnät SAIDI ²⁾ (minuter)	< 9,0	8,9
Antal stopp (vatten)	< 25	21
Avkastning på totalt kapital (%)	9,0	5,7
Soliditet (%)	30–40	36

¹⁾ Summa kundavbrott/summa anslutna kunder

²⁾ Summa kundavbrottstid i minuter/summa anslutna kunder

AB SOLOM

Ekonomi

AB SOLOM redovisar ett negativt resultat innan skatt och bokslutsdispositioner på –38 miljoner kronor (–17 mkr). Bolaget har erhållit ett koncernbidrag på 35 miljoner kronor (12 mkr). Bolagets egna kapital uppgår till 37 miljoner kronor. Försämringen i resultatet hänförs sig främst till övertaganden av verksamheter, fler tomtplatser, uteblivna uppräknings av ersättningar, högre bemanning och högre kostnad för inhyrd legitimerad personal.

Bolaget har fortsatta utmaningar med att öka effektiviteten och lönsamheten inom hemtjänstområdet. Ett stort utvecklings- och effektiviseringsarbete inom hemtjänsten har fortsatt under året. Debiteringsgraden inom hemtjänsten har förbättrats men bolaget har ännu inte nått sitt mål.

Det egna kapitalet uppgår till 37 miljoner kronor (40 miljoner kronor) inklusive obesattade reserver minus avdrag för skatt. Bolagets soliditet uppgår till 36 procent (41 procent).

Uppfyllelse av ägardirektiven

AB SOLOM säkerställer den kommunala driftkompetensen och bedriver sin verksamhet med koncernnytt och kommuninvånarnas bästa för ögonen, utifrån direkta ägardirektiv och kommunövergripande policys och riktlinjer. Bolaget kan av rationella, praktiska eller stabilitetsskäl ta direktuppdrag från kommunen, för att säkerställa att Sollentuna kommuns invånares behov av vård, omsorg och stöd tillgodoses. AB SOLOM är också kommunens utvecklingsresurs inom vård och omsorg.

Kvalitet/Nyckeltal

Enligt Företagspolicy för Sollentuna kommuns bolagskoncern ska uppnådd kvalitet i verksamheten mätas årligen och redovisas med hjälp av nyckeltal. Bolagen ska årligen redovisa tre koncerngemensamma nyckeltal (hälsomål, nöjd-kund-index och nöjd-medarbetar-index) och tre branschspecifika nyckeltal.

AB SOLOM har under året genomfört mätningar av de koncerngemensamma och branschspecifika kvalitetsindikatorerna och redovisar nyckeltalen som följer nedan.

Bolaget har beslutat att istället för årliga medarbetarundersökningar använda sig av kvartalsvis ”temperaturmätningar”. Den första mätningen enligt det nya arbets sättet gjordes i januari 2019. Under 2018 gjordes ingen mätning.

Viktiga händelser

Bolaget har beviljats tillstånd från IVO, 6 tillstånd gällande daglig verksamhet och 14 tillstånd gällande boende inom LSS. Två tillståndsansökningar inom LSS fick avslag (Stupvägen, Lantgårdsvägen) på grund av lokal/hyresavtalsfrågor.

Bolaget har även erhållit tillstånd för SoL verksamheter från IVO, 4 beviljade tillstånd för särskilt boende och 2 för dagverksamheter.

I takt med att tillstånden beviljats har bolaget formellt tagit över ansvaret från kommunen för dessa verksamheter.

Beviljade tillstånd ger bolaget ett huvudmannaskap, större inflytande över verksamheterna samt möjligheter till försäljning av överkapacitet.

Vissa engångsposter i samband med övertagande av avtal har belastat resultatet 2018. Under året har effektiviseringsarbeten inom valfrihetssystemet för bostad med särskild service enligt LSS fortsatt för att möta de försämrade ersättningsnivåerna inom LSS (-20 %) som infördes september 2017.

Framtidsutsikter

Bolaget agerar på en begränsad marknad så väl geografiskt som tjänstemässigt. Detta håller förvisso bolagets riskexponering på en förhållandevis låg nivå, men begränsar samtidigt möjligheterna till riskspridning och flexibilitet.

Medarbetare, bolagets verksamhet och framgång vilar på ett kontinuerligt tillflöde av kompetent personal. Förmågan att attrahera framtida personal inom vård och omsorg är avgörande för verksamheten. Ökade krav på formell kompetens i bolaget och branschen kan ytterligare försvåra kompetensförsörjningen. I dagsläget är det svårigheter i kompetensförsörjningen inom sjuksköterskeområdet och övrig legitimerad vårdpersonal. Behov av inhyrning på

grund av svårigheter att rekrytera är en ständig riskfaktor.

Kunder, delar av bolagets verksamheter verkar inom Lagen om Valfrihetssystem (LOV). Bolaget saknar här helt garantier för variationer i volym och är således beroende av att bibehålla attraktionskraften jämfört med konkurrenter.

Konkurrenter, omsorgsbranschen är avreglerad och konkurrensen är inom de flesta av bolagets verksamheter stor. Förmågan att möta behov hos såväl beställarorganisationer, individuella kunder som andra intressenter är vital för att ha kvar nuvarande volymer.

Framtida upphandlingar av bolagets och kommunens boenden inom äldreomsorg och funktionsnedsättning utgör en avsevärd risk för bolagets förmåga att bibehålla aktuell nivå på omsättning.

Försäljning av kompetens och överkapacitet i närområdena förväntas få ökat fokus under 2019. Bolaget jobbar hårt med att maximera beläggningen i samtliga verksamheter och utnyttja möjligheten att sälja överkapacitet i de verksamheter där sådan potential finns. Dessa möjligheter ökar också i takt med att bolaget, genom tillstånd från IVO, fått huvudmannaskap för ett ökande antal verksamheter.

Fortsatt ökad debiteringsgrad i hemtjänsten förväntas under 2019. Dock är steget till positivt resultat inom hemtjänsten långt. Bolaget har tecknat avtal med Vårdstyrkan i Stockholm AB om överlåtelse av bolagets hemtjänstverksamhet i Norrviken, Rotebro och Viby. Överlåtelse skedde den 11 mars 2019.

Beslut har tagits om avveckling av helgboendet Oasen, då IVO inte beviljat tillstånd för utökning av antal platser från 4 till 6 och verksamheten blir permanent olönsam. Avveckling av verksamheten skedde i januari 2019.

Nyckeltal	Mål	Utfall
Sjukfrånvaro	6,0%	6,32%
Nöjd-kund-index	–	–
Nöjd-medarbetar-index (januari 2019)	70	81
Antal allvarliga avvikelser	0	11
Debiteringsgrad Hemtjänsten (%)	72	68
Beläggningsgrad Särskilt boende (%)	97	92
Soliditet (%)	25–50	36

Nämndernas verksamhet 2018

I detta avsnitt redovisas de olika nämndernas verksamhet för 2018 i en förkortad version. Det som lyfts fram är "Viktiga händelser under året" samt nämndernas "Måluppfyllelse". Nämnderna har lämnat fullständiga Verksamhetsberättelser där årets verksamhet beskrivs på ett mer detaljerat sätt.

I. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är fullmäktiges verkställande organ och ansvarar för att leda och samordna kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen har också uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs av såväl nämnder som kommunägda bolag. En särskild uppgift för styrelsen är att bereda ärenden till fullmäktige samt ha hand om den ekonomiska förvaltningen. Kommunstyrelsen svarar bland annat för kommunens plan- och exploateringsverksamhet, central upphandlingsfunktion, kontaktcenter, kommunövergripande utvecklingsarbete inom olika områden samt den kommun interna administrationen. Kommunstyrelsen är arkivmyndighet och krisledningsnämnd. I kommunstyrelsens budget hanteras också fullmäktige och kommunens revisorer samt valnämnden.

Måluppfyllelse

- Service, tillgänglighet och dialog för nöjda invånare
- Miljö- och klimatpåverkan från kommunens verksamheter ska minska
- Det självklara valet av arbetsplats
- Ordning och reda för effektiv verksamhet med hög kvalitet
- Enklare vardag för medarbetare och chefer

ÅRETS MÅLUPPFYLLELSE ÄR till stor del god. Av fem nämndmål är två uppfyllda och tre delvis uppfyllda. Målet ”Service, tillgänglighet och dialog för nöjda invånare” bedöms uppfyllt för året. Exempel på aktiviteter som genomförts är bland annat en förstudie för att utveckla en ny extern webb 2019. Kontaktcenter har arbetat med att förbättra och utveckla servicen till kommunens invånare.

Målet ”Miljö- och klimatpåverkan från kommunens verksamheter ska minska” bedöms som delvis uppfyllt på grund av att antalet åtgärder i handlingsplanen för kommunens miljöarbete inte uppnått målvärdet. Exempel på miljöåtgärder som har genomförts under året är till exempel energieffektiviseringsåtgärder i lokaler. 3,5 km cykelbanor har byggts och flera andra satsningar på ökat cyklande har gjorts. Utbyggnaden i området Väsjön har gjorts med hållbarhetskrav. Miljökrav har ställts i flera upphandlingar av såväl produkter som tjänster. Kommunens tjänsteresor med flyg har minskat.

Läsanvisning

- = Målet är uppfyllt
- = Målet är delvis uppfyllt
- = Målet är inte uppfyllt
- = Målet inte bedömt

Dessutom har kommunen arrangerat flera välbesökta event och seminarier för kommuninvånare, bland annat på temat solel.

Målet ”Det självklara valet av arbetsplats” har bedömts som delvis uppfyllt då det är ett flerårigt mål där samtliga indikatorer ska inhämta utfall från kommunens kommande medarbetarundersökning, som genomförs våren 2019. För målet ”Enklare vardag för medarbetare och chefer” pågår ett omfattande arbete att utveckla IT-arbetsmiljön.

Kommunstyrelsen bedömer att målet ”Ordning och reda för effektiv verksamhet med hög kvalitet” har uppfyllts. Bland annat visar politikerenkäter att kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges ledamöter nöjdheter med beslutsunderlag överträffar målsatta nivåer.

Ambitionen att förenkla vardagen för medarbetare och chefer var högt ställda inför 2018. IT-arbetsplatsen skulle förbättras och moderniseras, servicedesk byggas upp, beställningar av olika slag förenklas. Arbete har bedrivits under 2018 och bedöms som delvis uppfyllt, men kommer behöva fortsätta under 2019.

Viktiga händelser och resultat

Projekt Nya Turebergshuset

Projekt Nya Turebergshuset har startats i och med beslutet att kommunhuset ska byggas om. Under 2018 har en förstudie påbörjats som ska ligga till grund för beslut i kommunfullmäktige om ombyggnationen. Under året har stort fokus också legat på att informera och engagera chefer och medarbetare i omställningen mot en aktivtetsbaserad arbetsplats.

Goda resultat i Kommunkompassen

I mitten av maj genomfördes Kommunkompassen i Sollentuna. Kommunkompassen är ett verktyg för att utvärdera den kommunala verksamheten. Resultaten av Kommunkompassen summerar det löpande kvalitetsarbetet och verksamheternas utveckling. Sollentuna kommun genomförde Kommunkompassen för första gången 2015 och fick då totalt 551 poäng. Vid den nya mätningen ökade resultatet till 602 poäng. Kommunen har förbättrats i sex av åtta områden. Sollentuna kommun ansökte hösten 2018 om att bli Sveriges kvalitetskommun 2019. Under våren 2019 kommer besked om kommunen blir nominerad.

Förbättrad invånarservice i kommunhuset

Kontaktcenters entré i kommunhuset utökades under 2018 med lokalen Dialogen för att ytterligare förbättra servicen till kommuninvånarna och för att möjliggöra dialog med kund om mer känsliga ärenden på ett bättre sätt än vad som är möjligt vid entrédiskan.

Implementering av den nya dataskyddsförordningen (GDPR)

Det nya EU-direktivet GDPR började gälla 25 maj. Inför det utbildades medarbetare, chefer och förtroendevalda i de nya reglerna för personuppgiftshantering. Det gjordes en inventering av

kommunens hantering av personuppgifter och personuppgiftsbiträdesavtal, ett dataskyddsombud har tillsatts och ett samordningsnätverk har skapats i kommunen.

Elektronisk handel

Kommunstyrelsen fattade i april beslut om att kommunen ska införa elektronisk handel, det vill säga ett system för hantering av beställningar och fakturor från kommunens leverantörer. Arbetet med att förbereda uppsättande av systemet har påbörjats och beräknas fortgå under 2019. Driftstart beräknas till slutet på 2019.

II. Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för att ta fram kommunens översiktsplan och detaljplaner. Nämnden hanterar även gatukostnadsersättningar samt ansvarar för namnsättning av gator, torg och kommunägda byggnader. Nämnden har rätt att köpa och sälja fastigheter, ingå avtal och nyttjanderätter samt får fatta vissa beslut avseende exploateringsverksamheten.

Måluppfyllelse

- **Närhet till skolor och fritid**
- **Planera för bebyggelse som skapar attraktiv stadsbyggd**
- **Plan- och exploateringsprocessen ska uppfattas som professionell och pålitlig**

ÅRETS NÄMNDMÅL ÄR till stor del uppfyllda, av tre mål bedöms ett som uppfyllt och två som delvis uppfyllda. Nämndens mål "Närhet till skolor och fritid" är uppfyllt. Alla planbesked har utretts för att säkra tillgång till kommunal service där det behövs. Säkra skolvägar och cykelvägnät används för att kommuninvånarna ska uppleva närhet och tillgänglighet till kommunal service.

Målet "Planera för bebyggelse som skapar attraktiv stadsbyggd" bedöms som delvis uppfyllt på grund av att antal inflyttningsklara bostäder inte nått målvärdet. Preliminärt har ca 250 bostäder blivit inflyttningsklara under året medan målsättningen var 500 bostäder.

Målet "Plan- och exploateringsprocessen ska uppfattas som professionell och pålitlig" bedöms som delvis uppfyllt. 14 detaljplaner har antagits under året, flertalet av dessa har varit försenade i förhållande till ursprunglig tidplan. Orsak till det är bland annat att inkomna synpunkter behöver utredas eller att byggherren fått ändrade förutsättningar. Resultatet av byggherrarna Nöjd kund index uppnådde inte målvärdet. Däremot har nöjdheten ökat till 47 procent jämfört med den förra mätningen 2016 på 43 procent.

Viktiga händelser och resultat

Strategisk planering

En ny översiktsplan håller på att tas fram. Översiktsplanen från 2012 har aktualitetsförklarats och gäller fram till en ny plan har tagits fram.

Kommunen har tillsammans med Trafikverket haft ett startmöte angående sydlig entré till Häggviks pendeltågstation och en projektgrupp är tillsatt. Den sydliga pendeltågsentrén är viktig i utvecklingen av kvarteren i Södra Häggvik.

I Edsvik planeras för en strandpromenad som också kommer att fungera som dagvattenreningsanläggning. Till sommaren 2020 kommer Edsbergsparkens besökare att kunna promenera längs den nya strandpromenaden.

En vattendatabas (miljöbarometern) har tagits fram. Det har genomförts en ekosystemtjänstutredning där man tittat på tillgångar och brister av ekosystemtjänster kopplade till vatten och det har tagits fram kommungemensamma riktvärden för halter i dagvatten och länshållningsvatten.

Väsjö-området

Runt Väsjön fortsätter utbyggnaden av den nya stadsdelen. Skogsparkourparken invigdes under året. Muddringen av sjön har slutförts. Syftet med muddringen var att öka klarvattenytorna för att gynna en mer variationsrik miljö för växter och djur. Väsjöprojektet har under 2018 blivit medlemmar i forskningsprojektet MIMIC som handlar om bygglogistik. Ett logistikcentrum ska införas under 2019. Det innehåller ett gemensamt leveransplaneringssystem för alla entreprenörer och byggherrar i området som ska effektivisera tid och platsbokning för leveranser av byggmaterial.

III. Barn- och ungdomsnämnden

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för förskoleverksamhet, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola samt fritidsgårdsverksamhet för ungdomar 13–15 år i Sollentuna.

Måluppfyllelse

- Alla elevers och skolors resultat ska förbättras.
- Barn och elever ska möta en verksamhet med hög pedagogisk kvalitet
- Sollentunas barn och elever ska uppleva trygghet i verksamheten
- Minskad miljöpåverkan i den kommunala verksamheten
- Effektiv resursanvändning
- Stärkt tillgänglighet genom digital kommunikation och service

ÅRETS NÄMNDMÅL ÄR i huvudsak uppfyllda, av sex mål bedöms fyra som uppfyllda. Målet ”Alla elevers och skolors resultat ska förbättras” är delvis uppfyllt på grund av att de högt satta målvärdena på indikatorerna inte har uppnåtts. Jämfört med resultatet 2017 ökar utfallet eller är samma för flertalet indikatorer.

”Barn och elever ska möta en verksamhet med hög pedagogisk kvalitet” bedöms uppfyllt eftersom Sollentunas skolor visar höga och stabila resultat.

Det andra målet som bedöms som delvis uppfyllt är ”Sollentunas barn och elever ska uppleva trygghet i verksamheten”. Orsaken är att brukarundersökningen för förskolan inte ökade till målvärdet. Resultatet är detsamma som tidigare års mätningar, det vill säga 95 procent. Andelen elever som upplever sig mobbade i de kommunala grundskolorna ökade med 0,5 procentenheter. Andelen elever som trivs har dock inte minskat jämfört med tidigare år utan ligger kvar på 96 procent.

Målet ”Minskad miljöpåverkan i de kommunala verksamheterna” är uppfyllt. Exempelvis har ett arbete med kemikalieplaner på förskolorna genomförts. Det handlar bland annat om att minska användning av plastartiklar som kan innehålla farliga ämnen. Totalt källsorterar 26 skolor och förskolor av 39 stycken. Målvärdet

för mängden matsvinn per person uppnås helt för skolor med elever i förskoleklass till och med årskurs 3.

Målet ”Effektiv resursanvändning” uppfylls helt under året. Nämnden redovisar ett överskott om 11,3 miljoner kronor jämfört med budget. Överskottet beror till största delen på färre antal barn inom förskola och fritidshem. Andelen årsarbetare i de kommunala förskolorna och fritidshemmen är uppfyllt. Andelen personal i de kommunala skolorna med adekvat pedagogisk högskoleexamen är uppfyllt med 83 procent, en ökning med 1 procentenhet mot föregående år.

”Stärkt tillgänglighet genom digital kommunikation och service” uppfylls genom att kommunikation med elever och vårdnadshavare sker i den gemensamma skolplattformen. Under läsåret har varje skola haft representanter som utbildats i skolplattformen för både förskola och skola. Utbildning för fritidshemmets användare har genomförts.

Viktiga händelser och resultat

Goda skolresultat i verksamheterna

Sollentunas skolor visar höga och stabila resultat och SKL ger i år Sollentunas kommunala skolor plats 19 av 290 i en ranking av det sammanvägda resultatet i grundskolan. Det är en förbättring jämfört med föregående år med 14 platser. Resultaten i elevernas kunskapsutveckling visar genomgående en god progression med ett utfall på hög nivå. Andelen elever som når kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 har uppnåtts och meritvärdet för årskurs nio har ökat till att vara sjunde bästa resultatet av samtliga kommuner i Sverige.

Elevernas meritvärden fortsätter att öka. Sollentunas kommunala skolors elever ligger högt i meritvärde på 258,3 enligt Skolverkets officiella statistik. 89,3 procent av samtliga elever uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Andelen behöriga elever till gymnasieskolan var 90,2 procent från de kommunala skolorna.

Även i Lärarförbundets skolkommunsranking för 2018 har Sollentuna utmärkt sig och klättrat från plats 70 till 45 för år 2018.

Skälbyskolan och Bygatans förskola

Skälbyskolan invigdes den 20 augusti. Skolan är en F-3 skola med cirka 220 elever och ersät-

ter den gamla Skälbyskolan. Bygatans förskola ligger i centralt i Tureberg och de nya lokalerna invigdes under året. Töjnans förskola har flyttat in eftersom Töjnanskolan ska förnyas.

Närvaroteam startats

Under 2018 har ett närvaroteam startats med syfte att stödja elever med problematisk skolfrånvaro. De arbetar förebyggande, operativt och konsultativt. Uppdraget är att vara en stödjande funktion, fördjupa kartläggningsarbete för enskilda elever, träffa elevhälsoteam, följa upp skolpliktsärenden, arbeta med övergångar mellan grundskola och gymnasieskola. Insatserna riktar sig både mot fristående och kommunala verksamheter. Ett gott exempel är att sex robotar som köpts in och kan vara i klassrummet i

stället för eleven. De hjälper eleven att återknyta kontakt med både undervisningen och klasskamraterna efter en längre tids frånvaro. Satsningen på en tillgänglig skola har fortsatt under läsåret och fler skolor arbetar med att skapa lektioner som utgår från varje elevs behov.

Skolinspektionen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i Sollentunas kommuns skolor. Sju skolor ingick i tillsynen under året. Generellt kan sägas att inspektionens utfall var gott för den kommunala verksamheten. Några ärenden överlämnades till Sollentuna kommun för utredning och åtgärder. Ärendena har handlat om trygghet, studiero och kränkande behandling. I de fall brister fanns har åtgärder vidtagits.

IV. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för utbildningen av Sollentunas ungdomar och vuxna i form av gymnasieutbildning, kommunal vuxenutbildning, utbildning i svenska för invandrare, särskola för gymnasie- och vuxenelever, samt för arbetsmarknadsfrågor och det kommunala aktivitetsansvaret. Dessutom har nämnden ett ansvar för vissa operativa näringslivsfrågor.

Måluppfyllelse

- Sollentuna kommuns invånare försörjer sig själva utifrån sina egna förutsättningar
- Studerande folkbokförda i Sollentuna och elever studerande på Rudbeck fullföljer sina studier och deras resultat förbättras
- Elever på Rudbeck upplever trygghet och studiero
- En aktiv och attraktiv part till det lokala näringslivet
  - Medarbetare och chefer utvecklas, känner delaktighet och engagemang

AV ÅRETS FEM mål bedöms två som uppfyllda, två som delvis uppfyllda och ett mål saknar bedömning. Målet ”Sollentuna kommuns invånare försörjer sig själva utifrån sina egna förutsättningar” är delvis uppfyllt. I jämförelse med föregående år i december kan en minskning noteras av andelen arbetslösa utrikesfödda inom gruppen 18–24 år medan en ökning har skett för gruppen utrikesfödda 16–64 år

Målet ”Studerande som är folkbokförda i Sollentuna och elever på Rudbeck fullföljer sina studier och deras resultat förbättras” är uppfyllt. Exempelvis uppgår andelen elever på Rudbeck med gymnasieexamen inom fyra år (högskoleförberedande program) till 85,9 procent.

Målet ”Elever på Rudbeck upplever trygghet och studiero” är delvis uppfyllt. 90 procent av eleverna känner sig trygga, men enligt Gymnasieundersökningen 2018 som besvaras av årskurs 2 på gymnasiet, har värdet försämrats med 4 procent jämfört med föregående år. Studieron har sjunkit med 9 procent jämfört med föregående år till 63 procent.

Att vara en ”Aktiv och attraktiv part till det lokala näringslivet” bedöms uppfyllt. I den

mån det är möjligt bidrar verksamheterna med matchning och förmedling av arbetskraft.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att vara en utvecklande arbetsplats med utmaningar där den enskilde medarbetaren tar eget ansvar och driver utveckling av verksamheten. Målet ”Medarbetare och chefer utvecklas, känner delaktighet och engagemang” kan inte bedömas eftersom medarbetarenkäten inte gjordes för året utan ska göras först 2019. Rudbecks gymnasium arbetar vidare med att stärka arbetet med digitalisering och fortbildning av medarbetare som behöver ytterligare utveckling. Resultat på medarbetarenkäten på Rudbeck visar att delar av personalen upplever stress i sitt arbete.

Viktiga händelser och resultat

Rudbecks gymnasieskola når goda resultat. För de flesta punkter där en jämförelse kan göras med övriga gymnasieskolor i regionen eller i landet presterar Rudbeck väl över snittvärden. Beläggningsgraden är hög och söktrycket stort, vilket tyder på att skolans rykte är gott.

Fortsatt stabila resultat inom Komvux

Vuxenutbildningen har under året haft sammanlagt 3 247 antagna elever, jämfört med 2 858 elever år 2017. Deltagarenkäterna inom Komvux visade på att majoriteten av de studerande är nöjda med hur de blir bemötta och det stöd som de får av sina lärare. Andelen godkända betyg inom vuxenutbildning var 83,3 procent.

Ökat antal yrkesinriktade utbildningar i kombination med svenska

Inom utbildning i svenska för invandrare (SFI) har nya kombinationsutbildningar startat upp inom flera olika yrkesområden. I samband med auktorisationen av SFI är målet att få fler anordnare att starta kombinationsutbildningar. För gruppen nyanlända som inte kan läsa och skriva på sitt modersmål har planering påbörjats för ett projekt där målgruppen undervisas i svenska i kombination med yrkesintroduktion.

Nya insatser för deltagare som behöver extra stöd för att komma vidare i arbete eller studier

Arbetsmarknadsenhetens primära målgrupp har förändrats relativt mycket under de senaste två åren. I dag står målgruppen avsevärt längre från

ett arbete genom att hälsan är sämre, språket svagare och funktionsnedsättningarna fler. Detta leder till att verksamheten behöver förändras och anpassas till den förändrade målgruppen. Arbetsmarknadsenheten tar emot sökanden på öppet hus två gånger per vecka, där en två veckor lång kartläggningsperiod inleds. Kartläggningen utgör en del av socialtjänstens utredning

avseende försörjningsstöd och sker innan personen får en socialsekreterare.

Andelen sjukskrivna deltagare i verksamheten har ökat. Uppdragen handlar oftast om att tillsammans med deltagaren ta reda på i hur stor omfattning individen kan vara aktiv i verksamheten.

V. Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för vård och omsorg om äldre personer och för personer med funktionshinder, ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inklusive den kommunala patientnämndsverksamheten, bostadsanpassningsbidrag och riksfärdtjänst.

Måluppfyllelse

- Tryggare och nöjdare kunder
- Ökad digitalisering inom vård- och omsorg
- Attraktiv arbetsplats
- Effektivare resursanvändning

ÅRETS NÄMNDMÅL ÄR i huvudsak uppfyllda, av fyra mål bedöms tre som uppfyllda och ett som ej uppfyllt. Det nämndmål som inte anses vara uppfyllt är ”Tryggare och nöjdare kunder”. Nämnden har under året arbetat för tryggare och nöjdare kunder genom att säkerställa att beslut fattas på ett rättssäkert sätt, att systematiskt arbeta med kundnöjdhet i nära dialog med utförarna och genom samverkan med olika aktörer med kunden i fokus. Myndigheten har arbetat för ökad rättsäkerhet genom kollegial granskning, juridisk handledning och kontinuerlig uppföljning av besluten för att säkerställa att de beviljade insatserna överensstämmer med aktuellt behov och är i enlighet med gällande lagstiftning. Resultatet av kundundersökningen för 2018 visar emellertid att Sollentunas resultat försämrats för såväl särskilt boende som hemtjänst.

Nämnden har arbetat på flera olika sätt för att uppfylla målet ”Ökad digitalisering inom vård- och omsorg”. Exempel på det är digital tillsyn där tillsyn sker genom kamera på natten för att inte kunden ska riskera att väckas av personalen. Digitala läs i ordinärt boende har införts. En så kallad teknikväska har tagits fram med ett urval av tekniska produkter som finns på marknaden. Teknikväskan har visats upp på bland annat seniorträffar. Syftet med teknikväskan är att skapa samtal och väcka intresse för välfärdsteknikprodukter.

Under året har arbete bedrivits för att uppfylla målet ”Attraktiv arbetsplats”. Bland annat har utbildningar anordnats för att medarbetarna ska

ha möjlighet att utvecklas i arbetet, exempelvis utbildningar i SIP (samordnad individuell plan), MI (motiverande samtal) och AAR (After Action Review).

Målet ”Effektivare resursanvändning” är uppfyllt och har bland annat uppnåtts genom nya avtal som medför lägre kostnader. Nya rutiner har utarbetats för fakturahantering samt uppföljning av individbeslut och kontroll av att kunderna blir beviljade insatser efter behov. Benchmarking har inletts med ett urval av jämförbara kommuner inom både funktionshinder och äldreomsorg.

Viktiga händelser och resultat

Digitaliseringssatsningar

Under året har nämnden gjort stora digitaliseringssatsningar. Exempel har digitala läs införts i ordinärt boende. Det innebär att den fysiska nyckeln ersätts med en digital nyckel i hemtjänstpersonalens mobiltelefoner. En låsenhet monteras på insidan av kundens ytterdörr över det befintliga vredet och gör att det kan öppnas digitalt. För kunderna innebär digitala läs en snabbare inställetid vid larm, ökad trygghet och minskad nyckelhantering.

Under sommaren 2018 rekvirerade Sollentuna pengar från Socialstyrelsen för att investera i välfärdsteknik. En stor del av medlen har gått till testet av moderna larmsystem för särskilt boende.

Kundnöjdhet inom särskilt boende och hemtjänst

Kundnöjdheten inom särskilt boende och hemtjänst har legat på stabilt hög nivå över åren. Resultatet för 2018 visar att kommunens resultat sjunkit för såväl särskilt boende som hemtjänst. Det är en del i en generell trend då även resultatet för riket och resultatet för länet sjunkit från 2017 till 2018.

Resultatet för särskilt boende har minskat med 1 procent till 81 procent 2018. Det ligger i nivå med riket och högre än länet. Resultatet för hemtjänst har minskat med 4 procent till 85 procent vilket är ett lägre resultat än länet.

Ekonomi i balans

Året har präglats av nämndens åtgärdsplan för en ekonomi i balans. Bakgrunden är att nämnden under ett flertal år haft ekonomiska utmaningar. Ett omfattande åtgärdsprogram har tagits

fram. Åtgärdsplanen har berört många delar av nämndens ansvarsområde. Bland annat handlägningsprocessen enligt LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och SoL (Socialtjänstlagen), ersättning och andra villkor till utförare, avgifter och taxor. De vidtagna åtgärderna har medfört stora kostnadsminskningar för nämnden och resulterat i en ekonomi i balans.

Hantering av kvalitetsbrister i verksamheter

Nämnden har sett omfattande kvalitetsbrister i flera av verksamheterna inom kommunen.

Under de senaste åren har nämnden i några fall behövt avsluta avtal med utförare i förtid på grund av omfattande kvalitetsbrister. Under våren upptäcktes att stora kvalitetsbrister kvarstod vid en av kommunens gruppboistäder, trots att ett byte av utförare hade skett. Nämnden valde att avsluta avtalet även med denna utförare och verksamheten övergick till en ny utförare i december. Genomförda uppföljningar på särskilt boende för äldre visar att vissa verksamheter har svårt att nå upp till kvalitetskraven, främst när det rör hälso- och sjukvårdsområdet.

VI. Socialnämnden och Familjerättsnämnden

Socialnämnden ansvarar för stöd och bistånd enligt socialtjänstlagen, utom vad gäller särskilda bestämmelser för personer över 65 år. Nämnden utövar tillsyn över butikers försäljning av folköl, tobak, e-cigaretter och receptfria läkemedel. Nämnden svarar även för kommunens konsumentvägledning och skolrådgivning. Nämnden är huvudman för kommunens flyktingverksamhet.

Målpåfyllelse

- Rätt stöd i rätt tid utifrån individens behov och förutsättningar
- I framkant gällande utveckling, innovationer och ny teknik
- Medarbetare och chefer utvecklas, känner delaktighet och engagemang
- Effektivare processer

MÅLUPPFYLLNADEN BEDÖMS som god. Av fyra mål bedöms tre som uppfyllda och ett som delvis uppfyllt. Målet ”Rätt stöd i rätt tid utifrån individens behov och förutsättningar” bedöms som uppfyllt. Överlag är socialnämndens brukare/klienter nöjda med det stöd de fått. Under året har arbetet fortsatt med att öka barns och ungas delaktighet och i stort sett alla tillfrågade upplever att de har varit delaktiga i sin utredning. Vuxna brukares livssituation har följts upp och resultaten visar att stöd och behandling leder till en förbättrad livssituation och att brukare har fått rätt insatser i tid. För klienter som är i behov av försörjningsstöd har en rad olika aktiviteter genomförts i samverkan både inom kommunen och externt utifrån kommunfullmäktiges uppdrag om ”Fler Sollentunabor i arbete”. Resultatet av detta arbete visar att både snittbidragstiden för ekonomiskt bistånd och antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd har minskat. Fler klienter har blivit självförsörjande och har fått en bättre livssituation.

Målet att vara ”I framkant gällande utveckling, innovationer och ny teknik” bedöms som delvis uppfyllt. Socialnämnden har under året arbetat för att invånare, företag och organisationer ska vara nöjda med nämndens tjänster, service och bemötande. Bland annat har en e-tjänst för ekonomiskt bistånd införts. Övriga nöjd-

hetsmätningar visar att nämnden inte riktigt når upp till förväntningarna.

Målet ”Medarbetare och chefer utvecklas, känner delaktighet och engagemang” bedöms uppfyllt. Detta har skett genom att medarbetare och chefer har tagit större del i arbetet med planering och uppföljning enligt kommunens målstyrningsmodell. Som ett led i att säkerställa målet ”Effektivare processer” har det genomförts ett arbete med ledningssystemet för kvalitet där bland annat handlägningsprocesser tydliggjorts och rutiner har knutits till processerna. Systematisk uppföljning av insatser har genomförts på enheterna och resultatet har använts för verksamhetsutveckling.

Viktiga händelser och resultat

Mottagande och integration av nyanlända

Kommunen ansvarar för bosättning av nyanlända. Kommunen ska enligt lag bosätta ett visst antal nyanlända personer, för 2018 var det 166 personer. Som en effekt av nationellt beslut om att öka andelen kvotflyktingar till Sverige har Sollentuna för första gången på lång tid tagit emot kvotflyktingar. Mottagandet av kvotflyktingar skiljer sig på olika sätt mot att bosätta nyanlända som funnits kortare eller längre tider på olika anläggningsboenden i Sverige. Som exempel har kommunen ett större ansvar för att iordningställa bostaden, ta emot familjerna på Arlanda och förbereda möjligheterna till vårdinsatser. Bosättningen av nyanlända har fungerat väl under året.

Fler sollentunabor i arbete och etableringslyftet

Personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd är en grupp som står långt från arbetsmarknaden och där behovet av samverkan mellan olika parter är stort. Då en person ansöker om ekonomiskt bistånd genomförs parallellt en kartläggning av behovet av stöd för att komma i självförsörjning inom kommunens arbetsmarknadsenhet. Inom ramen för det finansiella samordningsförbundet för Sollentuna, Sigtuna och Upplands Väsby pågår olika projekt med målsättning att stärka möjligheterna till självförsörjning för personer i behov av stöd från flera huvudmän. Antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd år 2018 minskade till 574 jämfört med 597 för år 2017.

E-tjänst ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd har digitaliserats under året. Det går nu att ansöka om ekonomiskt bistånd och följa sitt ärende digitalt. Införandet av e-tjänsten har ökat tillgängligheten samt effektiviserat arbetet.

Ökning av psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan, särskilt hos unga vuxna ökar. Många i den gruppen står utanför både bostads- och arbetsmarknaden. Avsaknaden av en stadigvarande bostad försvårar socialtjänstens arbete med kvalificerad öppenvård vilket förutsätter en fungerande boendesituation. Bostadsbristen påverkar flera av målgrupperna som socialtjänsten kommer i kontakt med. Det leder till placeringar på olika tillfälliga boenden som påverkar människornas livskvalitet och kommunens kostnader.

Framtidens socialtjänst för unga

Nämnden har erhållit medel från VINNOVA (Statens innovationsmyndighet) till ett projekt

som syftar till att forma information om socialtjänstens arbete riktad till barn och unga. Socialkontoret har i samverkan med Gärdeskolan utvecklat en lärarhandledning. Handledningen ger stöd till SO-lärare att föreläsa om socialtjänsten inom ramen för sitt ämnesområde. Under 2018 har lärarhandledningen implementerats på flera skolor i Sollentuna.

Familjerättsnämnden

Sollentuna, Sigtuna och Upplands Väsby kommuner har en gemensam nämnd för familjerättsliga frågor, till exempel samarbetsamtal, fastställande av faderskap samt utredningar om vårdnad, boenden och umgänge.

Under året har nämnden haft en ökning av ärenden, exempelvis ökade vårdnadsärenden med närmare 60 procent och samarbetsamtal med 55 procent. Trots det kan nämnden redovisa goda resultat inom de flesta områden. Brukarenkäter påvisar mycket goda resultat med hög nöjdhet med både bemötande, information och handläggningstid.

VII. Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för allmän kulturverksamhet, biblioteksverksamhet, kulturskola, idrottsverksamhet, fritidsverksamhet för ungdomar 16–20 år, turism, lotteriverksamhet. I uppdraget ingår även att fördela bidrag till ungdoms- och kulturföreningar samt till föreningar med verksamhet för personer med funktionsvariationer.

Måluppfyllelse

- Sollentunas barn och ungdomar ska ha möjlighet till en aktiv fritid
- Föreningsstödet ska främja lika rättigheter och möjligheter för kommunens invånare att ha en aktiv fritid oberoende av kön, förutsättningar eller bakgrund
- Sollentunas mötesplatser för kreativitet och aktivitet ska vara tillgängliga och hållbara
- Attraktiv och effektiv organisation

ÅRETS NÄMNDMÅL ÄR i huvudsak uppfyllda, av fyra mål bedöms tre som uppfyllda. Målet ”Sollentunas barn och ungdomar ska ha möjlighet till en aktiv fritid” bedöms som delvis uppfyllt. Anledningen är i första hand att arbetet med att systematiskt inkludera barnperspektivet i ärendebereidningen inte har lyckats. Strukturkartor baserade på postnummerområden i kommunen har tagits fram för kulturskolans elever och för de barn och unga som är aktiva låntagare på biblioteket. Det är tydligt att vissa områden är underrepresenterade både i kulturskolans verksamhet och bland de aktiva låntagarna på biblioteket. Lovaktiviteter har samordnats och finansierats via kultur- och fritidskontoret under alla skollov under året och vissa aktiviteter har kunnat fokuseras på prioriterade grupper.

Målet ”Föreningsstödet ska främja lika rättigheter och möjligheter för kommunens invånare att ha en aktiv fritid oberoende av kön, förutsättningar eller bakgrund” är uppfyllt. Stödet till föreningarna har utvecklats under året med särskilt fokus på stöd till föreningar som erbjuder eller vill erbjuda verksamhet för personer med funktionsnedsättning. En inventering av idrottsanläggningarna har påbörjats för att skapa förutsättningarna för att personer med exem-

pelvis funktionsnedsättningar ska kunna delta i föreningsverksamhet på dessa platser.

Målet ”Sollentunas mötesplatser för kreativitet och aktivitet ska vara tillgängliga och hållbara” är uppfyllt. Exempel på aktiviteter som gjorts under året är ett förbättrat och utökat utbud av digitala tjänster. Biblioteket har genomfört en datorskola för vuxna, där majoriteten var kvinnor, för att öka den digitala kunskapen. Under året har ytterligare verksamheter genomfört HBT-certifieringar. Certifierade verksamheter är biblioteket, Arena Satelliten och fritidsgården Northside.

Målet ”Attraktiv och effektiv organisation” bedöms uppfyllt. Nämnden är effektiv sett till kostnader och utfall. Verksamheterna har under de senaste åren genomfört en mängd mindre effektiviseringar för att hantera pris- och lönekostnader samt ett ökat krav på kvalitet från medborgarna.

Viktiga händelser och resultat

Goda resultat

Under 2018 genomfördes två större medborgarundersökningar som berör kultur- och fritidsnämndens område. Båda undersökningarna visade att Sollentunas invånare över lag är nöjda med kultur- och fritidsverksamheterna och utbudet i kommunen. Det finns dock vissa utvecklingsområden. Dessa är bland annat kopplade till verksamhet för ungdomar samt tillgången till idrottsanläggningar.

Revisionsrapport om föreningsbidrag

Revisorerna har granskat hanteringen av kommunens föreningsbidrag. Denna pekade på ett antal förbättringsområden. Under året har ett arbete med att se över rutiner och ta fram förslag på åtgärder påbörjats. Bland annat har en utredning om möjligheterna att skapa en samlad hantering av kommunens föreningsstöd inlett.

Idrottsaktiviteter för fler

Nämndens idrottskonsulenter erbjuder via föreningslivet möjligheter för ungdomar att delta i aktiviteter för personer som inte hittat det traditionella föreningslivet. Exempelvis bedrivs öppen verksamhet i fotbollshallen på fredagkvällar där ca 50–70 stycken ungdomar i åldern 16–25 år har besökt verksamheten varje fredag. Aktiviteter som dessa och det riktade stödet till föreningar som vill möjliggöra för personer

med funktionsnedsättning att delta i föreningsverksamhet bidrog till att Sollentuna kommun steg en placering på rankningen över Sveriges idrottskommuner. Särskilt omnämndes Sollentuna kommun i kategorin Årets Breddidrottskommun där Sollentuna för första gången blev nominerade i denna kategori.

Svenska friidrottsförbundet har beslutat att lägga det nationella prestationscentret för mångkamp i Sollentuna. Sollentuna tilldelades centrumet i konkurrens med flera andra större kommuner.

Överflyttning av fritidsgårdar till kultur- och fritidsnämnden

I samband med budgetbeslutet för 2019 beslutades att alla kommunens fritidsgårdar skulle föras över från barn- och ungdomsnämnden till kultur- och fritidsnämnden från och med 1 januari 2019. Under hösten har ett gemensamt arbete genomförts för att förbereda för denna organisationsförändring. Syftet med överflyttningen är att kvalitetssäkra fritidsgårdarnas verksamhet genom att det ligger i linje med kultur- och fritidsnämndens verksamhet mot ungdomar.

VIII. Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för tillsyn inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet, bygglov, tillsyn inom plan- och byggområdet och över handel med sprängämnesprekursorer, mät- och kartteknisk verksamhet samt energirådgivning.

Måluppfyllelse

- Säkra livsmedel
- Bästa hemsidan
- Länets bästa myndighetsservice
- Minska bullerstörningar
- Optimal processtid

AV NÄMNDENS FEM mål bedöms tre som uppfyllda, ett bedöms delvis uppfyllt och ett mål bedöms som ej uppfyllt. Verksamheterna planerar att fortsätta arbeta med de mål som inte uppfyllts under 2019. Målet "Säkra livsmedel" syftar till att förebygga och förbättra livsmedelsverksamheterna i kommunen, målet bedöms som delvis uppfyllt. Verksamheten har arbetat förebyggande med information för att förbättra livsmedelshanteringen. Tillsyn görs i verksamheterna och om missförhållanden hittas ges föreläggande. Antalet meddelade förelägganden har ökat till 37 jämfört med 26 föregående år, vilket även överstiger målvärdet.

Målet "Bästa hemsidan" är inte uppfyllt. Sollentunas hemsida som gäller bygglov har genomgått en förändring vad gäller struktur och innehåll. Orsaken till att målet inte är uppfyllt är att man först under våren 2019 kommer göra en undersökning för att se om det har resulterat i en förbättring.

Målet att bli "Länets bästa myndighetsservice" är ett flerårigt mål och bedöms bli uppfyllt. Aktiviteter och åtgärder har utförts och flera är planerade. Till exempel har kartläggning av processer påbörjats för att hitta effektiviseringsvinster och korta handläggningstider. En förenkling av beslutsprocessen gällande skyltar, plank och murar har genomförts.

"Minska bullerstörningar" är ett mål som syftar till att invånarna ska uppleva att bullernivån minskar. Bullernivåer på kommunens skolgårdar mäts genom SCBs medborgarundersökning år 2018, 2020 och 2022. Resultatet av

2018 års mätning var att 22 skolgårdar av 30 överskred 55 db. Målvärdet för år 2023 är att ljudnivån inte ska överstiga 55 db på någon skolgård i Sollentuna kommun.

Åtgärder och aktiviteter har planerats och utförts under året för att uppfylla målet "Optimal processtid" i syfte att minska handläggningstiderna. Jämfört med 2017 har den totala handläggningstiden minskat något. Förbättringsarbetet förväntas minska handläggningstiderna ytterligare framåt.

Viktiga händelser och resultat

Stora byggprojekt och utvecklingsområden

De senaste årens trend med ett ökande inflöde av bygglovsärenden bryts 2018. Men antalet bygglov ligger fortfarande kvar på höga nivåer. Den fortsatta utvecklingen i Tureberg, Väsjön och Häggvik sker med oförändrad takt. Kommunen har i dessa områden många utmaningar framöver med en pågående stadsomvandling och behov av fler bostäder, verksamhetslokaler och kontor.

Det omfattande arbetet med förnyelsen av bebyggelsen i Västra Tureberg fortsätter. Ambitionen är att bebyggelsen i Västra Tureberg ska utgöra en naturlig fortsättning på den täta stadsbebyggelsen som finns och uppförs i östra delen av centrum där den sista etappen i förtätningen av Sollentunavägen har påbörjats i kvarteret Tärpilen.

De bygglov som beviljats under 2018 för byggnation i Häggvik är av fortsatt större volymer än vanligt i Sollentuna. Bland annat har ett helt nytt affärshus beviljats. Dock har många byggaktörer velat avvakta med andra byggnationer på grund av den avmattande konjunkturen.

Kontroll av hälsorisker

Hälsoskyddstillsynen har utfört kontroll inom ett antal flerbostadshus i syfte att säkerställa att boenden inte utsätts för hälsorisker till följd av bristande inomhusmiljö. Kommunen har besökt alla offentliga bassångbad och badplatser för att kontrollera att inga hälsorisker fanns för de badande. Skolor och förskolor har fått tillsyn enligt tillsynsplanen. Vid besök i skolorna har även tobakstillsyn genomförts.

Miljöskydd och miljöövervakning

I den årliga miljöskyddstillsynen kontrolleras att företag följer miljötillstånd och miljölagstift-

ning. Under året har avloppsinventering genomförts och de fastighetsägare som hade undermåliga avlopp har förbjudits att använda dem och måste inkomma med ansökan om tillstånd för ny anläggning. Vid en tillsyn hittades ett stort oljeläckage som hade nått grundvattennivån. Ett stort saneringsarbete pågår och händelsen har åtalsanmälts.

Revidering av kommunens livsmedelskontroll

Kommunens revisorer valde att revidera livsmedelskontrollen i Sollentuna. Anledningen är att statliga utredningar och EU har kritiserat Sveriges livsmedelskontroll. Resultatet från revisionen visar att livsmedelskontrollen är ändamålsenlig.

IX. Trafik- och fastighetsnämnden

Trafik- och fastighetsnämnden ansvarar för skötseln av kommunens gator, vägar och övriga allmänna platser. Nämnden svarar även för kommunens parkeringsövervakning och är tillika trafiknämnd. Nämnden förvaltar kommunens mark, inklusive naturreservat, och fastigheter samt svarar för skötsel och ny-, till- och ombyggnad av kommunens lokaler och anläggningar inkluderande tecknande av hyresavtal. Nämnden ansvarar även för kommunens uppgifter enligt ordningslagen samt bevakar siktsskyddande växtlighet som utgör trafikfara.

Måluppfyllelse

- Skapa trygghet genom satsningar inom gatumiljö, skola/förskola samt park och natur
- Arbeta för en klimatsmart kommun
- Medarbetare upplever organisationen som effektiv och attraktiv

AV ÅRETS TRE mål bedöms samtliga som uppfyllda. Målet ”Skapa trygghet genom satsningar inom gatumiljö, skola/förskola samt park och natur” bedöms som uppfyllt. Inom nämndens alla verksamhetsområden är arbetet med trygghets-satsningar i fokus. Exempel på trygghets-satsningar som genomförts är säkra skolvägar, trygghetshöjande belysning, upprustning av lekplatser och ökad tillgänglighet till Sollentunas naturområden. Nöjdkund-index har ökat till 65 procent jämfört med 63 procent föregående år.

Målet ”Arbeta för en klimatsmart kommun” bedöms som uppfyllt. Aktiviteter och resultat som bidragit till måluppfyllelsen är bland annat åtgärder för driftoptimering som gett önskad effekt i form av lägre energiförbrukning. Införandet av komprimerade papperskorgar i parkerna har varit framgångsrikt. Inga djur och människor kommer åt soporna och ger minskad bilkörning då papperskorgarna larmar när de behöver tömmas. Ett annat exempel är att vid nybyggnadsprojekt kontrolleras allt material för att säkerställa en giftfri inomhusmiljö.

Målet ”Medarbetare upplever organisationen som effektiv och attraktiv” bedöms uppfyllt. Aktiviteter som bidrar till att organisationen upplevs som effektiv och attraktiv är bland annat vidareutvecklade processer och rutinbe-

skrivningar, god samverkan och utbildningar inom olika områden.

Större projekt 2018

Under året har flera stora projekt slutförts. Bland annat har Textens förskola och Skälby skolan överlämnats för förvaltning till Barn och utbildningsnämnden. Flera investeringar i konstgräsplaner har genomförts i Helenelund, Norrviken och Edsbergs sportfält. Radon och OVK (obligatorisk ventilationskontroll) åtgärder har genomförts bland annat på Sollentunavallen. Flera större renoveringar har utförts, bland annat har verksamheten renoverat sex olika lekplatser på Slottsvägen, Kihlgrensvägen, Bagarbyparken, Flygplansparken, Ted Gärdestads plats och Oxelplan. Renovering av fönster har genomförts på flera skolor.

Skötselåtgärder i natur nära bostäder har prioriterats. Skötsel av strandnära naturområden har också genomförts under året.

Viktiga händelser och resultat

Minskad energiförbrukning

Åtgärder för driftoptimering har gett önskad effekt. Klimatkorrigerad energianvändning visar på 15,7 procent lägre energianvändning i kommunen än föregående år.

Energiagenterna lär förskolebarn att hushålla med jordens resurser

Ett samverkansprojekt kallat Energiagenterna har startats efter ett koncept från SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB). Det är ett samarbete mellan trafik- och fastighetsnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Syftet med projektet är att på ett lekfullt och pedagogiskt vis lära barn i förskoleåldern att hushålla med jordens resurser. Projektet har varit uppskattat av både barn och föräldrar och dessutom gett goda effekter i form av minskad elförbrukning.

3:e plats i Cykelfrämjandets kommunvelometer för mellanstora kommuner

Kommunen arbetar löpande och systematiskt med aktiviteter för att främja cykling inom kommunen. Kommunen har fortsatt utbyggnaden av gång- och cykelvägar. Totalt har ca 3,5 km gång- och cykelväg byggts under året. Sollentuna kom på 3:e plats bakom Karlstad och Luleå inom gruppen mellanstora kommuner

i Cykelfrämjandets kommunvelometer 2018. Jämfört med alla kommuner som deltar i kommunvelometern kom Sollentuna på 12:e plats,

vilket är en förbättring med en placering jämfört med föregående år.

X. Överförmyndarnämnden

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd med uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning samt efter ansökan eller anmälan utreda behovet av nämnda insatser. Överförmyndarnämnden är gemensam mellan kommunerna Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby. Sollentuna kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation.

Måluppfyllelse

- Verksamheten ska präglas av hög rättssäkerhet
- Verksamheten ska utföras med hög professionalitet hos medarbetare. Ställföreträdare ska vara lämpliga för uppdraget
- Verksamheten ska präglas av en god arbetsmiljö. Genom långsiktighet och förutsägbarhet ska verksamhet och organisation utvecklas

SAMTLIGA AV ÅRETS mål är delvis uppfyllda. Målet ”Verksamheterna ska präglas av hög rättssäkerhet” uppnås delvis, orsaken är att det identifierats behov av att utveckla det strukturerade arbetet på området. Verksamheten har under året utvecklat processer för varje ärendetyp.

Målet ”Verksamheterna ska utföras med hög professionalitet hos medarbetare samt ställföreträdare ska vara lämpliga för uppdraget” är delvis uppfyllt. Verksamheten har under hösten haft fokus på kartläggning och analys av uppdragets innebörd, utformning av gemensamma processer och rutiner samt ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Målsättningen att ha lämpliga ställföreträdare bedöms uppfyllt. Kontroll av ställföreträdarens ställning i olika register har utförts. Likaså har det gjorts en genomgång för att säkerställa att ställföreträdare inte har fler uppdrag än vad som är lämpligt.

Nämndens tredje mål ”Verksamheten ska präglas av en god arbetsmiljö. Genom långsiktighet och förutsägbarhet ska verksamhet och organisation utvecklas” har bedömts som delvis uppfyllt beroende på att verksamheten först under hösten påbörjat ett arbete med att ta fram konkreta indikatorer som i relation till målet kommer driva verksamheten framåt.

Viktiga händelser och resultat

Minskning och ökning av antal ärenden

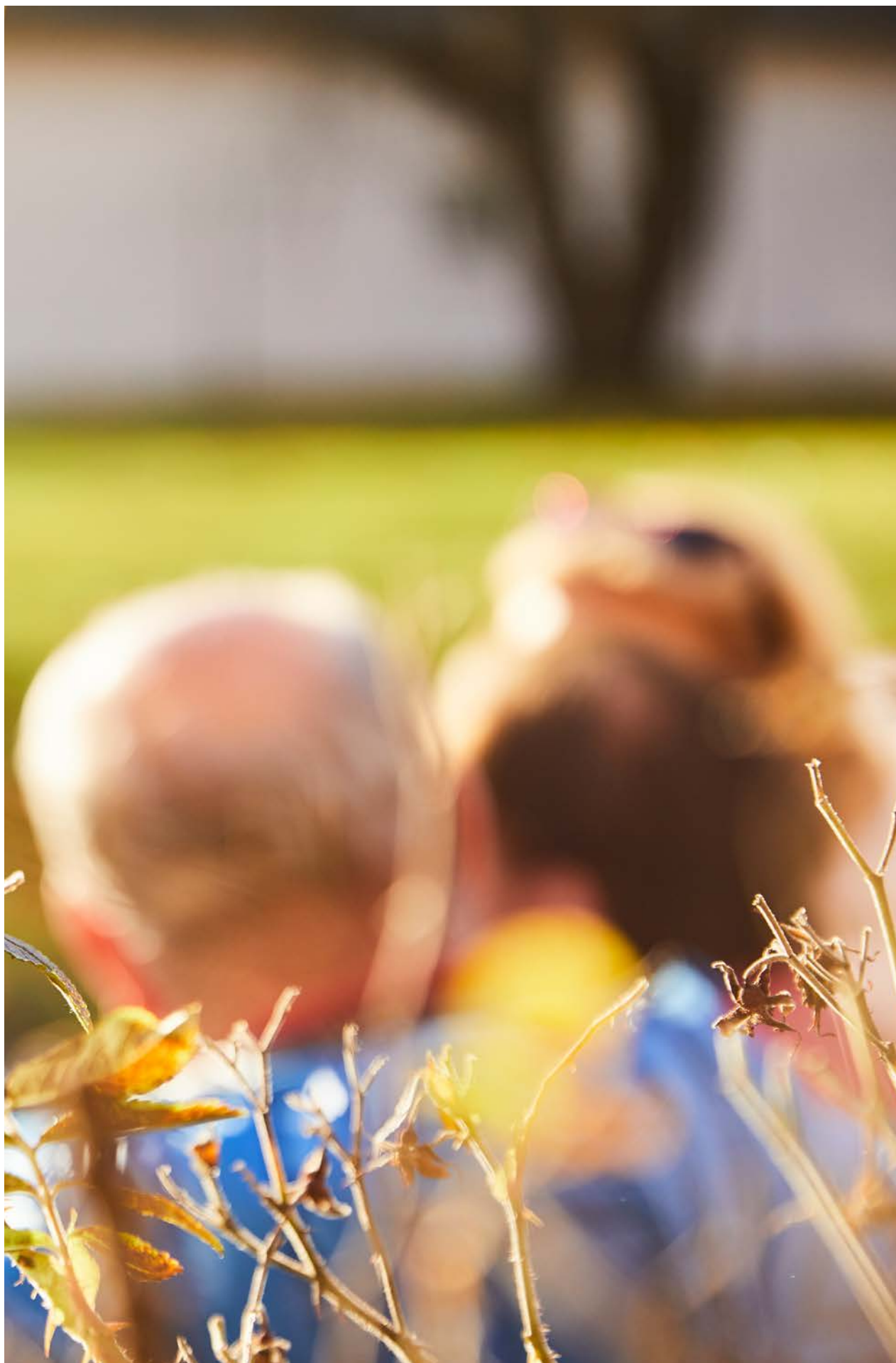
Ärenden som rör ensamkommande barn har minskat medan det varit en fortsatt ökning av övriga ärenden. Enligt befolkningsstatistiken beräknas såväl den yngre som den äldre befolkningen att öka i jämn takt under kommande år. Verksamheten berörs framförallt av de äldre personer som till följd av sjukdomar och försvagat hälsotillstånd kan vara i behov av en ställföreträdare. Även yngre personer med funktionsnedsättningar ökar och det är en utmaning att rekrytera ställföreträdare till de mest komplexa ärendena.

Digitalisering och utveckling av verksamheten

Ett digitaliseringsarbete har påbörjats. Det gäller digitalisering av nämndarbetet, nytt ärendehanteringssystem och övergång till elektroniskt arkiv.

Överförmyndaren Norrort från 2019

Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd mellan kommunerna Sollentuna, Sigtuna och Upplands Väsby. I slutet av året anslöt sig ytterligare en kommun till nämnden, Vallentuna kommun. Integreringen har gått enligt plan utan avvikelser. Från och med 1 januari 2019 heter nämnden ”Överförmyndarnämnden i Norrort”.

Revisionsberättelse

Kommunfullmäktige i Sollentuna kommun

VI HAR GRANSKAT styrelsens och nämndernas verksamhet. Granskningen har även omfattat den verksamhet som bedrivits av den Gemensamma nämnden för familjerättsliga frågor i Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby kommuner. Genom utsedda lekmanarevisorer har även verksamheten i kommunens helägda bolag granskats.

Granskningen har utförts enligt kommunalagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit de resultat som redovisas i bilagan, Revisorernas redogörelse för 2018 och övriga till berättelsen bifogade bilagor.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

VI BEDÖMER sammantaget att styrelsen och nämnder i Sollentuna kommun bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från eko-

nomiskt synpunkt tillfredsställande sätt. Vissa avvikelser har dock iakttagits i årets granskningar vilket framgår av revisorernas redogörelse.

VI BEDÖMER att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningsred.

VI BEDÖMER att styrelsens och nämndernas interna kontroll sammantaget har varit tillräcklig även om vissa brister har uppmärksamats.

VI BEDÖMER resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

VI BEDÖMER utifrån årsredovisningens återrapportering, att resultatet delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande verksamhetsmål.

*Sollentuna kommun
Revisorerna
2019-04-II*

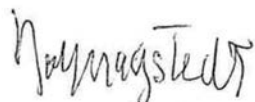
Ansvarsfrihet och årsredovisning

Vi tillstyrker

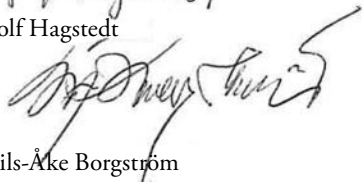
att ansvarsfrihet beviljas kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ.

att kommunens årsredovisning godkänns. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och enligt god redovisningssed.

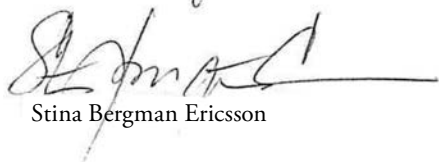
Sollentuna 2019-04-11

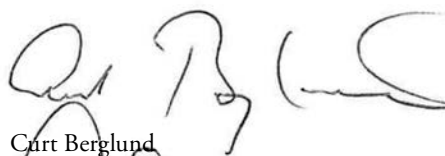
Rolf Hagstedt

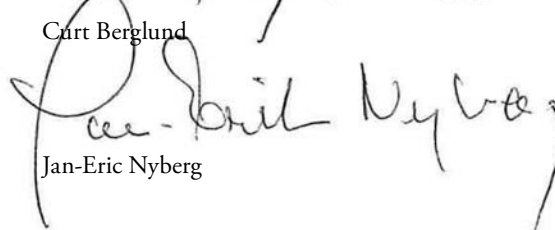
Nils-Åke Borgström

Stina Bergman Ericsson

Curt Berglund

Jan-Eric Nyberg

Bilagor

Till revisionsberättelsen bifogas:

- Revisorernas redogörelse för 2018
- De sakkunnigas rapporter i olika granskningsinsatser
- Lekmannarevision

Foton:

Paulina Westerlind/PWfoto
Energienterna/Arash Mahjouri
Felix Oppenheim
Friluftsförbundet/Grafikeriet
Ingrid Roman
Maria Hinas
Peter Holstad
Matton

Illustrationer:

AJ Landskap AB
Yellon Arkitekter

SOLLENTUNA KOMMUN

Producerad av kommunledningskontoret april 2019
Grafisk design och layout: Typisk Form designbyrå
Tryck: Elanders Sverige AB

Trycksak
3041 0123

SOLENTUNA
KOMMUN

